

Autor: Gaspar Riera

Paisatge. Oli sobre tela 186x60cm. 1988

Ajuntament de
Maria de la Salut

Consell de
Mallorca

R21/06d **PLA D'ORDENACIÓ DETALLADA DE MARIA DE LA SALUT**

Juliol de 2023

Ferran Navarro Acebes, arquitecte

CATÀLEG D'ELEMENTS I ESPAIS PROTEGITS

Col·laboració:

Erik Jorgensen Roca, *arquitecte*

INDEX

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL.....	3
2. DETERMINACIÓ DELS ELEMENTS A CONSIDERAR EN EL CATÀLEG	7
3. SELECCIÓ DELS ELEMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG	8
4. CRITERIS DE SELECCIÓ, CLASSIFICACIÓ I CATEGORIES.....	9
5. NIVELLS DE PROTECCIÓ DELS ELEMENTS CATALOGATS	10
6. REGULACIÓ DEL TIPUS D'INTERVENCIÓ SOBRE ELS ELEMENTS CATALOGATS	12
7. LLISTAT DELS ELEMENTS CATALOGATS	14
8. FITXES DELS ELEMENTS CATALOGATS.....	17

1. INTRODUCCIÓ I MARC LEGAL

El present catàleg inclou tots els elements que el Pla recull i destaca com a representatius del patrimoni arquitectònic, històric, urbanístic i ambiental del municipi, així com les àrees arqueològiques, elements etnològics, rutes i bens d'interès cultural.

Antecedents.

El catàleg d'elements protegits del terme municipal de Maria de la Salut que aquí es presenta és un document que s'incorpora al nou **Pla d'Ordenació Detallada (POD)** de Maria de la Salut, i que adapta el seu format al **PTIM**, a la LUIB 2017 i al RLUIB 2023

Al desembre de 2014 es presenta *l'Adaptació del Catàleg de Elements Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, redactat per PMARQUILAB 1995 SLP, amb suspensió d'aprovació per la Comissió Insular d'Ordenació del Territori i Urbanisme, del 24 d' Abril de 2015.

Aquest document s'ha emprat de base per redactar el present catàleg, però s'ha simplificat, i s'han modificat alguns aspectes per tal d'assimilar i adaptar el contingut del catàleg a la normativa insular i autonòmica, així com a les deficiències indicades a l'acord de suspensió.

Marc legal urbanístic.

El Catàleg forma part de la documentació que compon el POD i la determinació dels elements protegits que inclou es fonamenta en el marc legal urbanístic i sectorial.

A tal efecte, s' han seguit els criteris del Reglament de la Llei 12/2017, del 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears (LUIB) Articles 76 a 81; i de les Normes d'ordenació del Pla Territorial de Mallorca 2004 (PTIM), que regula els requeriments en referència a Patrimoni Urbanístic i Arquitectònic en el Capítol II del Títol V - Norma 46 a 50.

A continuació reproduïm un resum d'aquestes:

Article 76 (LUIB) . Objecte i funció dels catàlegs d'elements i espais protegits

Els municipis han d'elaborar, d'acord amb l'article 48.1 de la LUIB (...) un catàleg en el qual es prevegin els elements com monuments, immobles (...) o bé segons la legislació sectorial específica sobre elements de valor cultural de les Illes Balears, hagin de ser objecte de preservació, tot establint el grau de protecció adequada i els tipus d'intervencions que en cada cas s'hi permeten.

Article 77 (LUIB). Relació del catàleg amb la resta d'instruments d'ordenació urbanística i territorial

1. *El catàleg d'elements i espais protegits s'ha de formular i aprovar com a document normatiu que s'integra en el pla d'ordenació detallada, i té entre les seves finalitats, o, si n'era el cas, com a únic objecte, la protecció i conservació dels elements assenyalats a l'article anterior. (...)*

2. *(...) Es poden formular catàlegs, així mateix, com a documentació complementària i integrant dels instruments d'ordenació territorial en els termes establerts en la legislació aplicable.*

3. *(...) prevalen les determinacions dels catàlegs municipals d'elements i d'espais protegits que confereixin un grau o nivell de protecció major d'un bé immoble respecte de les declaracions de elements catalogats que adopti l'administració competent en matèria de patrimoni històric o altres declaracions equivalents en matèria d'espais naturals protegits, sempre que no existeixi una contradicció oberta amb dites declaracions. (...)*

Article 78 (LUIB) Determinacions del catàleg d'elements i espais protegits

1. *El catàleg ha d'identificar els elements i els espais objecte de protecció, ha de contenir la informació física i jurídica necessària en relació amb aquests elements i espais i establir el grau de protecció al qual estan subjectes i els tipus d'intervencions o actuacions possibles, d'acord amb les determinacions establertes al pla d'ordenació detallada, o en el seu cas, parcial o especial del qual formin part.*

2. En tot cas, les determinacions del catàleg d'elements i espais protegits han de respectar les regles següents:
- (...) la instal·lació de rètols de caràcter comercial o anàleg s'ha de restringir per a tots els elements catalogats (...)
 - Tret que el planejament o el mateix catàleg estableixi una disposició en contra, s'entén que el grau de protecció afecta tota la parcel·la o solar on s'ubica l'element catalogat.
 - En cas de desaparició de construccions o edificacions catalogades, (...) requereix la modificació del catàleg de elements protegits.
3. Els elements o espais amb valors culturals protegits d'acord amb la legislació sectorial s'han d'incloure preceptivament en el catàleg (...), i el grau de protecció (...) han de ser conformes amb la protecció derivada d'aquesta legislació (...).
4. Així mateix, s'han d'incloure en el catàleg municipal els elements que, amb caràcter preceptiu, estableix el Pla Territorial Insular de Mallorca.

Article 79 (LUIB)Nivells de protecció dels elements inclosos en el catàleg

El catàleg d'elements i espais protegits ha d'establir les determinacions de preservació d'acord amb els nivells de protecció següents:

- Nivell de protecció integral.
- Nivell de protecció parcial.
- Nivell de protecció ambiental.
- Nivell de protecció derivat de la legislació especial.
- Els elements que s'hagin d'incloure en el catàleg que no entrin en els conceptes d'edificació, construcció o recinte, com elements d'interès paisatgístic i ambiental (...)

Article 80 (LUIB) Documentació dels catàlegs d'elements i espais protegits

El catàleg d'elements i espais protegits consta dels documents següents, que s'han d'elaborar tant en suport escrit i gràfic com en suport digital (...):

Article 81 (LUIB) Contingut de les fitxes individualitzades dels elements catalogats

Les fitxes individuals de cada element inclòs en el catàleg, (...), han de contenir les dades següents (...):

Norma 46. (PTIM)Protecció de conjunts urbans (ED)

El planejament municipal haurà de delimitar, en els nuclis tradicionals on n'hi hagi, una zona de nucli antic (o centre històric) del nucli urbà (...). La zona així delimitada haurà de ser objecte de protecció i conservació

Norma 47. (PTIM) Catàlegs (ED)

- El planejament general municipal contindrà un catàleg d'elements que, pels seus valors singulars o característiques urbanístiques o arquitectòniques, hagin de ser objecte d'una especial protecció. El contingut del catàleg ha de ser, com a mínim, el següent:
 - S'han de catalogar, com a mínim, els elements inclosos dins les categories següents: (...)
 - Se n'ha d'indicar el grau de protecció corresponent. (...):
 - S'elaborarà una fitxa individualitzada per a cada element, (...)ha de contenir les dades següents (...):

Norma 48. (PTIM) Elements etnològics (ED)

S'hauran de catalogar, i incloure en el catàleg municipal corresponent, entre d'altres, els elements etnològics rurals següents:

- Murs de pedra seca.(...)
- Marjades (...)
- Fonts de mina, barraques de roter, forns de calç, cases de neu i barraques, rotlos de sitja i forns de carboner.(...)
- Camins empedrats.(...)
- Altres elements d'interès etnològic, com poden ser escars, pous, rellotges de sol, etc., que per la seva singularitat hagin de ser protegits (...)

Norma 49.(PTIM) Rutes d'interès cultural (ED)

- Per tal de difondre la realitat patrimonial, promoure la seva conservació i potenciar el seu coneixement i comprensió, es defineixen les següents rutes d'interès cultural (...)

Norma 50 (PTIM) Rutes d'interès paisatgístic (ED)

Per difondre la realitat patrimonial, promoure la seva conservació i potenciar el seu coneixement i comprensió s'han creat les següents rutes d'interès natural (...)

En referència a la **Norma 46 del PTIM - Protecció dels conjunts urbans**, aquest apartat queda, justificat i regulat dins la documentació del pla d'ordenació detallada, per tant no s'inclou dins aquest catàleg. Així com a altres directrius del PTIM de caràcter genèric que afectin al paisatge urbà, com normatives d'estètica i composició.

D'altra banda, a nivell de **patrimoni cultural**, la seva protecció es fonamenta en la llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, i per la Llei 2/2006 de 10 de març de reforma de la Llei 12/1998, a més de la posterior modificació per l'article 12 de la Llei 4/2008 de 14 de maig de mesures urgents per a un desenvolupament sostenible a les Illes Balears i que estableix dues categories de protecció: els elements d'interès cultural (B.I.C), i els elements catalogats.

Evolució històrica del municipi.

Tot i que al municipi s'han trobat restes d'assentaments romans i és coneguda la posterior presència islàmica a l'illa, l'origen de l'actual nucli urbà el trobem al s. XIII, després de la reconquesta, en la cavalleria de Maria, un feu que agrupava un conjunt de masos dispersos que depenia de la baronia del Compte d'Empúries. Al s. XV ja existia un nucli urbà poc consolidat al voltant de la Plaça de Dalt, on s'hi edificà la primera capella, i el municipi inicià un període de fort creixement fins a arribar als 650 habitants al s. XVII, estenent-se des de la plaça fins al carrer Son Negre. En aquest mateix període existien altres conjunts disseminats que es van anar consolidant al llarg del carrer s'Arraval, a Son Puig i al carrer del Pou. A la segona meitat del s. XVIII es va edificar l'església de Mare de Déu de la Salut, que posteriorment fou engrandida.

Al s. XIX Maria fou un municipi independent, aconseguint ajuntament propi i al 1826 la definitiva constitució en municipi. Durant aquest segle el creixement de població va ser molt important i es van ampliar els carrers i realitzar les alineacions, enllumenat i construcció de pous públics.

Com veiem a les fotografies aèries i s'ha explicat anteriorment en els seus orígens el nucli urbà de Maria de la Salut comptà amb **dos eixos històrics** de desenvolupament, el primer creixement a partir del carrer Major i el seu voltant, i un creixement posterior a través del carrer s'Arraval. L'important grau de consolidació d'aquest eixos històrics fa que presentin una major homogeneïtat respecte a les tipologies constructives i el caràcter de nucli antic, mentre que a la resta de carrers existeix una barreja d'edificacions tradicionals i noves construccions.

Vista aèria 1956

Ortofotoplànol 2019

A la normativa del POD aquests primers creixements de Maria s'han considerat com a Nucli Antic, i la seva normativa ja regula que es mantingui la tipologia característica i el paisatge urbà que ofereixen, de manera que no calgui la seva catalogació.

Fragment del Plano geométrico de María 1859

2. DETERMINACIÓ DELS ELEMENTS A CONSIDERAR EN EL CATÀLEG

Per a la determinació dels elements que han de formar el present catàleg cal considerar els següents aspectes de partida:

- S'inclouen elements en qualsevol classe de sòl amb valor singular o de conjunt qualificable com a cultural que inclou el valor històric, arquitectònic o arqueològic, així com amb valors qualificables com a paisatgístics, geològics, etnològics, o ambientals que no consten protegits per cap altra figura o instrument.
- S'entén que les parcel·les on s'ubica el bé queden incloses dins els elements amb el mateix grau de protecció d'aquests, tret que el planejament o el propi catàleg digui el contrari, amplii o matisi la informació.
- S'inclouen entorns de protecció als elements catalogats en els casos que requereixin una protecció que la resta del planejament no contempla, i es regula en els casos necessaris de forma específica en la fitxa individualitzada del bé.
- S'han tingut en compte les prescripcions de la *Norma 47-a.* del **PTIM** a l'hora d'identificar els tipus d'elements que ha d'incloure el catàleg, així com les determinacions de l' **article 78** de la LUIB., en especial els elements o espais amb valors culturals protegits d'acord amb la legislació sectorial.
- Els conjunts urbans no s'inclouen dins el catàleg ja que venen regulats en el marc del Pla d'Ordenació Detallada (POD).
- L'inclusió es basa, i disposa com a informació de referència les següents fonts:
 - L'Inventari dels Elements d'interès Cultural i els Elements Catalogats del Departament de Patrimoni del Consell de Mallorca, que inclou elements ja recollits a la *Carta Arqueològica de Mascaró Passarius*.
 - *El Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut* aprovat al Juny 2002, de les NNSS de Maria de la Salut, de Joan Morey Pizà.
 - *L'Adaptació del Catàleg de Elements Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, de Desembre 2014, de PMARQUILAB 1995 SLP.
 - La informació recollida i la facilitada pels serveis tècnics municipals.
 - El treball de camp i arxivístic fet per l'equip redactor.

3. SELECCIÓ DELS ELEMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG

A partir de la informació de referència esmentada abans, han passat a integrar el Catàleg, i seguint l'estructura normativa del PTIM:

- Els **edificis, construccions, recintes i altres elements susceptibles de protecció**, per les seves característiques històriques, urbanístiques o arquitectòniques al sòl urbanitzat i al sòl rústic, en base a les fonts esmentades a l'apartat anterior, i segons les categories del següent apartat, incloent els jaciments arqueològics.
- Els **elements etnològics**, que cal protegir en forma específica pel seu valor ambiental, cultural i paisatgístic, que no consten protegits per cap altre instrument o figura.
- **La Ruta d'interès paisatgístic Artà-Lluc**, que transcorre per al municipi.
- **Els Elements derivats de legislació sectorial**. Elements declarats d'Interès Cultural (B.I.C.) i els Elements Catalogats, dins l'inventari del Departament de Patrimoni Històric.

Els edificis el valor dels quals deriva de la tipologia històrica o de construcció tradicional adoptada, resten protegits a través la regulació normativa del sòl urbà, mitjançant els paràmetres de la zona a la que pertanyen.

A tals efectes, la zona de nucli antic defineix les condicions per a la seva rehabilitació o substitució, per la parcel·lació del sòl i per la composició de façana i coberta, tot i determinant l'aportació d'un recull fotogràfic dels elements històrics a conservar (llindes de pedra o fusta, escuts, brancals, elements de forja, etc.).

D'aquesta manera el POD potencia la renovació de la trama urbana a través d'actuacions de tramitació més simplificada que la que suposa la catalogació, sense perdre valors paisatgístics i ambientals propis del nucli original de Maria de la Salut.

Com a punt de partida s'ha treballat amb el llistat d'elements inclosos a l'Inventari del Departament de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca, el *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut* de 2002, i *l'Adaptació del Catàleg de Elements Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, de Desembre 2014, no aprovat definitivament. Així com la informació sectorial existent en els estudis realitzats pel Departament de Medi Ambient i Natura del Consell Insular sobre els molins de vent fariners del terme municipal de Maria de la Salut.

A partir dels quals, aplicant els criteris de selecció esmentats abans, la recerca bibliogràfica i el treball de camp de reconeixement amb visites i reportatge fotogràfic, per obtenir el coneixement directe de l'estat actual dels elements i el seu context, s'ha configurat el nou llistat per al present catàleg.

4. CRITERIS DE SELECCIÓ, CLASSIFICACIÓ I CATEGORIES

En la redacció i classificació del Catàleg s'han adoptat els conceptes bàsics proposats en els articles abans esmentats del PTIM i LUIB.

Es classifiquen els elements segons la seva ubicació en sòl urbà o sòl rústic i segons les següents categories:

- Categories d'elements (norma 47.1-a PTIM)
 - **Arquitectura religiosa.**
 - **Escultura monumental religiosa i heràldica.**
Els elements de petita escala com escuts integrats dins un bé catalogat, s' inclouen dins la fitxa individualitzada del propi bé
 - **Arquitectura i enginyeria civil.**
 - **Arquitectura militar.**
 - **Jaciment arqueològics.**
Són llocs on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques i espais amb concentració de restes d'activitat antròpica, d'edificació o no.
Per a qualsevol intervenció, cal un informe previ de l'administració competent.
 - **Elements etnològics.**
Dins la categoria de elements etnològics, es consideren els següents elements i segons la norma 48 del PTIM:
 - Murs de Pedra Seca
 - Marjades
 - Camins empedrats
 - Altres com pous, rellotges de sol etc...
 - **Elements d'interès paisatgístic i ambiental.**
Entenent com a tals els espais amb valors naturals destacats (camins rurals, orografia, hidrografia, flora i fauna). Inclou un tram de la **Ruta d'interès Paisatgístic** d'Artà a Lluc (Norma 50 del PTIM) que transcorre pel terme municipal de Maria de la Salut. S'inclou aquest tram de la ruta que transcorre pel terme municipal, amb un entorn de protecció de 25m des de l'eix central d'aquesta.
- Categories derivades de legislació sectorial/especial (norma 47.3 PTIM, art 78.3 LUIB)
S'identificaran els elements, si s'escau, amb les següents categories addicionals (p.ex. *Jaciment arqueològic-B.I.C*)
 - **B.I.C.**
Elements declarats d'interès cultural segons la legislació especial de patrimoni històric de les illes Balears.
 - **Bé Catalogat.**
Elements catalogats segons la legislació especial de patrimoni històric de les illes Balears.

5. NIVELLS DE PROTECCIÓ DELS ELEMENTS CATALOGATS

A continuació s'exposen els nivells de protecció que es determinen a cadascuna de les fitxes dels elements, els quals segueixen els criteris de l' **Article 79 (LUIB)** i el **47.b (PTIM)** a més d' afegir el nivell 6.-**Documental**.

S'entén que el grau de protecció afecta tota la parcel·la o solar on s'ubica l'element catalogat (art 78.b LUIB), a no ser que la fitxa individualitzada indiqui el contrari o destaquï algun element o tret concret.

En tots els elements catalogats es restringeixen les actuacions relatives a fixació d'elements estranys a la naturalesa del propi element catalogat com ara esteses aèries de xarxes d'energia, enllumenat o comunicació, senyalització de trànsit, bàculs d'enllumenat, rètols publicitaris, tendals, etc. Els elements de senyalització de les activitats que l'element albergui, i els d'enllumenat dels seus voltants, en el cas que es considerin necessaris, es dissenyaran expressament dins de l'esperit de respecte a l'element catalogat, al seu caràcter i al seu entorn.

▪ Nivell 1: Integral

S'aplica a aquells elements de valor emblemàtic que, pel seu caràcter singular o monumental o per raons històriques o artístiques, han de ser objecte d'una protecció integral per preservar-ne les característiques arquitectòniques o constructives originàries.

En els elements que queden subjectes a aquest nivell de protecció no s'admet cap possibilitat de canvi que comporti una modificació en la volumetria, l'estructura, la distribució i els elements d'acabat, incloent façanes i tipologia (espais interiors, estances amb les seves decoracions, etc.)

Només s'admeten les obres de conservació i restauració destinades a mantenir o reforçar els elements estructurals, així com la millora de les instal·lacions de l'immoble i, excepcionalment i motivadament, de recuperació de les característiques originals.

Han de mantenir l'ús original o un altre ús o activitat diferent dels que donaren lloc a l'edificació original compatible amb el manteniment adequat i la protecció del bé i que no suposi riscos per a la conservació de l'immoble. Això no obstant, es poden autoritzar:

- 1r. La demolició dels cossos d'obra afegits que desvirtuen la unitat arquitectònica original.
- 2n. La reposició o reconstrucció dels cossos i buits primitius quan beneficiïn el valor cultural del conjunt.
- 3r. Es podrà establir a la fitxa individualitzada excepcions als elements d'un valor elevat que, a causa del deteriorament, requereixen obres d'una certa entitat per assegurar-ne la permanència o el retorn a un estat original.
- 4t. Als elements amb protecció integral, que posseeixen annexos no protegits o amb un nivell de protecció menor, es podran autoritzar, dins aquests annexos, obres de més entitat necessàries per a la continuació del seu ús.

▪ Nivell 2: Parcial

S'aplica a aquells elements que, pels seus valors històrics o artístics, han de ser objecte de protecció dirigida com a mínim a preservar els elements que en defineixen l'estructura arquitectònica o espacial i els que presenten un valor intrínsec.

En els elements que queden subjectes a aquest nivell de protecció, amb el límit de la conservació íntegra de les parts essencials i la seva volumetria, es poden autoritzar, a més dels usos que ho siguin en els elements subjectes a protecció integral, les obres que siguin congruents amb els valors catalogats, sempre que es mantinguin els elements que defineixen l'estructura arquitectònica o espacial, com la jerarquització dels volums originaris, els elements de comunicació principals, les façanes i la resta d'elements propis.

Les actuacions permeses aniran encaminades al manteniment (o conservació) i restauració i a la recuperació dels aspectes que s'hagin vist alterats per tal de recuperar els seus valors.

En cas necessari, s'admeten obres de consolidació i rehabilitacions que posin en valor i preservin els elements protegits, així com també les obres necessàries per dotar l'element de les necessàries condicions d'habitabilitat, accessibilitat i eficiència energètica. Aquestes obres podran suposar l'ampliació del volum i/o sostre de l'element, en el percentatge que s'indica a la fitxa. En cas de no indicar-lo, s'aplicarà el que permeten les normes urbanístiques de la zona a la qual és inclòs l'element o bé, en cas de superar-les, un 20% del volum i/o sostre existent.

▪ **Nivell 3: Ambiental**

S'aplica a aquells elements amb valor per l'estructura tipològica (reflectida a la composició de façana i l'estructura general) i que, contribueixen a definir un ambient que mereix protecció per l'estètica, el caràcter típic o tradicional.

En els elements que queden subjectes a aquest nivell de protecció es poden autoritzar les remodelacions de la totalitat de l'espai interior no visible des de la via pública, preservant-ne i restaurant-ne els elements propis de forma respectuosa amb l'entorn i les característiques originàries de l'edificació, mantenint la protecció de les façanes i la volumetria existent en l'aiguavés de façana.

Alguns elements amb aquest grau de protecció, poden incloure elements concrets que interessa preservar i posar en valor. La concreció d'aquests i les condicions d'intervenció s'especifiquen a la fitxa de cada be.

En cas necessari, s'admeten obres de consolidació i rehabilitacions que posin en valor i preservin els elements protegits, així com també les obres necessàries per dotar l'element de les necessàries condicions d'habitabilitat, accessibilitat i eficiència energètica. Aquestes obres podran suposar l'ampliació del volum i/o sostre de l'element, en el percentatge que s'indica a la fitxa. En cas de no indicar-lo, s'aplicarà el que permeten les normes urbanístiques de la zona a la qual és inclòs l'element o bé, en cas de superar-les, un 20% del volum i/o sostre existent.

• **Nivell 4: Derivat de legislació especial/sectorial**

S'aplica als elements declarats d'interès cultural (B.I.C.) i els elements catalogats segons la legislació especial de patrimoni històric de les Illes Balears, així com els que són objecte de protecció per figures o instruments de planificació mediambiental o una altra legislació anàloga i es regeixen per la seva normativa específica. Aquests elements també es recullen en el catàleg municipal i tindran un nivell de protecció anàleg al nivell 1-Integral sense perjudici del que derivi de la legislació especial esmentada.

En cada fitxa es farà referència expressa a la figura o instrument de protecció especial que l'afecta, a l'apartat de categoria (B.I.C., Bé Catalogat, etc.)

• **Nivell 5: Paisatgístic**

S'aplica a elements que es consideri que són susceptibles de ser inclosos al catàleg i que no entrin en els conceptes d'edificació, construcció o recinte, com elements d'interès paisatgístic i ambiental o que constitueixin una unitat valorable des d'un punt de vista etnològic, històric o social. Principalment S'aplica a elements i/o conjunts, el valor dels quals resideix principalment en la configuració d'un paisatge urbà, rural, natural o paisatgístic de notable valor ambiental.

Aquest nivell protegeix àrees, entorns i elements puntuals, que tinguin valor ecològic i mediambiental (ex.: camins, miradors, etc.)

En aquests elements, es descriurà a la fitxa individualitzada el seu grau de protecció i preservació de forma específica segons el cas.

En el context actual, la regulació dels conjunts urbans (carrers, places etc.) ve definida a la normativa del Pla D'Ordenació Detallada (POD), per tant no s'inclouran al document del catàleg.

- **Nivell 6: Documental**

S'aplica als elements dels quals es vol garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Es permeten totes les intervencions permeses a les normes urbanístiques, fins i tot l'enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimètrica i fotogràfica) de l'estat actual de l'element

6. REGULACIÓ DEL TIPUS D'INTERVENCIÓ SOBRE ELS ELEMENTS CATALOGATS

En el present catàleg es consideren les següents formes d'intervenció per a cadascun dels elements:

1. Elements arquitectònics.

- **Manteniment o conservació**: Té per objecte mantenir un bé en correctes condicions de salubritat, ornat i neteja, sense alterar-ne l'estructura i distribució, ni ocultar o modificar els seus valors constructius o morfològics.
- **Consolidació**: Té per objecte garantir la pervivència d'un bé tot millorant-ne les seves condicions estructurals, constructives o decoratives (quant a elements d'arts aplicades).
- **Restauració**: Té per objecte prolongar l'existència d'un bé, restituint-lo íntegrament o en alguna de les seves parts a les seves condicions o estat originals.

Si la lectura històrica del bé així ho justifica, pot incloure actuacions de consolidació i/o demolició parcial.

- **Rehabilitació o millora**: Té per objecte l'adequació, la millora o l'actualització de les condicions d'habitabilitat, accessibilitat, seguretat estructural i energètiques d'un bé, amb les mínimes modificacions morfològiques.

Inclou conceptes com: millora, modernització, adaptació, remodelació, reforma, condicionament, reutilització o reestructuració morfològica, i també:

- **Ampliació**: Té per objecte incrementar el volum construït existent d'un bé (en cas de que no assoleixi el màxim admès pel planejament vigent) garantint que la nova volumetria sigui compatible amb l'edificació protegida, no l'oculti visualment ni en desvirtui les seves característiques morfològiques.
- **Inclusió**: Té per objecte disposar nous elements que permetin l'adequació a les normatives vigents (habitabilitat, accessibilitat, seguretat, eficiència energètica...).
- **Substitució**: Té per objecte l'enderroc d'un bé existent o part del mateix per a construir en el sòl que aquest ocupava una nova construcció segons els criteris d'ordenació vigents. Ha d'anar precedida d'un expedient documental que reculli de manera exhaustiva la informació escrita, gràfica i fotogràfica del bé en qüestió, la finalitat del qual és garantir la pervivència de la memòria històrica d'aquest.
- **Eliminació**: Té per objecte la supressió d'elements afegits a un bé, com ara cossos annexos, volums addicionats, instal·lacions (antenes, dipòsits de fibrociment...).
- **Remodelació**: Té per objecte les modificacions o reparacions a introduir en un edifici, relacionades o derivades de l'activitat que s'hi desenvolupa i compatibles amb la protecció de l'esmentat edifici.

- **Reconstrucció:** Té per objecte la reposició total o parcial d'un bé desaparegut total o parcialment, reproduint-lo en el mateix lloc i amb les mateixes característiques morfològiques originals en base a la documentació gràfica, fotogràfica o escrita.
- **Desplaçament:** Té per objecte reubicar un bé que justificadament (per motius d'interès general) no pot ser mantingut en la seva ubicació original però que, pel seu interès, cal conservar (preferentment, a prop de la situació actual).
- **Enderroc:** Comporta la desaparició total o parcial de l'element. Només és aplicable a elements amb grau de protecció documental per raons d'interès general. Ha d'anar precedit d'un expedient documental que reculli de manera exhaustiva la informació escrita, gràfica i fotogràfica del bé en qüestió, la finalitat del qual és garantir la pervivència de la memòria històrica d'aquest.

2. Jaciments arqueològics

Les intervencions arqueològiques i paleontològiques, segons la llei 12/1998 del 21 de Desembre, de Patrimoni de les Illes Balears, i el decret 14/2011 del 25 de febrer, d'arqueologia, es classifiquen en:

- **Excavacions:** són les remocions en la superfície, en el subsòl o en medis subaquàtics que es fan amb la finalitat de descobrir i investigar sistemàticament tota classe de restes arqueològiques o paleontològiques. També són excavacions els sondeigs que tenen com a finalitat la comprovació de l'existència o la delimitació de vestigis arqueològics o paleontològics en un punt determinat.
- **Prospeccions:** són les exploracions en superfície, en el subsòl o en medis subaquàtics, sense remoció de terrenys, amb o sense recollida de materials arqueològics o paleontològics, tant si s'hi apliquen mitjans tècnics especialitzats com si no.
- **Controls:** són les tasques de vigilància i, en determinats casos, de coordinació d'obres o treballs que puguin afectar restes arqueològiques o paleontològiques, incloses les neteges de jaciments.
- **Mostreigs:** són les extraccions de mostres que poden incloure remoció de terreny o recollida de materials.
- **Documentació gràfica i plàstica:** són intervencions adreçades a l'obtenció d'informació gràfica de jaciments arqueològics o paleontològics.
- **Consolidació, restauració i adequació:** són les intervencions que tenen per objecte la conservació, el manteniment o l'adequació per a la visita pública dels jaciments arqueològics o paleontològics.

3. Elements d'interès paisatgístic ambiental.

Les intervencions sobre els elements naturals i ambientals - paisatgístics, poden ser de:

- **Conservació:** intervenció que té com a objectiu la protecció, a través de la gestió de l'ús dels recursos naturals, com són el sòl, el paisatge, etc., així com el manteniment, la rehabilitació, el restabliment i l'increment, si s'escau, de poblacions.
- **Millora:** conjunt d'intervencions físiques que tenen com a objectiu l'adequació o millora de l'exemplar o de les condicions de l'hàbitat amb el manteniment de les característiques morfològiques.

4. Entorns de protecció.

Els elements amb nivell de protecció integral i els que així ho indiquin les fitxes (art.81 RLUIB), podran estar dotats d'un entorn de protecció. En aquesta àrea, de forma genèrica només estaran permeses les actuacions que siguin respectuoses amb el bé protegit i que no impliquin un nivell d'impacte visual negatiu sobre el bé. Per justificar les actuacions a realitzar dins aquestes àrees, haurà de realitzar-se un estudi d'impacte sobre el bé catalogat que haurà de ser aprovat per l'ajuntament. Es podrà sol·licitar un informe consultiu a l'administració competent.

Cada element dins la seva corresponent fitxa podrà indicar actuacions concretes.

7. LLISTAT DELS ELEMENTS CATALOGATS

1. Elements al sòl urbà.

NÚM. FITXA	NOM	CATEGORIA
01	POU DE SA FONT	ELEMENT ETNOLÒGIC
02	ESCOLA DE SES NINES	ARQUITECTURA CIVIL
03	CAS METGE MONJO	ARQUITECTURA CIVIL
04	POSSESIÓ DE SON ROIG	ARQUITECTURA CIVIL
04	ESCU T SON ROIG	HERÀLDICA
04	MINA SON ROIG	ELEMENT ETNOLÒGIC
05	CA L'AMO EN GASPAR	ARQUITECTURA CIVIL
06	Ca MOSEN COSME	ARQUITECTURA CIVIL
07	CISTERNA DE L'ESGLÉSIA	ELEMENT ETNOLÒGIC
08	CAS MOES	ARQUITECTURA CIVIL
09	RECTORIA	ARQUITECTURA CIVIL
09	ESCU T RECTORIA	HERÀLDICA
10	ESGLÉSIA PARROQUIAL	ARQUITECTURA RELIGIOSA
11	SA CAPELLA FONDA	ARQUITECTURA RELIGIOSA
12	CONVENT DE SES MONGES	ARQUITECTURA RELIGIOSA
13	CAN BONNÍN	ARQUITECTURA CIVIL
14	CA L'AMO EN PERE COTÓ	ARQUITECTURA CIVIL
15	CA L'AMO EN MIQUEL GUAL	ARQUITECTURA CIVIL
16	CAN TOMEU	ARQUITECTURA CIVIL
17	CASA DEL SECRETARI GASPAR PERELLÓ	ARQUITECTURA CIVIL
18	XALET DE CAN COTÓ O CAS MANESCAL	ARQUITECTURA CIVIL
19	MOLÍ DE CAN COTÓ	ELEMENT ETNOLÒGIC
20	XALET DE CAN TEULER	ARQUITECTURA CIVIL
21	POU DE DAL T	ELEMENT ETNOLÒGIC
22	MOLÍ DEN NEPTO O DE SON PUIG	ELEMENT ETNOLÒGIC
23	CAN PERE DES MOLÍ	ARQUITECTURA CIVIL
24	SON ESTELAT	ARQUITECTURA CIVIL
25	MOLÍ DEN BLAI	ELEMENT ETNOLÒGIC
26	MAS CARRERÓ SON NEGRE	ARQUITECTURA CIVIL
27	ESCOLA DELS NINS	ARQUITECTURA CIVIL
28	SES CASES NOVES	ARQUITECTURA CIVIL
29	CASES DELS COTXERS DE ROQUETA (CAN MALLOL)	ARQUITECTURA CIVIL
30	CASES BESSONES	ARQUITECTURA CIVIL

2. Elements al sòl rústic.

NÚM. FITXA	NOM	CATEGORIA
31	ES POUETÓ	ELEMENT ETNOLÒGIC
32	CASES DE LA BISBAL	ARQUITECTURA CIVIL
32	POSSESIÓ DE SA BISBAL	ARQUITECTURA CIVIL
33	ES REBOSTER	ARQUITECTURA CIVIL
34	POSSESIÓ DE SA TORRETA	ARQUITECTURA CIVIL
35	POSSESIÓ DE SON PEROT CLAPÉS	ARQUITECTURA CIVIL
35	POSSESIÓ SON PEROT NOU O DE SA TANCA	ARQUITECTURA CIVIL
35	SÍNIA DE S'HORT DE SON PEROT	ELEMENT ETNOLÒGIC
36	POSSESIÓ D'ES PUJOL	ARQUITECTURA CIVIL
37	POSSESIÓ DEL RAFAL ROIG	ARQUITECTURA CIVIL
38	POSSESIÓ DE SON NIELL	ARQUITECTURA CIVIL
39	POSSESIÓ DE MONTBLANC	ARQUITECTURA CIVIL
40	RAFAL NOU	ARQUITECTURA CIVIL
40	SÍNIA DEL RAFAL NOU	ELEMENT ETNOLÒGIC
41	POSSESIÓ DE DEULOSAL	ARQUITECTURA CIVIL
41	MOLÍ DE DEULOSAL	ELEMENT ETNOLÒGIC
41	SÍNIA DE DEULOSAL	ELEMENT ETNOLÒGIC
42	POSSESIÓ DE SA FONT	ARQUITECTURA CIVIL
43	CA'N XUJA	ARQUITECTURA CIVIL
44	POSSESIÓ DE LLAMPÍ	ARQUITECTURA CIVIL
45	POSSESIÓ DE ROQUETA	ARQUITECTURA CIVIL
45	ESCU T DE ROQUETA	HERÀLDICA
45	FONT DE SA GRUTA DE ROQUETA	ELEMENT ETNOLÒGIC
46	POSSESIÓ DE SON FOGUERÓ	ARQUITECTURA CIVIL

3. Elements arqueològics

NÚM. FITXA	NOM	CATEGORIA
J.01	POBLAT TALAIÒTIC D'ES VELAR	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.02	TALAIOTS D'ES PUJOLS	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.03	TALAIOT D'ES RAFAL ROIG	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.04	TALAIOT DE SES TARRAGONERES	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.05	SES TARRAGONES 2	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.06	POBLAT DE SA PLETA D'ES PUJOLET o D'EN COTÓ	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.07	POBLAT TALAIÒTIC D'ES CASTELLOTS DES GASSONS	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.08	SON PEROT DE SA TANCA	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.09	RAFAL ROIG	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.10	SA TORRETA (CASES)	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.11	SON VENT	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.12	ROQUETA	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.13	PUIG DE ROQUETA	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.14	POBLAT TALAIÒTIC DE DEULOSAL	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.15	DEULOSAL 2	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.16	MONTBLANC	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.17	MONTBLANC-COVA DE LA CASETA DEL GARRIGUER	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.18	MONTBLANC-SES ROTES NOVES	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.19	MONTBLANC-COVA D'ENTERRAMENT 7 PILARS	JACIMENT ARQUEOLÒGIC
J.20	MONTBLANC 2	JACIMENT ARQUEOLÒGIC

4. Elements d'interès paisatgístic

NÚM. FITXA	NOM	CATEGORIA
P.01	RUTA ARTÀ-LLUC	ELEMENT D'INTERÈS PAISATGÍSTIC
P.02	CAMINS	ELEMENT D'INTERÈS PAISATGÍSTIC

8. FITXES DELS ELEMENTS CATALOGATS

POU DE SA FONT

01-SR

Situació: Carretera de Santa Margalida
Referència cadastral: 07035A004009160000LY
Coordenades: X: 506482 Y: 4391343
Titularitat: Municipal
Règim del sòl: Sòl rústic
Qualificació urbanística: SSSG_EQ_CU
Categoria de protecció: Element etnològic
Nivell de protecció: 1- Integral, 6-Documental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

El pou és anterior al segle XIX. Al costat, l'any 1870, s'hi bastiren els rentadors públics que fins aleshores havien format part del conjunt del Pou de Baix i de l'Aljub. Segurament, com a mesures higièniques i sanitàries es traslladaren als afores de la població. Posteriorment, l'any 1938, davant el seu deteriorament, es canvià la teulada i es convertiren en escorxador municipal.

Època de construcció i tipologia:

Segle XIX / Sistemes hidràulics (pou)

A l'entrada al poble i davant el poliesportiu es troba el pou de sa Font. Aquest bé etnològic ha estat totalment restaurat recentment com a petit centre d'interpretació, on es mostra baix un trespol de vidre l'ubicació dels antics elements i paviments del traçat. Es pot apreciar l'antic pou. Dins el marc d'aquesta intervenció, s'ha construït una teulada sobre el "jaciment" sostinguda sobre uns arcs imitació *ança-paner*.

Font d'informació:

Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 90.

Ús actual: Petit centre d'interpretació.

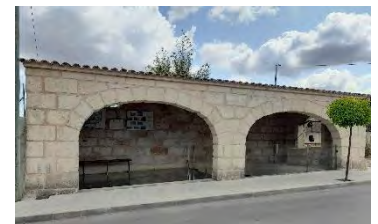
Estat de conservació: Bo

Intervencions realitzades:

S'ha realitzat un petit centre interpretació.

Valoració conjunt:

Bé etnològic restaurat. La intervenció ha protegit i permet visualitzar el bé etnològic, però contrasten els materials moderns amb els murs i arcs de marès nous que es confonen amb les parts originals.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 1 afecta a la conservació dels elements originals.

Elements destacats/preservar:

Pou, antics paviments i rentadors.

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

L'existent.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Mantenir l'entorn lliure d'obstacles visuals i la urbanització en bon estat.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

ESCOLA DE SES NINES

02-SU

Situació: Carrer Escola de Ses Nines, 1
Referència cadastral: 6712709ED0961S0001HQ
Coordenades: X: 506572 Y: 4391095
Titularitat: Pública
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: EQ_CU
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: 2. Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

1928 Mecenies Antoni Lluç Monjo Buñola.

Època de construcció i tipologia:

1928 / Regionalista / Educació

Es tracta d'un edifici construït per l'arquitecte Guillem Forteza seguint un estil regionalista. Estil poc freqüent dins el poble.

És una construcció de planta quadrada i una sola alçada que s'estructura al voltant d'un pati amb cisterna. L'accés s'efectua per un portal de mig punt que es protegeix per un petit porxet sostingut per dues columnes amb capitells jònics.

Destaca la senzillesa decorativa, utilitzant el color blanc a més d'un to ocre a les obertures i principals elements arquitectònics. Els elements constructius són els típics dels edificis escolars de l'època.

Cal mencionar el tancament conformat per senzilles columnes de base quadrada que sostenen una reixa de ferro forjat. L'interior es defineix per la seva senzillesa i austeritat típiques de l'època.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 39.f

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 50.

Ús actual: Casal de Cultura

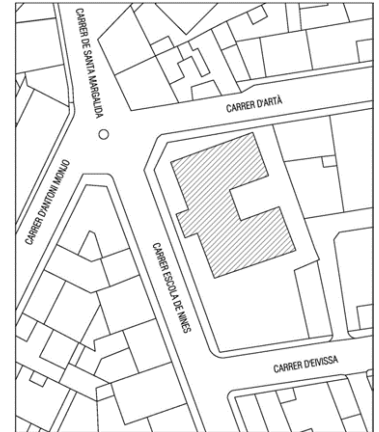
Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades

S'ha restaurat la façana correctament però donant un acabat color ós, o beix molt clar als marcs de les obertures i columnes. Adaptació de l'edifici a l'ús de casal de cultura, amb una intervenció en general respectuosa amb el bé, com per exemple els panells absorbents acústics fets amb tela de sac a la sala d'actes, que deixen veure les encavallades. S'està construint una escola bressol a la parcel·la veïna.

Valoració estat actual:

Edifici ben conservat, que manté la claredat arquitectònica original, i el pati sense elements de mobiliari o complementaris que el desvirtuïn.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

El nivell de protecció 3 afecta a les façanes, la volumetria general de l'edifici i al pati interior. L'alternança de columnes amb capitells jònics, el porxet d'accés amb les de capitells dòrics, el pati interior amb un color ocre, caracteritzen l'edifici. Es proposa la conservació de l'alternança del color blanc i ocre, així com també la distribució existent al voltant del pati central. A part es proposa preservar els materials constructius propis de l'època com les rajoles d'aigües, les portes de pi nord, o les encavallades de fusta.

Elements destacats/preservar:

Pati amb cisterna. Accés amb porxet sostingut per dues columnes amb capitells jònics. Utilització del color blanc en tot el conjunt exceptuant el color ocre a les obertures i principals elements arquitectònics. Encavallades de fusta a la sala d'actes. Trespols de rajola hidràulica d'aigües.

Intervencions preferents:

Recuperar el color ocre, més contrastat amb el blanc al voltant de les obertures columnes i arcs.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Es proposa el correcte manteniment i conservació dels arbres morers exteriors del carrer.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

CAS METGE MONJO

03-SU

Situació: Carrer de Doctor Antoni Monjo, 18
Referència cadastral: 6611010ED0961S0001LQ
Coordenades: X: 506517 Y: 4391017
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: TU
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: 3-Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

—

Època de construcció i tipologia:

1893

Es tracta d'un gran volum cúbic, cobert a quatre vessants i de dues altures, que presenta una distribució simètrica de les obertures de les seves quatre façanes.

És una construcció senzilla i contundent, amb portals i finestres balconeres en planta baixa que presenten un llindar pla amb forma lleugerament corbada a la part superior.

Podem observar els carreus de marès a les cantonades, als marcs de les finestres i als portals. Destacar els dos batiports amb vidrieres d'influència modernista.

Font d'informació: Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 51.

Ús actual: Restaurant i hotel.

Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades:

Aquest bé ha sofert diverses intervencions. Abans de l'any 2002 es feu una important ampliació adjacent, tot i que està reclusa en façana, i per tant es pot seguir apreciand el volum original des de la via pública. En el marc d'aquesta intervenció, o posteriorment, s'elimina el revestiment del parament de façana, i s'afegeix un volum tipus torreta a la zona d'ampliació, que supera l'alçada del bé catalogat. No obstant, recentment s'ha recuperat el parament de façana essent almenys similar a l'original, i abans de l'any 2018 s'enderroca el volum de la torreta. També s'han mantingut els batiports.

El catàleg del 2002 fa referència a la introducció d'espècies arbòries a la façana principal que "desmereixen" les originals de la parcel·la. L'espai lliure de parcel·la s'ha adaptat a l'ús turístic, amb aparcament i zona enjardinada, i no s'aprecia cap element que pogués haver existit de la jardineria original.

Valoració conjunt:

Tot i que l'ampliació té un estil arquitectònic en poca consonància amb l'entorn, es considera que s'ha respectat el caràcter ambiental del bé catalogat en sí.

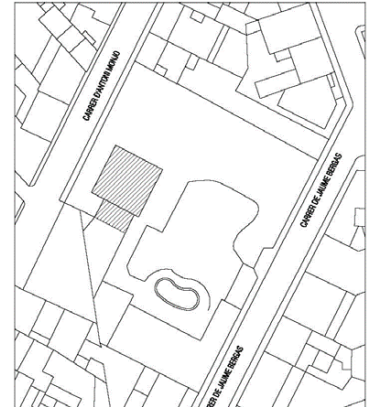

Foto 2002

Foto 2023

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 3 conservació de la façana i volumetria original.

Elements destacats/preservar:

Carreus de marès a les cantonades, als marcs de les finestres i als portals.
Cornisa.

Intervencions preferents:

Conservació de les peces especials de façana i coberta, (cornisa etc.) i els batiports.

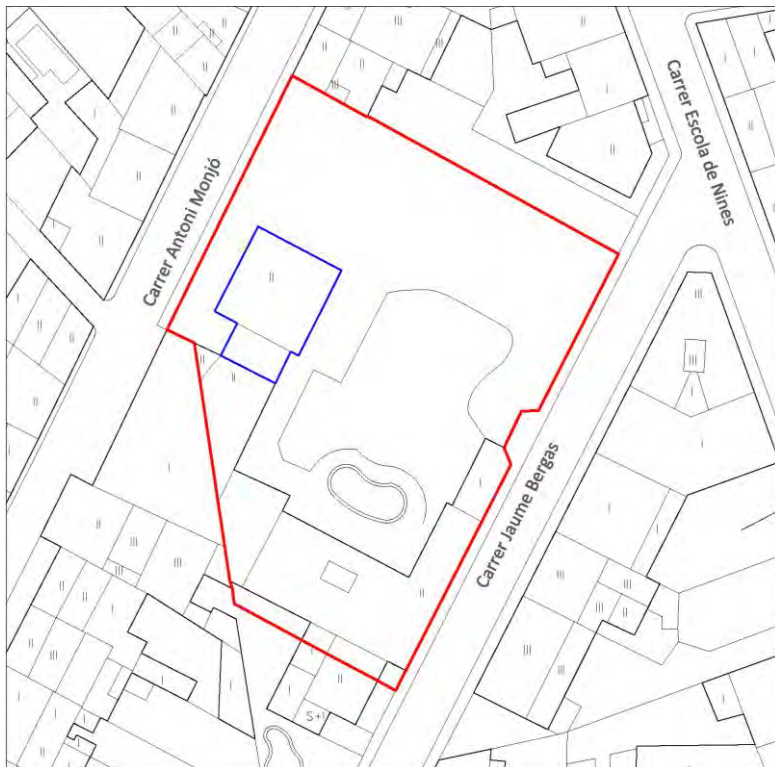
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Dins la parcel·la, introduir espècies vegetals autòctones.

 Delimitació de l'entorn de protecció

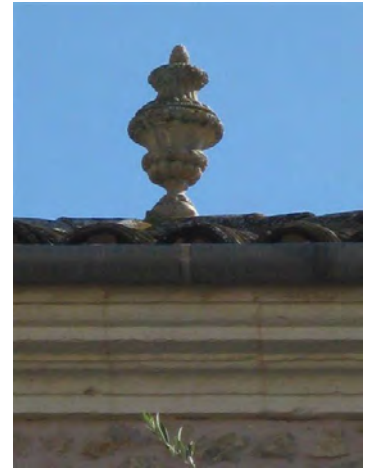
 Delimitació de l'element

Foto 2023

POSSESIÓ DE SON ROIG

04-SU

Situació: Carrer de Venerable Font i Roig, 6 / Polígon 3 – parcel·la 17.

Referència cadastral: 6409001ED0960N0001OX, 07035A003000170000LP

Coordenades: X: 506312 Y: 4390820

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà / Sòl rústic (font de mina)

Qualificació urbanística: TU

Categoria de protecció: Arquitectura civil, escultura heràldica, element etnològic.

Nivell de protecció: 2-Parcial, 4-B.I.C. (Escut), 1-Integral (Font de Mina)

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Les cases, d'estructura gòtica, ja estan documentades en el segle XV. La capella, del venerable dominic Julià Font i Roig, és obra del segle XVII. El celler i el cup estan datats en el segle XVII, avui apartaments, si bé encara mantenen l'estructura exterior.

Dins l'àmbit de la possessió trobem una font de mina d'origen islàmic.

Època de construcció i tipologia:

Segles XV-XVII / Gòtic / Possessió mallorquina

Segles XVI-XVIII / Escut familiar

Segles IX-X / Sistema hidràulic (font de mina)

Edificació de certa complexitat estructural a causa del pas del temps i de les modificacions que ha arribat a patir.

Podem distingir clarament el volum principal de la construcció constituït per dues edificacions de dues altures conformant una planta amb forma de 'L', amb una carrera oberta davant la façana principal. L'edifici principal (antiga casa dels senyors) presenta una coberta amb doble vessant sobre tres crugies; l'edificació lateral (antiga casa del pagès) només té una crugia coberta amb doble vessant.

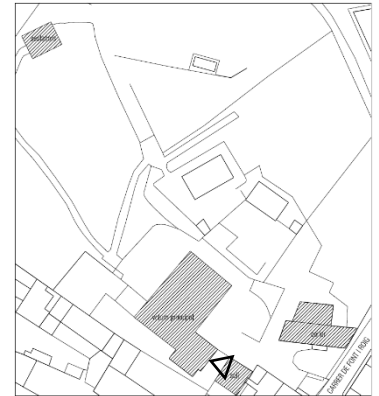
La façana de la casa principal, d'estil gòtic, així com també la dels amos van ser modificades en el primer terç del segle XX. Alguns elements gòtics simètrics (finestrans) de la part baixa de la façana, així com altres renaixentistes de la part noble han desaparegut o han estat reemplaçats.

A la façana hi podem destacar:

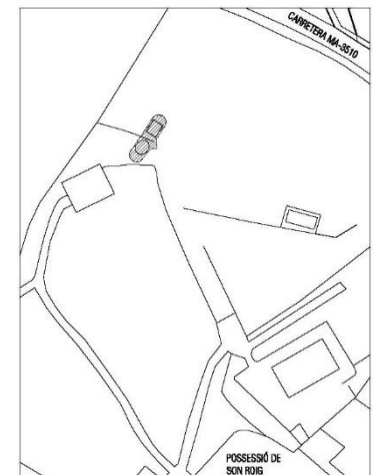
- El portal principal d'arc de mig punt de tretze dovelles (tipologia gòtica) presidit per l'escut familiar (Fontirroig).
- **Escut familiar (B.I.C.)** realitzat amb pedra de Santanyí. Presenta un blasó dividit en dos: a un costat hi ha un pou i a l'altre un peix (que pot identificar-se com un cap-roig). El pou i el peix són els símbols de la família propietària antigament de la possessió, la família Font i Roig. Voltant el blasó hi ha uns llambrequins amb acabats de volutes. Corona l'escut un casc amb plomall.
- El portal lateral amb un llindar i un balcó de suport amb motlures a la part superior.
- Petita finestra de forma cònica amb una reixa de ferro molt ben conservada.
- Cornises realitzades amb simples pedres de marès.

Separats del volum principal en trobam un altre de dues plantes amb coberta en una vessant. Es tracta de l'antic celler, al llindar d'una de les seves portes hi havia grafiat 1629 però amb les obres de neteja del marès s'ha esborrat. Davant del celler hi ha un altre volum d'edificació que correspon a unes solls cobertes en una vessant.

També s'ha de parlar de dues cisternes, una d'elles amb brocal octogonal.

Possessió i ubicació escut

Font de Mina

Accés i façana principal amb escut

De l'interior del cos principal podem destacar l'entrada amb un arc carpanell que divideix les dues crugies principals de l'edificació. També podem destacar l'accés a l'antiga capella (actualment recuperada) i l'escala que puja a la planta superior amb una barana de fusta típica de Mallorca.

Al pis de dalt destaquem un gran arc de mig punt que divideix les dues crugies principals. A la mateixa estança hi ha una finestra cega amb un ampit amb motllures de pedra. A una altra estança trobam un altre arc de forma semicircular amb una inscripció que data de 1689. També trobam una porta amb tapís antic.

Dins l'àmbit de la possessió de Son Roig, a la part rústica i al costat dels sestadors, trobem la Font de Mina de Son Roig. Font, de l'època islàmica, amb una mina d'uns set o vuit metres de longitud recoberta de pedra (falsa volta per aproximació de filades) que amolla aigua dins una petita bassa natural que es troba condicionada a un lateral amb un petit mur de pedra.

Algunes construccions han alterat la font de mina original.

Probablement recull l'aigua de la zona argilosa de l'Església. Desconeixem la llargària. El que sí sabem és que el sobrant, a través de terres de la mateixa propietat, desguassava a la Síquia Reial.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 14. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 354 i 355.

Pobles de Mallorca, fascicle de Maria de la Salut. AAVV. Diario de Mallorca i Krom Ediciones. Mallorca, 1988. p. 10.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 39 i 40.

El patrimoni tucat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tucat (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 316.

Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 89

Ús actual: Hotel d'interior.

Estat de conservació: Bo / Acceptable Font de Mina.

Intervencions realitzades:

Les obres que s'han realitzat per condicionar les cases per a ús com a hotel d'interior es consideren acceptables. Desconeixem l'estat del celler abans de les obres, actualment inexistent. De la mateixa manera cal destacar l'ús d'elements externs a l'estil constructiu de la casa principalment a la zona dels jardins (façana de darrere).

Destaca, també, l'antiga placa amb el nom del carrer situada a la paret del celler. A l'interior s'han preservat bé alguns elements originals, com l'entrada a la capella i arcs estructurals, i s'han modernitzat altres elements, com paviments etc.

Valoració conjunt:

Element que s'ha adaptat a nous usos, en general respectant el valor patrimonial.

Volum i façana lateral

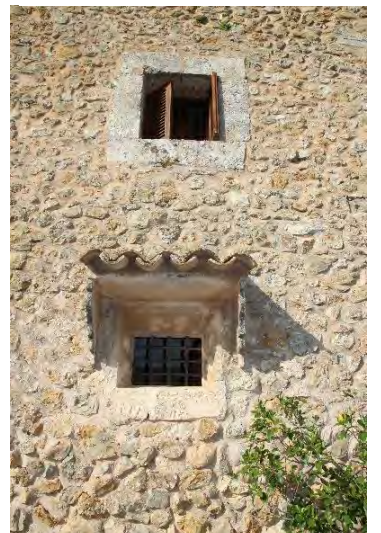
Antic Celler

Antigues solls

Sestadors

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 2-Conservació de les façanes i volumetria dels cossos originals, així com els elements estructurals i els elements destacats. Conservació de l'estructura de la carrera del pati obert a llevant. Mantenir la placa de marès amb el nom del carrer adossada a la paret del celler que dóna al carrer ja que es tracta d'una placa-inscripció del segle XVIII. Restauració, conservació i manteniment de l'escut existent. Conservació i recuperació de totes les parts originals possibles de la Font de Mina.

Elements destacats/preservar:

Façana gòtica. Escut familiar Fontiroig. Ornaments de portals i finestres. Cisternes. Accés a la capella. Font de Mina.

Intervencions preferents:

Restauració, conservació i manteniment de l'escut existent. Conservació de l'entrada a la capella.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

Capella i entrada

Cisternes i canal

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Les noves edificacions hauran d'evitar interferir visualment amb els elements protegits.

Es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

 Delimitació de l'entorn de protecció

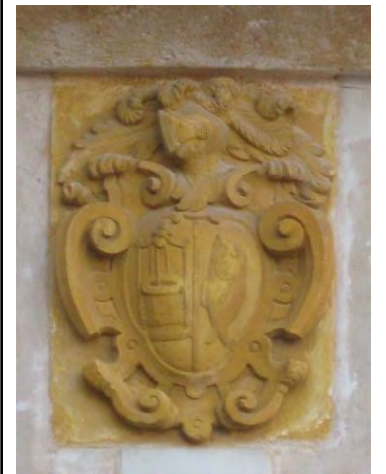
 Delimitació dels elements

Imatges Font de Mina

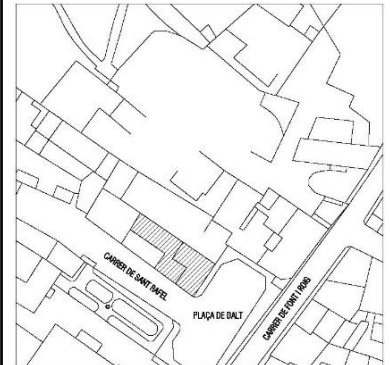
Escut i arc de façana principal

Empedrats exteriors

CA L'AMO EN GASPAR

05-SU

Situació: Plaça de dalt, 7**Referència cadastral:** 6409003ED0960N0001RX**Coordenades:** X: 506310 Y: 4390783**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_NA**Categoria de protecció:** Arquitectura civil**Nivell de protecció:** 2-Parcial**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

Documentat al s. XVII.

Època de construcció i tipologia:*Segle XVII / Gòtic / Residencial*

Es tracta d'una construcció amb base tipològica d'estil gòtic de planta baixa més altell amb un sol aiguavés. Posteriorment s'hi han afegit volums utilitzats com a païsses o magatzems de gra.

Els elements més destacats poden observar-se a la façana, que presenta una distribució irregular d'obertures, amb un portal d'arc de mig punt amb tres escalons per tal de salvar un petit desnivell, a més d'una petita finestra amb ampit de marès amb motlures.

De l'interior cal destacar les païsses amb les menjadores i amb un molí de sang que manté tots els seus elements intactes. Així com un arc rodó adovellat, en planta baixa, que divideix l'estança en dos trams paral·lels; a més d'una finestra atrompetada a la dreta.

Antigament va utilitzar-se com a hostal.

És molt peculiar el peu de murada de les parets exteriors, que ens fa veure les modificacions del nivell de la plaça que es portaren a terme en el primer terç del segle XX.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 40.

Ús actual: Actes socio-culturals.**Estat de conservació:** Acceptable.**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

Exteriorment el bé no ha sofert alteracions. La informació respecte a l'interior s'ha extret del Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 2-Conservació de la façana, volumetria. Conservació de l'estructura exterior i interior d'aquest emblemàtic edifici de la Plaça de d'Alt, i els elements destacats (conservació de la totalitat del Molí de Sang)
Soterrament de l'estesa elèctrica i retirada de l'enllumenat públic adossats a la façana.

Substitució de l'aplacat del banc exterior per un altre que es correspongui a tècniques constructives i materials autòctons coherents amb els de la façana.

Elements destacats/preservar:

Molí de sang i menjadores de les antigues païsses.

Intervencions preferents:

Reparació dels revestiments de façana seguint tècniques tradicionals.

Usos permesos

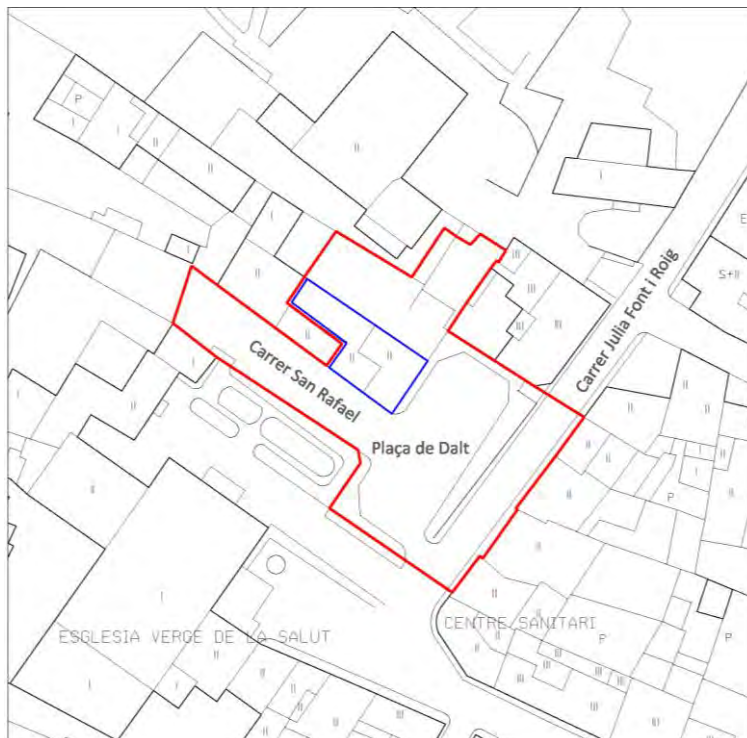
Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet construir noves edificacions, ni mobiliari, que interfereixin visualment amb l'element protegit.

En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

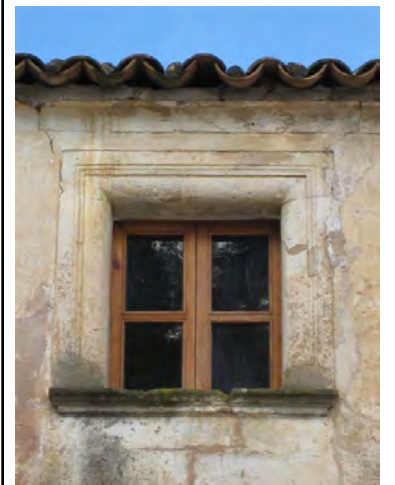

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

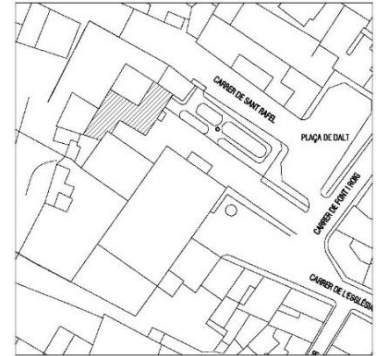
Molí de Sang

Detall remats finestres

CA MOSSÈN COSME

06-SU

Situació: Plaça de dalt, 6**Referència cadastral:** 6308502ED0960N0001KX**Coordenades:** X: 506275 Y: 4390777**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_CO**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 2.- parcial**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Segle XV / Gòtic / Residencial*

És un dels edificis més antics, si bé ha sofert moltes alteracions. Petita casa de tipologia gòtica, de planta baixa més altell, que posteriorment va ajuntar-se amb una altra casa; en la façana del carreró, davant la rectoria, hi resten elements gòtics del segle XV. Abans d'unificar-se els dos volums la façana principal donava a la Rectoria (10-SU) amb un portal de mig punt i una finestra amb ampit amb motllura de marès. Posteriorment aquesta façana es va convertir en lateral i va obrir-se el portal principal, un portal pla, sobre la plaça de dalt. Aquesta façana, amb obertures en desordre, dificulta la lectura de les estructures originals.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 44.

Ús actual: Residencial**Estat de conservació:** Bo**Intervencions realitzades:**

S'han realitzat obres de distribució interior i de canvi de coberta respectant l'estructura exterior de la casa.

S'han realitzat intervencions a la façana (acabat del parament de la façana lateral amb pedra vista, referit façana frontal)

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 afecta a les façanes, volumetria i característiques tipològiques originals que es conservin de l'estructura interior de l'edificació.

En cas de nova reforma de façana, recuperació de revestiments semblants als originals, per recuperar la composició tipològica. Conservació dels elements gòtics originals de la façana.

Es permet edificar en planta baixa al fons de parcel·la sense alterar el bé protegit.

Elements destacats/preservar:

Elements gòtics originals de les façanes.

Intervencions preferents:

Recuperació dels revestiments originals de les façanes.

Usos permesos

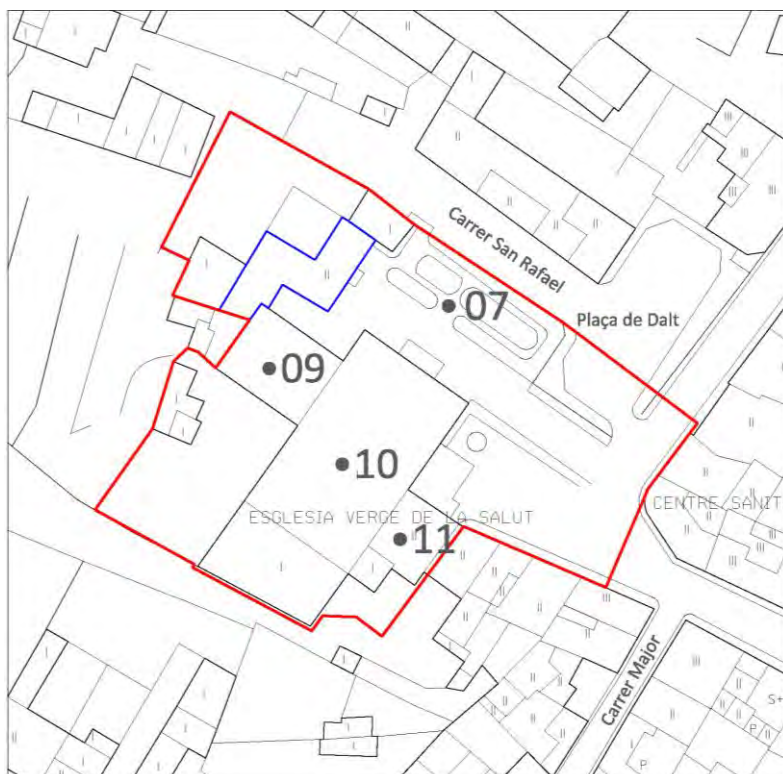
Residencial i Turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

S'hauran d'evitar situar elements que interfereixin visualment amb l'element. En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació, restauració i que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element, els corresponents a les fitxes 07-SU, 09-SU, 10-SU i 11-SU.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

CISTERNA DE L'ESGLÉSIA

07-SU

Situació: Plaça de dalt

Referència cadastral: 6308503ED0960N0001RX

Coordenades: X: 506293 Y: 4390774

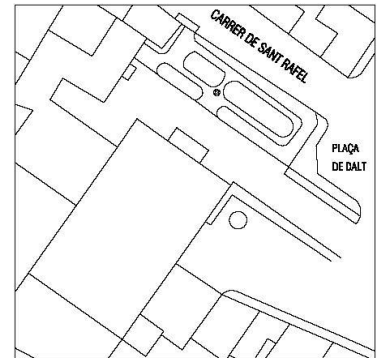
Titularitat: Municipal

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: EL_PB

Categoria de protecció: Element etnològic

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Edat mitjana / Sistemes hidràulics (cisterna)

En principi es tracta d'un pou ja documentat en l'edat mitjana. Amb la planificació dels habitatges dels mestres i la modificació de la plaça, segle XX, es pujà un tram del pou, se li afegí el coll i els accessoris de l'aljub enderrocat, així com les construccions necessàries per a la recollida d'aigua des de l'Església.

Es tracta d'un senzill coll de forma octogonal realitzat en pedra calcària. El suport de la politja amb un petit poal és de ferro forjat sense detalls ornamentals destacats. El coll correspon al del pou de baix que amb la reforma de la Plaça des Pou de l'any 1936 va traslladar-se a la cisterna de l'Església.

Font d'informació:

Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 90.

Ús actual: Cisterna.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Nivell 2 al coll del pou .Obres de conservació i de manteniment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

Obres de conservació i de manteniment.

Usos permesos

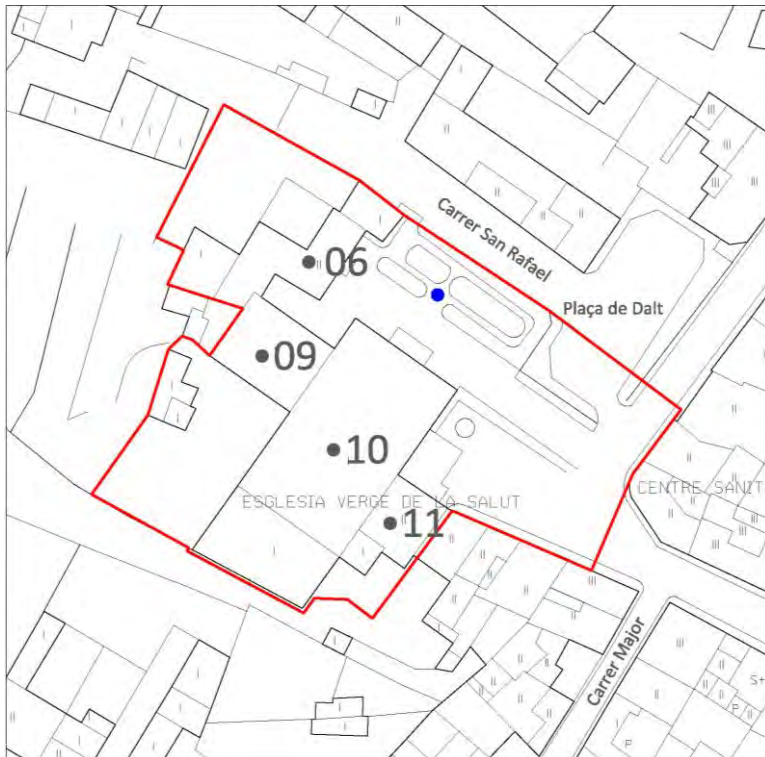
L'existent.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

S'hauran de conservar íntegrament els traçats destacats. En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element als corresponents a les fitxes 06-SU, 09-SU, 10-SU i 11-SU

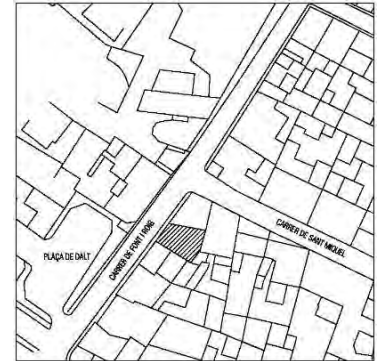

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

PLAÇA DE DALT 9 (CAS MOES)

08-SU

Situació: Plaça de dalt, 9**Referència cadastral:** 6408003ED0960N0001XX**Coordenades:** X: 506349 Y: 4390776**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_IP**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 3.- Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Residencial*

Es tracta d'una de les antigues cases ja documentades en el s. XV que encara conserva l'estructura original amb elements modificats d'èpoques posteriors. Es tracta d'una tipologia de façana estreta, amb una altura i dues obertures per planta. Les dovelles del portal gòtic han estat retallades per convertir-lo en portal de llinda. Destaca l'escaló d'accés de pedra.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000.

Ús actual: Residencial**Estat de conservació:** Bo**Intervencions realitzades:**

Ha sofert una reforma.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la façana, la volumetria de l'edifici i el pati d'accés.

Recuperació dels revestiments originals de la façana. Conservació dels remats de pedra de les obertures.

Soterrament de l'estesa elèctrica existent.

Elements destacats/preservar:

Destaca el portal principal i l'escaló d'accés de pedra.

Intervencions preferents:

Recuperació dels revestiments originals de la façana.

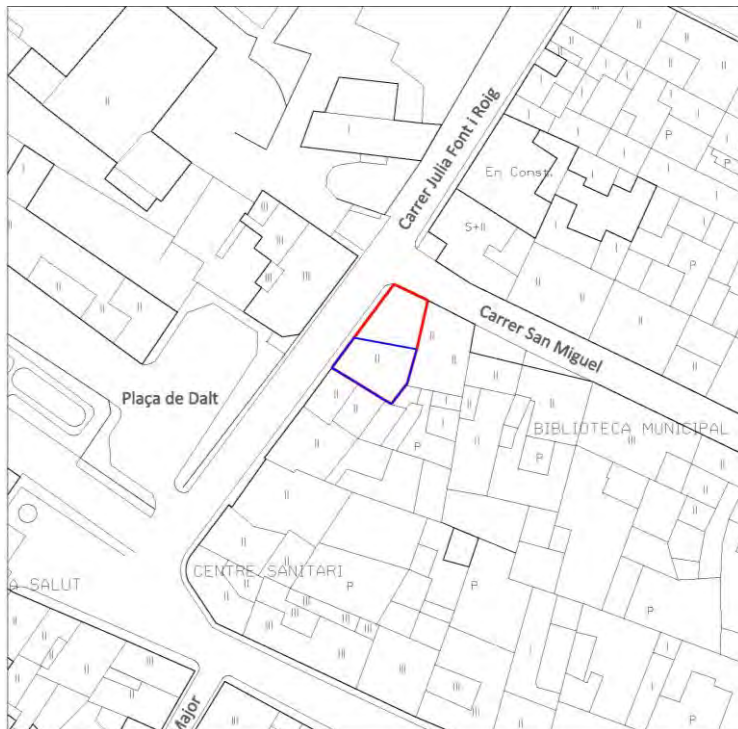
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació i s'haurà de conservar la vegetació del jardí.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

RECTORIA

09-SU

Situació: Plaça de dalt, 5

Referència cadastral: 6308504ED0960N0001DX

Coordenades: X: 506268 Y: 4390765

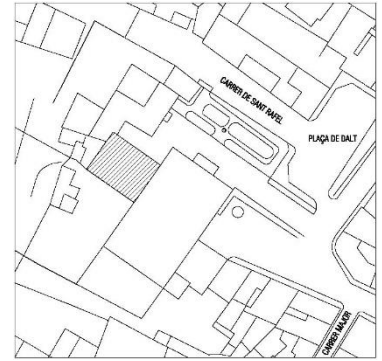
Titularitat: Municipal

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: EQ_RL

Categoria de protecció: Arquitectura civil

Nivell de protecció: 2-Parcial / 4-BIC (Escut)

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

"Guillem Gibert ha venut a los elets de este lloch de Maria la portió que ha faltat per edificar la Vicaria per preu de quatre lliures y es pacte entre ellos que el carreró queda comu entre ellos per passar de tal manera que el dit Gibert no puga impedir per anar dins lo seu" (B. Pastor: 2013)

Època de construcció i tipologia:

1760 / Rectoria

Petit volum amb dos aiguavessos. Inclou dues alçades amb una distribució irregular de les obertures de la façana. Presenta un portal pla amb un emmarcat decoratiu que es completa amb un escut de Maria de la Salut.

Es tracta d'un escut de forma rectangular amb el símbol marià que també pertany a l'escut i símbol del poble de Maria de la Salut. Té una inscripció amb la data 1760, que ens permet datar la pròpia rectoria.

El grau de protecció d'aquest edifici està vinculat al seu contacte amb l'església (001-SU), així com a les perspectives del conjunt des de diferents punts del nucli.

La casa vicaria en el segle XVII constava d'un sol aiguavés, el de la part posterior, amb un arc de volta amb dovelles, avui retallades i amb un portal de llinda.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 43 i 44.

L'Església de Maria. De vicaria a parròquia (1696-1913). B. Pastor Sureda. Lleonard Muntaner. Mallorca, 2013.

Ús actual: Residencial.

Estat de conservació: Acceptable. Algunes zones precari.

Intervencions realitzades:

Substitució de coberta sense augment de volum, que encara presenta patologies. Llambordat de l'espai lliure públic exterior. Obres de remodelació inacabades a la planta primera.

Valoració conjunt:

Casa de tipologia tradicional, interessant per la seva antiguitat, relació directa amb l'església i els respectius accessos a aquesta. Ha estat objecte d'algunes rehabilitacions però segueix presentant patologies d'humitats i estructurals.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

El nivell de protecció 2-parcial afecta a les façanes, volumetria i l'estructura portant de tipologia tradicional. Es podran recuperar les obertures als arcs que donen a la façana del jardí.

L'escut del portal té declaració BIC i s'ha de protegir íntegrament.

Restauració, conservació i manteniment del portal d'accés.

També s'haurà de conservar i restaurar els jardins posteriors i el trespol al portal d'entrada. Es permetran obres de rehabilitació per adaptar el bé al seu ús, però conservant tots els elements constructius tradicionals possibles.

Neteja i reparació de les humitats existents a l'interior de l'edifici.

Elements destacats/preservar:

Escut a la façana del poble de Maria de la Salut

Intervencions preferents:

Reparació de les humitats i patologies estructurals. Restauració i conservació

Escut de Maria de la Salut.

Usos permesos

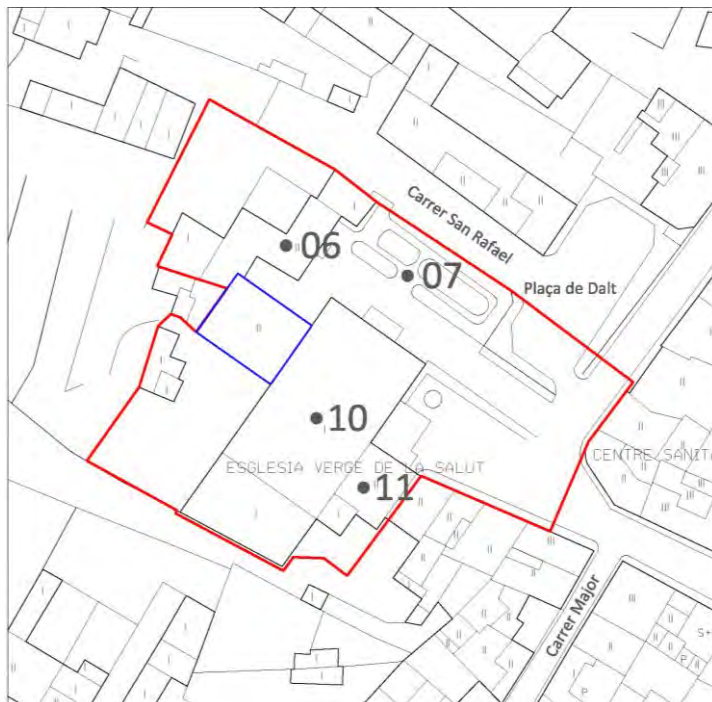
Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

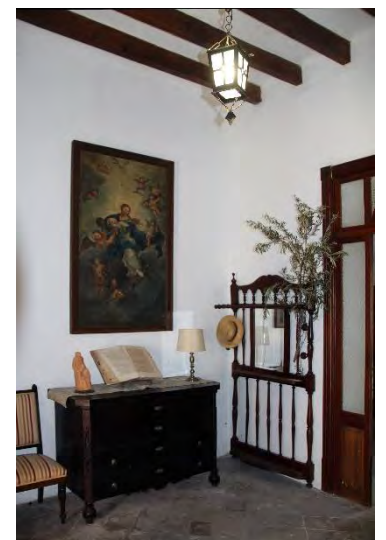
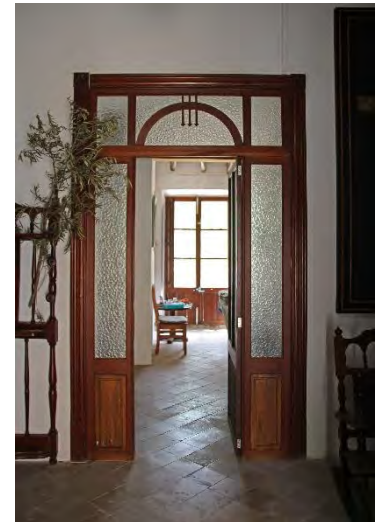
No es permet l'ampliació de l'edificació, s'hauran de conservar els elements i la vegetació del jardí. En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element els corresponents a les fitxes 06-SU, 07-SU, 10-SU i 11-SU.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

ESGLÉSIA PARROQUIAL

10-SU

Situació: Plaça de dalt, 1

Referència cadastral: 6308505ED0960N0001XX

Coordenades: X: 506278 Y: 4390747

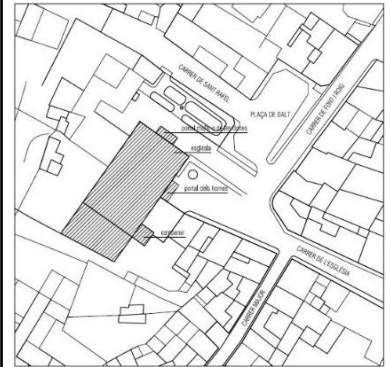
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: EQp_RL

Categoria de protecció: Arquitectura religiosa

Nivell de protecció: 1-Integral

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Aquesta església dedicada a la Mare de Déu de la Salut substitueix un primer oratori documentat el 1592. El temple actual va ser edificat a la segona meitat del segle XVIII i posteriorment engrandit entre els anys 1836 i 1881.

Posteriorment, s'inicià la construcció de la capella Fonda l'any 1898 i finalitzà l'any 1950, i es troba adossada a dues capelles vora el portal lateral.

Època de construcció i tipologia:

Gòtic / barroc / neoclàssic

1700 – 1786 posterior ampliació 1836 – 1881

Església tradicional mallorquina

L'edifici segueix les traces de l'arquitectura religiosa mallorquina tradicional. Vist de l'exterior es tracta d'un volum net i senzill amb una façana principal llisa. Hi podem destacar la part exterior de l'absis principal, el cos afegit de la capella Fonda (12-SU) i, especialment, el campanar.

La Sagristia conforma un espai rectangular cobert de volta d'aresta, edificada el segle XVII. Es troba situada just al costat de l'antic fossar. Cal destacar les calaixeres i una pica rentamans. Rep llum a través d'una finestra que pel seu tramat sembla del s. XVII.

Per altra banda el campanar es troba situat a la banda sud-est del temple coronat amb una forma bulbosa d'influència oriental (bizantina). L'escala d'accés és un caragol de botó rodó original. L'església presenta dos portals: el major, o de les dones, que es caracteritza per la seva senzillesa, es troba elevat sobre cinc graons per salvar el desnivell del terreny, té pilastres laterals que sostenen un llindar pla a més d'una fornícula amb una mare de Déu obra de Marc Llinàs feta en roca calcària. Per damunt un rosetó molt senzill. L'altre portal, el dels homes, es troba a la zona lateral de l'església i està elaborat dins els paràmetres estilístics del neoclassicisme, es troba decorat amb dues pilastres estriades que sostenen un entaulament ornat amb gravats de motius vegetals i un senzill frontó rematat amb una creu i elements decoratius d'influència clàssica. Sobre aquest portal, hi podem trobar un rellotge datat l'any 1878 així com dues finestres obertes al segle XIX. L'antiga maquinària del rellotge encara existeix i es podria rehabilitar.

L'interior del temple, d'estil neoclàssic, té una planta rectangular d'una sola nau flanquejada per sis capelles laterals i coberta per una volta de canó amb llunetes laterals on hi ha finestres cegades, excepte dues que tenen vidriera. L'absis presenta una volta de mitja cúpula i oposada a ella es troba el cor, aixecat sobre arcs rebaixats, o d'ansa-paner; la balustrada està presidida per un dels millors orgues de Mallorca, obra del s. XIX. El cambril, espaiós, amb enteixinat de fusta és ben il·luminat per tres finestres.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 238 i 239. Guia del Patrimoni. Recorridos culturales de las Islas Baleares. AAVV. El Día del Mundo. Mallorca, 1996. p. 214 i 215. Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut. Corpus de Toponímia de Mallorca. Fascicle 27. J. Mascaró Pasarius. Gráficas Miramar. Mallorca, 1963. p. 846 i 847. Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 40 a 47. L'Església de Maria. De vicaria a parròquia (1696-1913). B. Pastor Sureda. Leonard Muntaner. Mallorca, 2013.

Ús actual: Església.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

Recentment s'ha ampliat l'escala que dona accés al cambril, a la part posterior de la nau, perquè la gent es pugui acostar al retaule giratori, a la festivitat de la Mare de Déu d'Agost.

Valoració conjunt:

L'estat general és acceptable, però presenta diverses patologies d'humitats i esquerdes considerables.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció:**

El nivell 1 afecta a la totalitat del bé.

Consolidació, manteniment, rehabilitació i conservació de la volumetria de l'edifici, les naus i capelles interiors i els elements d'interès que s'hi conservin. També caldrà conservar els elements que configuren l'estructura principal (murs de càrrega, voltes, escales...) i l'estructura compositiva de les cobertes. Cal mantenir la façana actual amb la configuració d'obertures, els remats de coberta i els diversos elements ornamentals que la caracteritzen (motlures, carreus...).

Neteja i reparació de les cobertes, humitats i cruïes existents.

Conservació dels paviments i nivells dels accessos als dos portals de l'Església i Rectoria.

Soterrament del cablejat elèctric de la façana.

Manteniment i conservació dels jardins de la rectoria i de les restes de tombes i inscripcions de l'antic fossar.

Elements destacats/preservar:

Fornícula amb la mare de Déu obra de Marc Llinàs. Rosetó.

Portal dels homes amb dues pilastres estriades que sostenen un entaulament ornat amb gravats amb motius vegetals i un frontó rematat amb una creu i elements decoratius d'influència clàssica.

Rellotge a la façana sobre el portal dels homes. Orgue. Pila d'aigua de planta el·líptica.

Enteixinat de fusta del cambril. Campanar i escala de caragol de botó rodó.

Intervencions preferents:

Reparació de les cobertes i patologies estructurals.

Usos permesos

Equipament religiós i cultural.

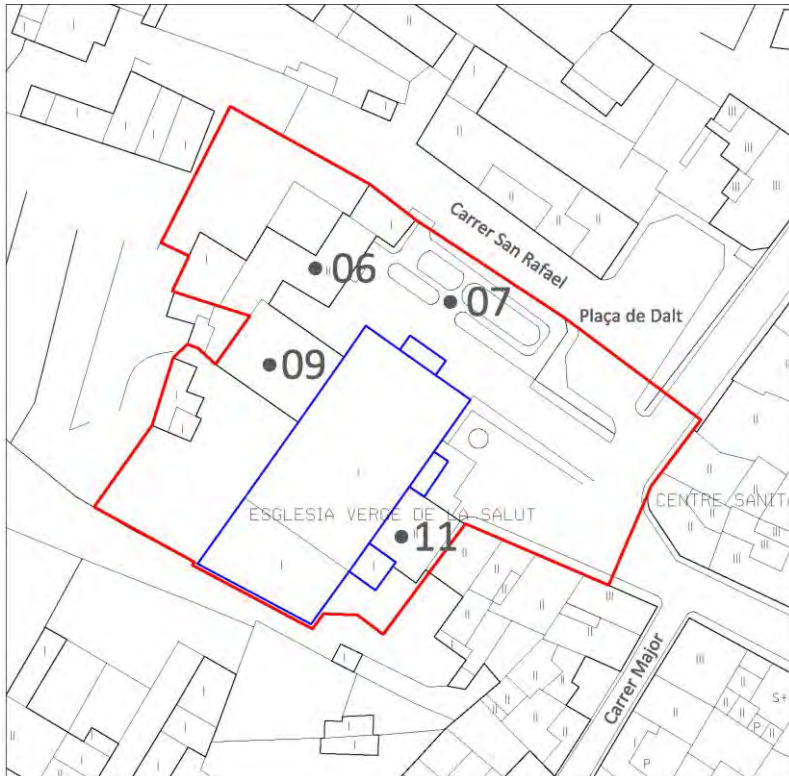
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet construir noves edificacions, ni mobiliari, que interfereixin visualment amb l'element protegit.

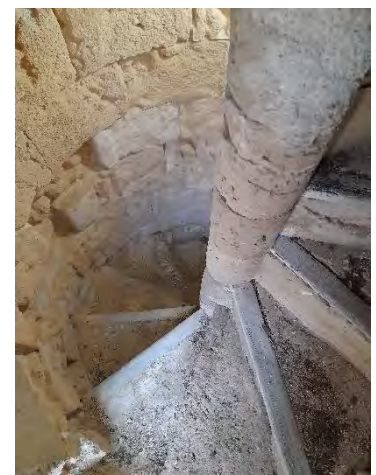
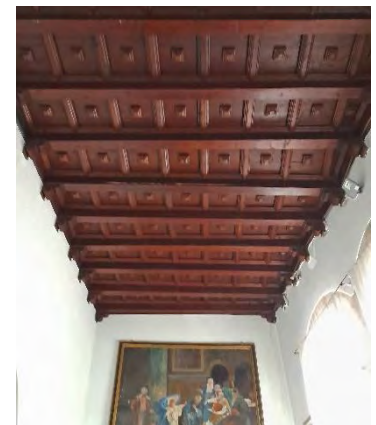
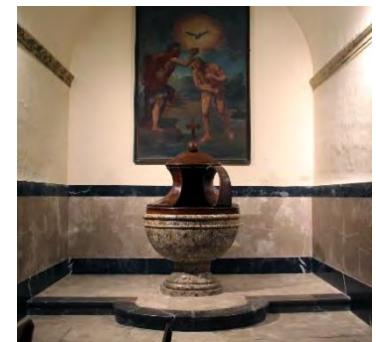
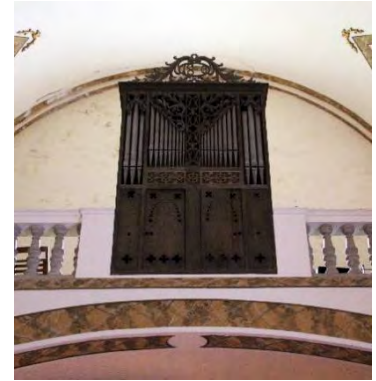
En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element els corresponents a les fitxes 06-SU,07-SU,09-SU i 11-SU.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

SA CAPELLA FONDA

11-SU

Situació: Plaça de dalt, 1

Referència cadastral: 6308505ED0960N0001XX

Coordenades: X: 506288 Y: 4390740

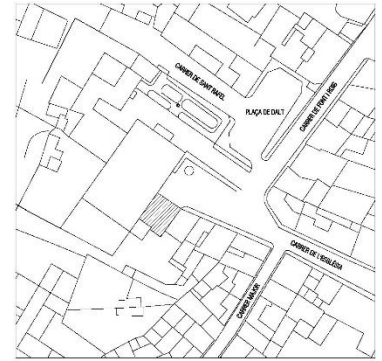
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: EQ_RL

Categoria de protecció: Arquitectura religiosa

Nivell de protecció: 1-Integral

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

1890-1950

Es tracta d'una capella annexa a l'església parroquial (10-SU) que ocupa part de l'antic fossar. És un volum amb planta rectangular cobert per una cúpula rematada per un llanternó. La capella té un accés des de l'exterior i des de l'interior de l'església, per un petit portal d'arc de mig punt a la base del campanar.

L'interior és senzill, els murs es troben nus, la cúpula es troba sostinguda per petxines. L'alçat es resol amb pilastres que sostenen un ample entaulament. Tota l'estructura és de marès o pedra de Santanyí.

Font d'informació:

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 44 i 45.

Ús actual: Equipament religiós i cultural.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

Restauració i rehabilitació per a actes culturals l'any 1990. La paret de l'altar s'ha trasdosat amb panells autoportants.

Valoració conjunt:

Interessant espai diàfan per la seva simplicitat, proporcions i il·luminació, Estructuralment es conserva bé però sembla que ha sofert problemes d'estanqueïtat a la pluja

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

El nivell de protecció 1-Integral afecta la totalitat de la capella, tant dels elements interiors com exteriors, així com els graons d'accés.

Retirada del cablejat elèctric de la façana.

Reobertura dels dos portals laterals de l'Església que comuniquen amb la Capella Fonda i que actualment romanen tapiats.

Tractament i reparació de les humitats existents a l'interior d'aquest espai.

Elements destacats/preservar:

Cúpula rematada per un llanternó. Graons exteriors d'accés i que són continuïtat dels del portals dels homes.

Intervencions preferents:

Reparació de les cobertes restauració dels elements afectats per les humitats.

Usos permesos

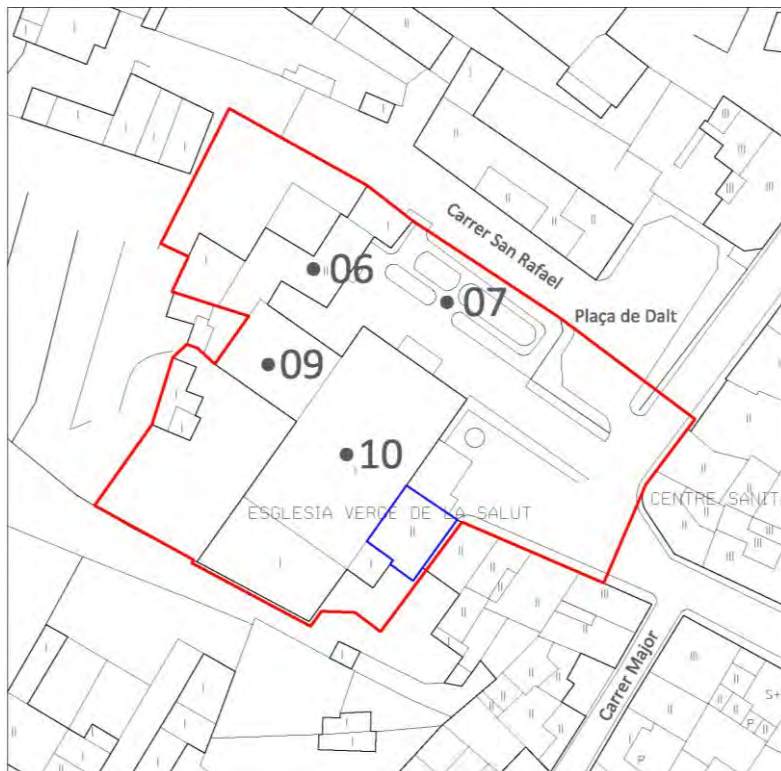
Equipament religiós i cultural.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

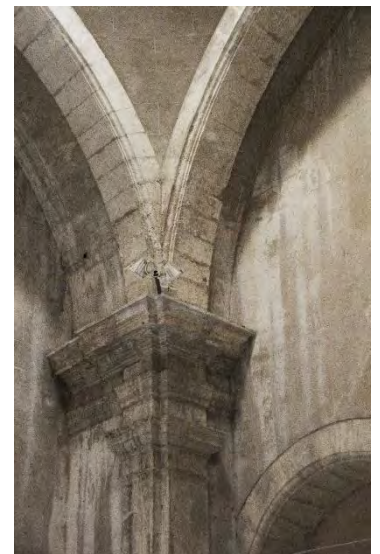
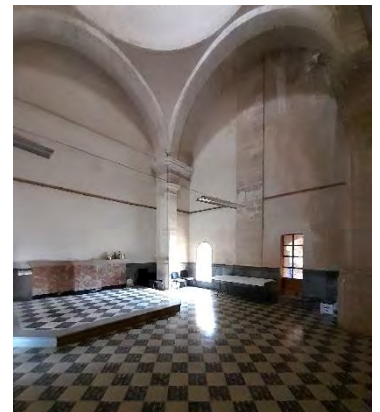
S'hauran de conservar íntegrament els traçats destacats. En aquesta zona es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element els corresponents a les fitxes 06-SU, 07-SU, 09-SU i 10-SU.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

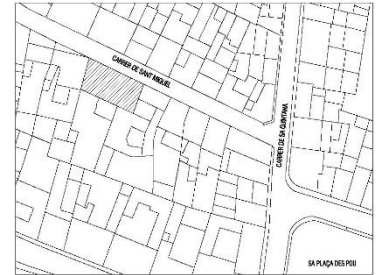

Imatge 2014.

CONVENT DE SES MONGES

12-SU

Situació: Carrer de Sant Miquel, 9
Referència cadastral: 6408009ED0960N0001UX
Coordenades: X: 506387 Y: 4390764
Titularitat: Municipal
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: EQ_AS/CU
Categoria de protecció: Arquitectura religiosa
Nivell de protecció: 3-Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Segle XIX (segona meitat) / Residencial (convent)

Es tracta d'un gran volum de tres plantes d'alçada i amb distribució regular de les obertures de la façana. El portal principal es diferencia dels altres portals de la planta baixa per tenir una placa ceràmica representant un Sagrat Cor.

Podem destacar la cornisa de marès amb motlures que presenta un considerable vol.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 239.

Corpus de Toponímia de Mallorca. Fascicle 27. J. Mascaró Pasarius. Gráficas Miramar. Mallorca, 1963. p. 847.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 38.

Ús actual: Equipament socio-cultural.

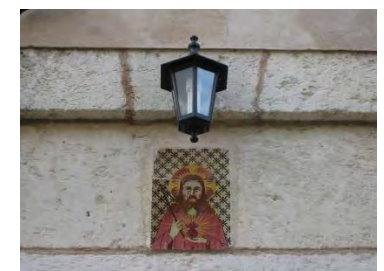
Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades

Reforma i consolidació estructural de l'edifici amb substitució de la coberta existent; per necessitats constructives es va realitzar una faixa armada el que suposà un increment de l'alçada a la façana. Els interiors estan totalment reformats, s'ha afegit un volum al fons de parcel·la, aferrat al volum del convent.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 3-Conservació i rehabilitació de la façana i coberta. Millora de les esteses elèctriques en façana. Reestructuració, millora del pati posterior actualment degradat. No es determinen altres propostes d'intervenció atesa la seva recent reforma i rehabilitació.

Elements destacats/preservar:

Placa ceràmica representant el Sagrat Cor. Cornisa de marès amb motllures.

Intervencions preferents:

Rehabilitació revestiments de calç de façana degradats i persianes de fusta.

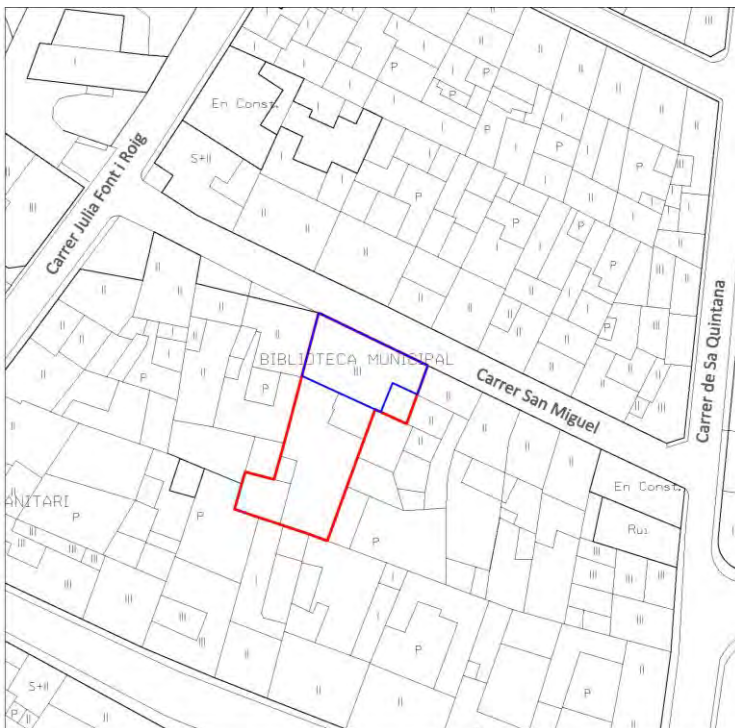
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació i s'hauran de conservar els elements del pati posterior: cisterna, vegetació, etc.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

Pati i construccions posteriors

CAN BONNÍN

13-SU

Situació: Plaça des Pou, 6 cantonada C/ Sa Quintana

Referència cadastral: 6508009ED0960N0001XX

Coordenades: X: 506444 Y: 4390740

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: TU

Categoria de protecció: Arquitectura civil

Nivell de protecció: 3: Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

—

Època de construcció i tipologia:

Segle XX (primera meitat) / Comercial-residencial

Edifici de tres plantes que es troba fent cantonada amb forma arrodonida. Podem apreciar certs trets racionalistes, com la nitidesa volumètrica que es contraposa amb una gran balconada amb balustrada decorada de la mateixa manera que un petit terrat lateral. La distribució d'obertures és relativament regular, podem destacar grans portals i finestres balconeres. La cornisa té motllures i és relativament robusta. A la planta baixa va ubicar-se, durant molt de temps, el bar Central.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 37.

Ús actual: Turisme interior.

Estat de conservació: Rehabilitat i canvi d'ús a Turisme d'interior.

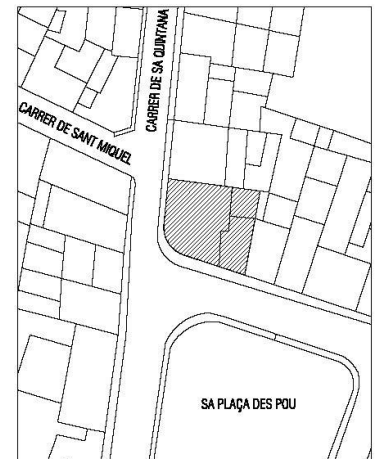
Intervencions realitzades:

Referit de la planta baixa que fins a la rehabilitació havia estat de pedra de marès vista. S'han endreçat les instal·lacions a la façana i s'han reparat humitats a la façana de marès, així com s'ha refet la canal. S'han eliminat les persianes.

Valoració conjunt:

Tot i que el revestiment de la planta baixa no és original, es considera que la intervenció ha respectat i conservat el bé en línies generals.

La simetria de les obertures de les plantes, la balustrada del balcó, la cornisa de marès, així com el conjunt de la façana bastida amb perpanyes de marès vist, com també el xamfrà corbat, fan d'aquest edifici un dels més interessants estèticament dins del casc urbà.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 3-Conservació de la façana, coberta i volum.
Donat que el revestiment inferior comença a presentar humitats, a pròximes reformes es proposa recuperar el màxim de marès vist, amb un sòcol d'un altra material menys porós si s'escau, però de menor altura. O no posar res.

Elements destacats/preservar:

Trets racionalistes. Nitidesa volumètrica. Balconada amb balustrada ornamentada. Motllures de la cornisa. Façana i xamfrà corbat de marès.

Intervencions preferents:

Reparació del revestiment inferior de façana.

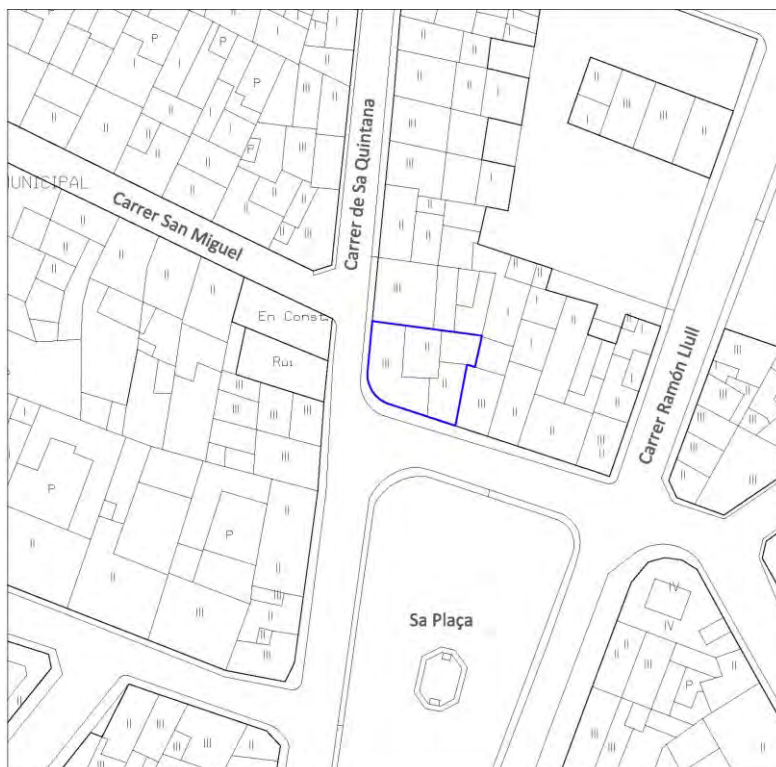
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

L'entorn de protecció coincideix amb l'àrea de l'element protegit.

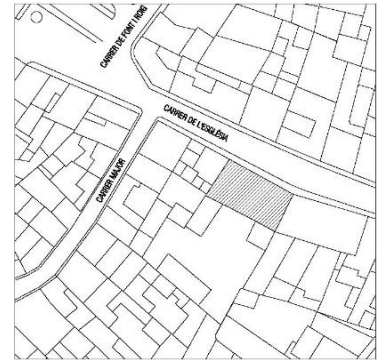
Delimitació de l'element

CA L'AMO EN PERE COTÓ

14-SU

Situació: Carrer de l'Església, 21
Referència cadastral: 6306013ED0960N0001FX
Coordenades: X: 506349 Y: 4390711
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_CO
Categoria de protecció: Arquitectura Civil
Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Documentada en el segle XVII amb una important reforma el segle XVIII.

Època de construcció i tipologia:

Segle XVIII / Residencial

Casa de dues plantes amb distribució irregular de les obertures de la façana que ha estat molt modificada.

Destaquen el portal principal d'arc de mig punt i els ampits amb motllura de les finestres de la part superior.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000.

Ús actual: Residencial

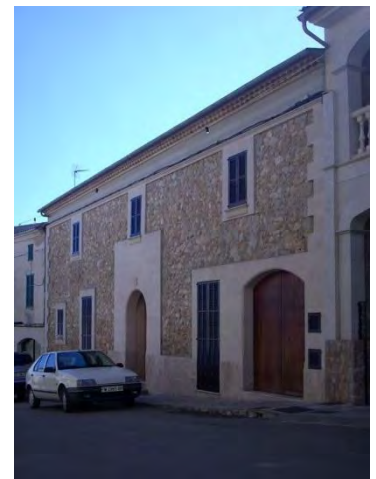
Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

Casa documentada en el segle XVII que ha sofert reformes en els segles XVIII, XIX i XX. S'ha rehabilitat la casa amb la corresponent restauració de la façana. Hi ha hagut un augment d'alçada d'uns 40 cm, s'ha eliminat l'arrebossat original, s'han substituït obertures per altres i s'ha rematat amb una cornisa de doble filada de teules (originalment era així).

Valoració conjunt:

Edifici ben conservat i rehabilitat, que ha mantingut elements patrimonials, encara que la intervenció ha modificat la composició de la façana.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Les pròpies del nivell 3, que afecten a la façana i la volumetria de l'aiguavés de carrer. S'haurà d'integrar la nova cornisa dins la composició de façana, seguint els trets tipològics de Maria. Possibilitat d'ampliació al fons de parcel·la amb un màxim de la profunditat edificable indicada als plànols a les parcel·les veïnes.

Elements destacats/preservar:

Portal amb arc de mig punt. Ampits amb motllura de les finestres de la part superior.

Intervencions preferents:

Recuperació del revestiment original així com de les rebranques de les obertures.

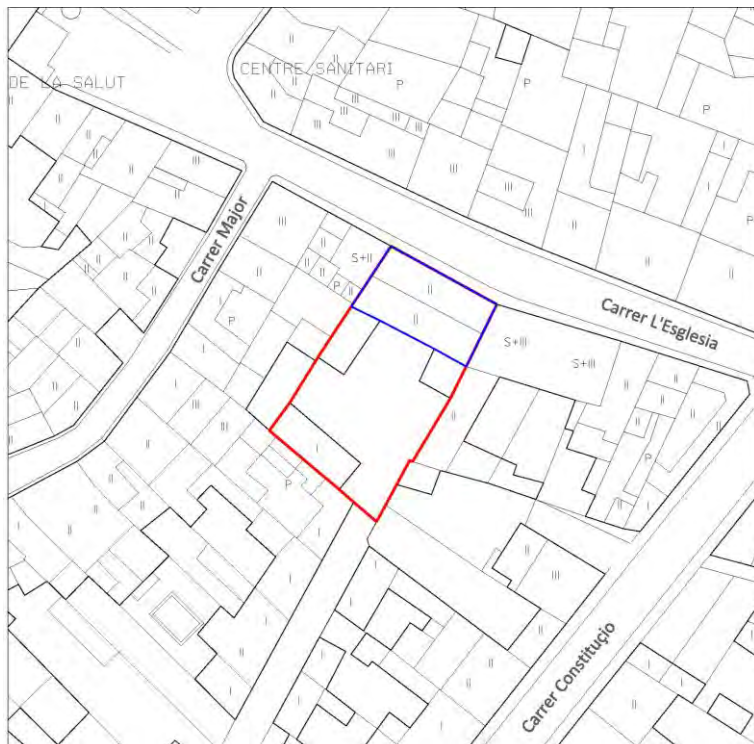
Usos permesos

Residencial i turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Es permet l'ampliació de l'edificació segons condicions d'intervenció i s'hauran de conservar els elements del pati posterior.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

CA L'AMO EN MIQUEL GUAL

15-SU

Situació: Carrer de l'Església, 2
Referència cadastral: 6408034ED0960N0001DX
Coordenades: X: 506417 Y: 4390705
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_IP
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Casa de la primera meitat del segle XX bastida sobre una més antiga del segle XVII.

Època de construcció i tipologia:

Segle XX (primera meitat) / Regionalista / Residencial

Casa de tres plantes amb distribució de les obertures de la façana pràcticament simètrica i amb una planta soterrada.

Habitatge que segueix l'estil regionalista que es veu reflectit amb diversos detalls com l'arc carpanell de la planta noble sostingut per columnes senzilles, els ulls de bou de la planta superior i la volada de fusta.

Altres elements són més tradicionals com el portal de mig punt.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000.

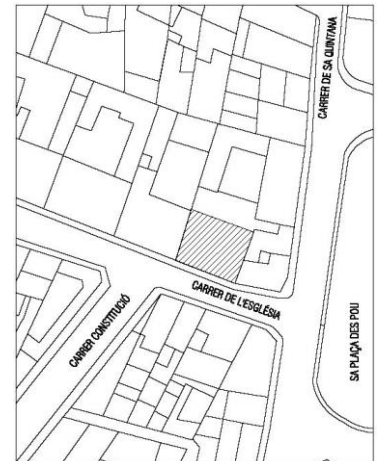
Ús actual: Residencial.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

El nivell de protecció 2 aplica la façana, volumetria i al celler.
 Conservació/ Restauració de la composició i acabats de la façana.
 Conservació del celler.
 Restauració del voladís de fusta de la coberta. Soterrament del cablejat de la façana.

Elements destacats/preservar:

Arc carpanell de la planta noble. Ulls de bou de la planta superior. Volada de fusta.

Intervencions preferents:

Restauració del voladís de fusta de la coberta.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

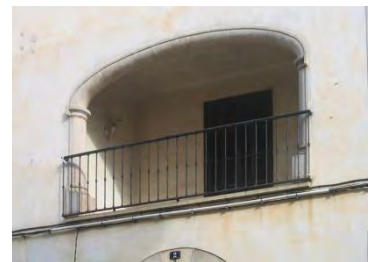
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

L'entorn de protecció coincideix amb l'àrea de l'element protegit.

Delimitació de l'element

CAN TOMEU

16-SU

Situació: Plaça des Pou, 22, cantonada C/ de l'Església

Referència cadastral: 6407604ED0960N0001RX

Coordenades: X: 506424 Y: 4390680

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: RE_IP

Categoria de protecció: Arquitectura civil

Nivell de protecció: 2-Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Segle XX (primera meitat) / Comercial-residencial

Es tracta d'una construcció exteriorment simple amb dues alçades (una petita part presenta una alçada més). Es troba ubicada a una cantonada adoptant una forma de xamfrà recte. Observam una distribució regular de les obertures.

El que més destaca és l'interior de l'edifici, amb un bar en planta baixa que presenta elements modernistes, com la barana de l'escala de ferro forjat.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 37.

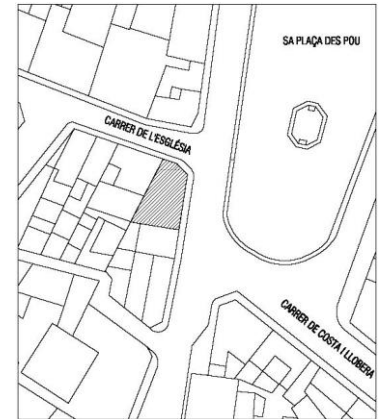
Ús actual: Planta baixa comercial (bar)

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades

--

Valoració conjunt:

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 3- Conservació i recuperació de la façana, l'escala interior, el bigam de fusta, així com la resta d'elements modernistes.
Eliminar cablejat elèctric de la façana.

Elements destacats/preservar:

Escala interior i barana de ferro. Elements modernistes

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

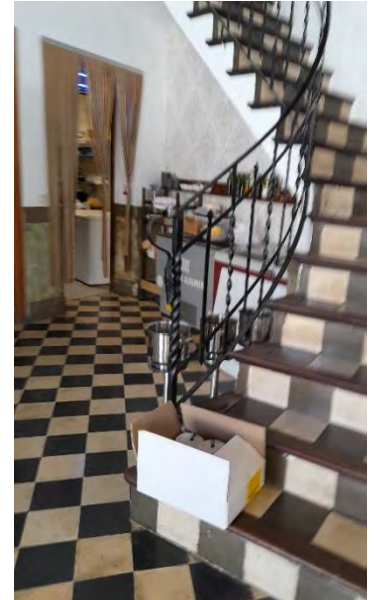
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

L'entorn de protecció coincideix amb l'àrea de l'element protegit.

 Delimitació de l'element

CASA DEL SECRETARI GASPAR PERELLÓ

17-SU

Situació: Carrer de ses Corbates, 6
Referència cadastral: 6607805ED0960N0001TX
Coordenades: X: 506498 Y: 4390686
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_IP
Categoria de protecció: Arquitectura Civil
Nivell de protecció: 3-Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Finals segle XIX / Residencial

Casa de dues plantes amb celler que presenta una distribució regular de les obertures a la façana. Les finestres i portals presenten un original marc decoratiu. La façana, de pedra vista, utilitza un aparell concertat marcant la línia d'imposta que separa les plantes. En definitiva és una façana austera amb alguns elements decoratius.

Si bé la façana és de finals del s. XIX la casa és resultat de la unificació de dues cases probablement del segle XVIII.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 49 i 50.

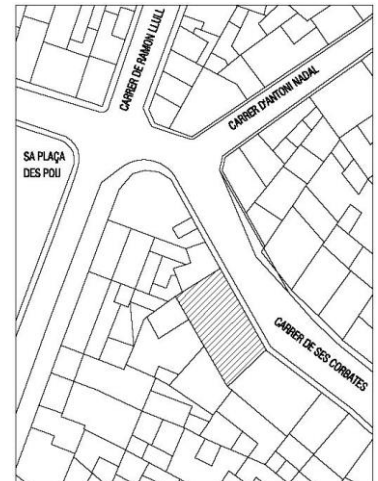
Ús actual: Residencial

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

No s'han detectat intervencions recents.

Valoració conjunt:

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 s'aplica a la façana i la volumetria del primer aiguavés de façana. Conservació, restauració de la façana.

Elements destacats/preservar:

Marc decoratiu de finestres i portals . Parament de la façana. Cornisa.

Intervencions preferents:

Manteniment i conservació de la façana amb els elements de pedra vista.

Usos permesos

Els prevists a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació. Es proposa la conservació i manteniment de la voravia de pedra existent (segle XIX).

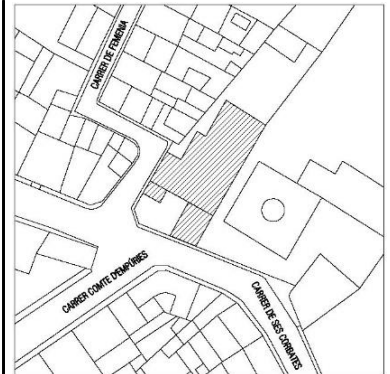
— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

XALET DE CAN COTÓ O CAS MANESCAL

18-SU

Situació: Carrer de Ses Corbates, 25**Referència cadastral:** : 6708129ED0960N0001ZX**Coordenades:** X: 506585 Y: 4390671**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_CO**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 3 (Ambiental)**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:

1949 / Regionalisme / Residencial / Autor : Francesc Cerdó Rossinyol

Es tracta d'un habitatge unifamiliar construït per l'arquitecte Francesc Cerdó Rossinyol d'estil regionalista tardà.

Està conformat per un conjunt de volums de diferents alçades que marquen, en planta, una L; inclou una torre oberta a la part superior a mode de porxo-mirador. El porxo i l'ala lateral presenten una coberta de quatre vessants, la resta d'una o de dues.

Els elements principals són un conjunt de finestres germinades a l'ala lateral que presenten arcs de mig punt suportats per columnes i semicolumnes amb capitells d'estil jònic. Un altre element a destacar és la terrassa coberta o lògia on s'obre el portal d'accés a la casa. Aquesta lògia presenta tres arcs carpanells sostinguts per columnes amb capitells també jònics. Hi ha un clar predomini de la pedra de Santanyí. També s'han de destacar els alerons de fusta de les teulades. Interessants balaustres i llinda d'entrada de color rogenic.

El portal que dona al carrer presenta una petita teulada amb uns remats de tradició modernista.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 49.

Ús actual: Residencial**Estat de conservació:** Bo**Intervencions realitzades:**

S'ha restaurat parcialment el mur de tancament de la parcel·la.

Valoració conjunt:

Edifici, en general, ben conservat exteriorment que no ha alterat les característiques originals..

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 3 afecta a les façanes, volumetria general de l'edifici cobertes, així com als elements de tancament de la parcel·la. Obres de conservació i de manteniment.

Es podrà ampliar fins un 20% al fons de la parcel·la sempre que no alteri visualment la volumetria del conjunt.

Elements destacats/preservar:

Organització volumètrica i en planta i tancament de la parcel·la. Finestres germinades a l'ala lateral amb arcs de mig punt suportats per columnes i semicolumnes amb capitells d'estil jònic. Terrassa coberta o lògia on s'obre el portal d'accés a la casa. Alerons de fusta de les teulades. Remats de tradició modernista..

Intervencions preferents:

Manteniment de les fusteries, alerons de coberta i revocs. Restauració del referit rogenic de la balaustrada de tancament i el dintell d'entrada.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

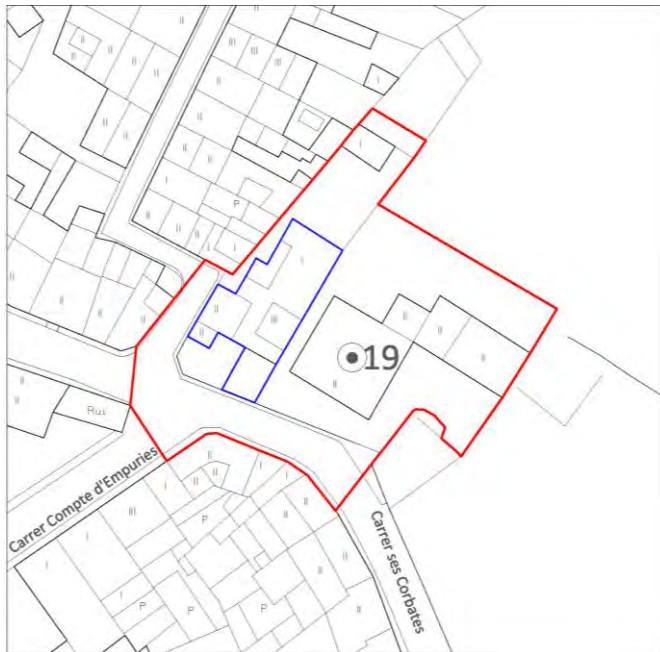
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet construir noves edificacions, ni vegetació ni mobiliari urbà, que interfereixin visualment amb l'element protegit.

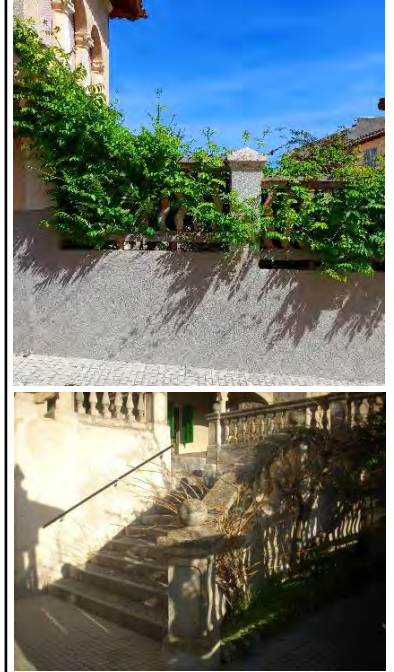
En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element el corresponent a la fitxa 19-SU.

— Delimitació de l'entorn de protecció

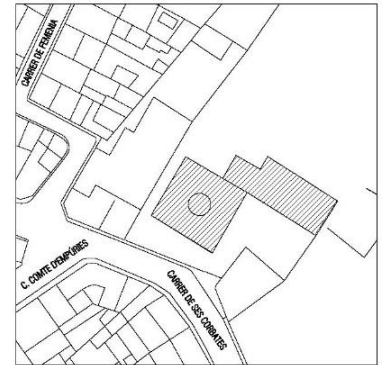
— Delimitació de l'element

MOLÍ DE CAN COTÓ

19-SU

Situació: Carrer de Ses Corbates, 5
Referència cadastral: 6708130ED0960N0001EX
Coordenades: X: 506597 Y: 4390660
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_CO
Categoria de protecció: Element etnològic
Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:
 1865-1875 / Molí de vent fariner

Molí fariner de vent amb dos volums: una torre cilíndrica (lleugerament troncocònica), de 2.50 m de diàmetre, i una base quadrada construïda de paredat amb peu de murada i peces de marès a les arestes.

La base era antigament l'habitatge, l'interior es presenta cobert amb voltes d'aresta i de canó, està construïda de paredat amb les faixes cantoneres de marès. Es troba dividit en una sèrie d'espais pel magatzem del gra. A un costat, aprofitant el desnivell del terreny, pot observar-se que va afegir-se un altell.

La façana de l'habitatge presenta un portal que s'aixeca damunt dos escalons amb arc de mig punt travessat per una canal de recollida d'aigua de pluja, el qual conserva la fusta original. Al costat dret del portal hi ha un finestró atrompetat i a l'esquerra una finestra allindanada més moderna. Una cornisa amb motllura tanca la façana. Davant del portal hi ha un coll de cisterna quadrat.

La torre es troba lleugerament atalussada. L'interior **consta** d'una escala de caragol, de marès, que uneix tres sostres. Es conserven les moles, de pedra blanca, amb part de l'engranatge pel seu funcionament. Queden les estakes d'ullastre clavades a la torre utilitzades per fermar-hi l'antenada. Conserva algunes restes de la maquinària original com són part de la riscla, la canal de la tremuja, etc. Aquests elements es guarden al sostre entremig. També conserva una barrina de grans dimensions utilitzada per fer els forats als congreys.

Es pot accedir a la torre des de l'envelador i des de l'interior de la base. Segons la "Guia dels pobles de Mallorca" aquest molí és conegut també com es molí des Pujolet.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 18. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 398.

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1987-1997. p. 237.

Inventari de molins fariners de vent, IPCE, Maria de la Salut, fitxa núm. 3. Associació d'Amics dels Molins de Mallorca.

Catàleg dels molins de vent fariners de Mallorca. Consell de Mallorca. Departament de Medi Ambient i Natura. Núm. registre: 210.

Núm. Id. municipal: 003. A. Serrano, 28/04/2006.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

El patrimoni tuda de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tuda (1836-1994). Societat

Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 10 i 11, p. 316.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 49.

Guia del Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Consell Insular de Mallorca. Palma, 1994. p.104-

106.

El patrimoni cultural dels nostres carrers. "Fent Carrerany". B. Pastor Sureda. Maria de la Salut, 1990. no. 45. p.10 i 11.

Molinos viejos, harinera nueva. Margarita Sureda. Diario de Mallorca: s.n. 1990. p. 10.

Els molins de vent a Maria. B. Pastor Sureda. A: Fent carrerany. Associació cultural Fent Carrerany. Mallorca, 1990. n. 45, p. 10-11.

Ús actual: Residencial

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

El Departament de Medi Ambient i Natura del Consell de Mallorca en el marc del projecte europeu REVPARMESOC de la iniciativa comunitària Interreg IIBMEDOC, l'any 2004, en restaurà la torre i en construí el capell de fusta i l'antenada de graelles fetes amb fusta i ferro. Entre el 2015 i el 2018 desapareix l'antenada i el revestiment de fusta del capell.

Els propietaris han restaurat la base del molí per a habitatge

Valoració conjunt:

La informació respecte a l'interior del molí s'ha extret del Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 aplica a la volumetria general, la façana, i les parts interiors constituents i tipològiques del molí.

Conservació del trespòl interior, conservació de la volta de marès de finals del segle XIX i manteniment de l'entorn exterior. Restauració del revestiment de fusta del capell i l'antenada de graelles de fusta i ferro.

Elements destacats/preservar:

Torre. Paredat amb peu de murada i peces de marès a les arestes de la base. Canal de recollida d'aigua de pluja. Cornisa amb motllura. Escala de caragol de l'interior. Restes de la maquinària original (riscla, canal de la tremuja, moles...).

Intervencions preferents:

Recuperació del revestiment de fusta del capell i l'antenada de graelles de fusta i ferro.

Usos permesos

Residencial i turístic.

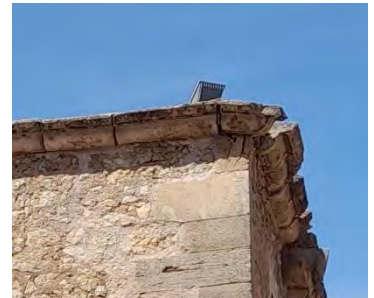
Façana carrer del molí foto 2014.

Façana principal del molí foto 2014.

Façana principal del molí foto 2014.

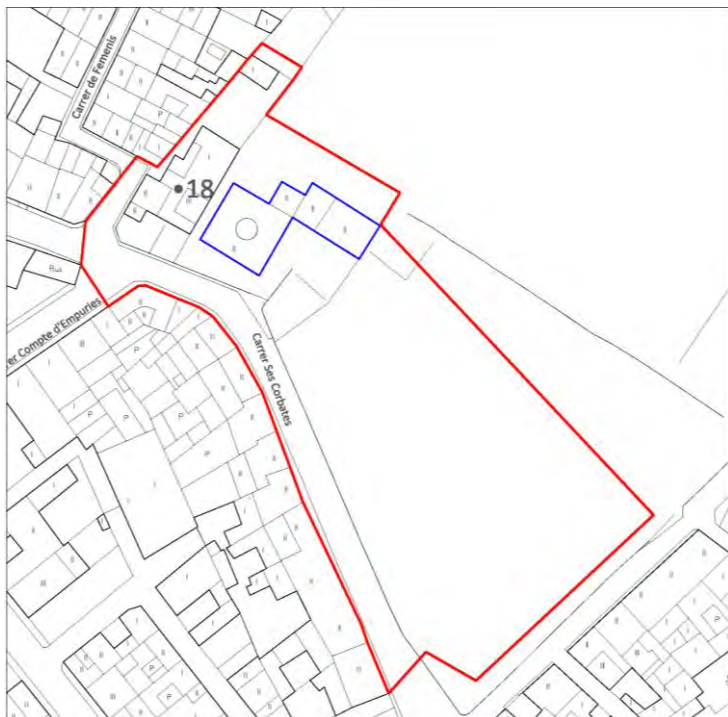
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet construir noves edificacions, ni vegetació ni mobiliari urbà, que interfereixin visualment amb l'element protegit.

En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

Aquesta àrea inclou a més d'aquest element el corresponent a la fitxa 18-SU.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

XALET DE CAN TEULER

20-SU

Situació: Carrer Nou, 2**Referència cadastral:** 6407403ED0960N0001PX**Coordenades:** X: 506416 Y: 4390650**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_CO**Categoria de protecció:** Arquitectura civil**Nivell de protecció:** 3: Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:

1931 / Regionalista / Autor : Guillem Forteza

Singular habitatge unifamiliar aïllat i reculat respecte l'alineació de carrer, amb un jardí i tancament exterior que ha sofert modificacions. El tipus de teulada és únic dins la població, així com també la decoració que s'hi superposa. El mur de tancament al carrer Nou tenia una sèrie de columnes amb una reixa de ferro forjat, petits detalls escultòrics i balustrades a la zona de la terrassa, a més del remat ceràmic de la teulada. Alguns d'aquests elements han desaparegut.

La parcel·la té varis exemplars d'arbres, així com una taula circular de pedra i uns bancs de rajoles.

És un petit volum cúbic, d'una sola alçada i coberta a quatre vessants. La façana al carrer Nou presenta una distribució simètrica d'obertures (tres portals plans) que donen a una terrassa elevada petita. Els laterals i la façana posterior mantenen una distribució regular de les obertures.

Font d'informació:

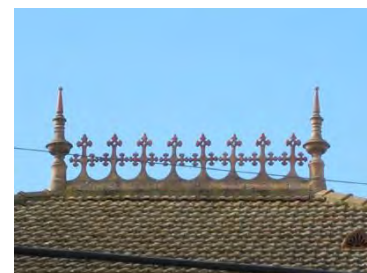
Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 50.

Ús actual: Residencial**Estat de conservació:** Acceptable**Intervencions realitzades:**

Arrel de l'avançat estat de degradació del tancament del carrer Nou es varen realitzar unes obres diferents a l'original.

Valoració conjunt:

--

Antiga imatge del pati d'accés

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons nivell 3- Conservació de la façana, la coberta i el pati-jardí d'accés. Restitució de les columnes originals, la balaustrada i els altres elements escultòrics de la terrassa i el pati que s'aprecien al catàleg del 2002. No s'admeten ampliacions.

Elements destacats/preservar:

Elements escultòrics de la terrassa i coberta.
Cornisa . Jardí i mobiliari de l'exterior.

Intervencions preferents:

Restauració del pati d'accés.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació i s'haurà de conservar la vegetació del jardí.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Arbre de pisos

POU DE DALT

21-SU

Situació: Plaça des Pou

Referència cadastral: --

Coordenades: X: 506432 Y: 4390651

Titularitat: Municipal

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: CI-VI

Categoria de protecció: Bé etnològic

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Originàriament del segle XV encara que el coll actual podria ser del segle XVIII o XIX.

Època de construcció i tipologia:

Segle XV / Sistemes hidràulics (pou)

Es tracta d'un pou bastit en el segle XIX, per tal d'unir-lo, mitjançant mines, amb el pou de Baix, i així crear grans dipòsits d'aigua. Pou amb un coll senzill, de 1903, amb un vorell de pedra calcària lleugerament treballada.

Font d'informació:

Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 90.

Ús actual: --

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

Després de les reformes de la plaça des Pou va canviar-se la ubicació original a l'actual.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 2 afecta a la conservació i manteniment del coll del pou.

Elements destacats/preservar:

Coll del pou.

Intervencions preferents:

Conservació i manteniment del coll.

Usos permesos

L'existent.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Obres de conservació i manteniment de la zona, incloses les possibles instal·lacions que hi puguin transcórrer (xarxa de clavegueram, aigua, telefonia, enllumenat...). Mantenir l'entorn lliure d'elements que puguin interferir amb les visuals, tals com mobiliari urbà, recollida de fems, papereres etc., exceptuant els cossiols i jardineres que semblen formar part de la tradició popular entorn a l'element.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

MOLÍ DEN NEPTO O DE SON PUIG

22-SU

Situació: Carrer de Son Puig

Referència cadastral: 6109309ED0960N0000QZ

Coordenades: X: 506037 Y: 4390770

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: RE_IP

Categoria de protecció: Element etnològic

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Documentat al segle XVII com a molí d'Es Figuerals. L'any 1714 rebia el nom de "Molí des Figuerals" Període d'activitat 1641-1940, l'últim propietari que hi va fer feina va ser Miquel Carbonell i Gual.

Època de construcció i tipologia:

1641(segons la propietat) / Molí de vent fariner

Molí fariner de vent molt deteriorat. També conegut com a de Son Puig, d'Es Figuerals i de Sa Garriga; en el segle XVII era propietat de Joan Font i Roig, i era conegut com molí d'en Garriga. En el segle XIX, deixarà de ser pertinença de son Roig i rebrà el nom de son Puig. Ja en el segle XX era conegut com molí d'En Nepto o de son Puig.

Es conserva part de la torre, amb la part superior i lateral derruïda, de forma cilíndrica i 2.90 m de diàmetre. La torre manté part de l'escala interior de caragol i part d'un portal amb llindar pla i brancal d'una sola peça de pedra calcària. Tots els sostres estan esbucats però se'n dedueix l'existència de tres, es conserven part de les jàsseres originals. La base, probablement quadrada, està molt deteriorada, es poden veure restes de la volta.

Les moles estan trencades i es troben desplaçades al jardí. El diàmetre de la mola superior és de 1.50 m i l'alçat de 0.30 m. El diàmetre de la mola inferior és de 1.60 m i l'alçat de 0.18 m.

Sobre l'envelador hi ha dos dipòsits d'aigua. Devora el molí s'hi localitza un aljub.

Com a elements decoratius es pot destacar una fornícula buida dalt de la porta d'accés a la torre des de l'envelador.

Font d'informació:

Inventari dels molins fariners de vent. IPCE, Maria de la Salut, fitxa núm. 1. Associació d'Amics dels Molins de Mallorca, 1989-1991

Catàleg dels molins de vent fariners de Mallorca. Consell de Mallorca. Departament de Medi Ambient i Natura. Núm. registre: 209.

Núm.Id.municipal: 002. M.J. Sánchez de León, 27/04/2006.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat

Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 316.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 47.

El patrimoni cultural dels nostres carrers. "Fent Carrerany". B. Pastor Sureda. Maria de la Salut, 2004. no. 212. p.4.

Molinos viejos, harinera nueva. Margarita Sureda. Diario de Mallorca, 1990. p. 10.

Ús actual: En desús.

Estat de conservació: Ruïnós.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

Com s'aprecia a les imatges el bé està parcialment enderrocat.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció**

Reconstrucció total del molí i també del seu ramell, sempre amb criteris fonamentats en solucions tècniques i constructives tradicionals, intentant recuperar peces originals si encara existeixen.

Elements destacats/preservar:

Torre amb escala de cargol a l'interior. Portal de la torre amb una fornícula buida al damunt. Aljub.

Intervencions preferents:

Reconstrucció total del molí

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ**Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:**

No es permet construir noves edificacions, ni vegetació ni mobiliari urbà, que interfereixin visualment amb l'element protegit.

En aquesta àrea es permetran obres de soterrament de línies elèctriques i de telefonia, clavegueram, manteniment, conservació i restauració que no modifiquin la seva estructura.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Molí foto 2014.

Portal foto 2014.

CAN PERE DES MOLÍ

23-SU

Situació: Carrer de Son Puig, 43
Referència cadastral: 6108002ED0960N0001FX
Coordenades: X: 506089 Y: 4390771
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_IP
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: 3-Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Documentada el s.XV. Es va realitzar una reforma el 1891, data inscrita sobre el portal principal "fet (el) 28 (5...) any 1891".

Època de construcció i tipologia:

Segle XV / Residencial

Es tracta d'una de les dues cases, la més moderna, de la possessió de son Puig, ja documentada en el segle XV. És l'única que ha restada en l'actualitat, encara que s'hi observen reformes estructurals a la façana d'època més recent. La data de 1891 que figura en el portal fa referència a una reforma i no a la construcció. En una fotografia del primer terç del segle XX s'ha pogut comprovar que formava part d'un petit nucli de cases, conjuntament amb el molí. L'any 1906 hi ha una proposta dels veïns a l'Ajuntament per eixamplar el camí de son Puig fins al molí.

Casa de dues plantes i amb distribució regular de les obertures de la façana. Presenta l'eix central del portal amb un arc de mig punt i una finestra superior de tradició gòtica.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 47.

Ús actual: Residencial

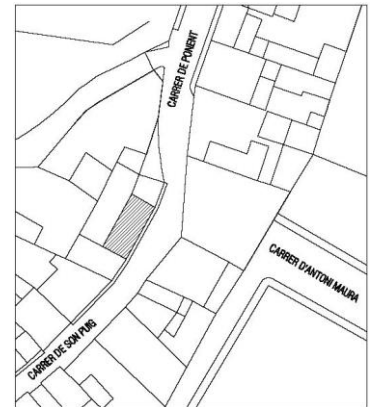
Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

S'ha realitzat una rehabilitació en la qual la façana ha perdut el seu arrebossat original deixant la pedra vista. S'ha augmentat lleugerament l'alçada de l'edificació i eliminat la cornisa (desconeixem la seva morfologia) que s'ha substituït per peces de marès. S'han substituït, o tapat, també, els carreus de les finestres i els del portal principal, incloses les dovelles de l'arc.

Valoració conjunt:

--

Peces originals mig tapades

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell 3-Conservació de la façana.

Recuperació dels revestiments i de les peces de remat de les obertures originals de la façana.

Elements destacats/preservar:

Peces originals de remat de les obertures.

Intervencions preferents:

Recuperació dels carreus de marès del portal de mig punt.

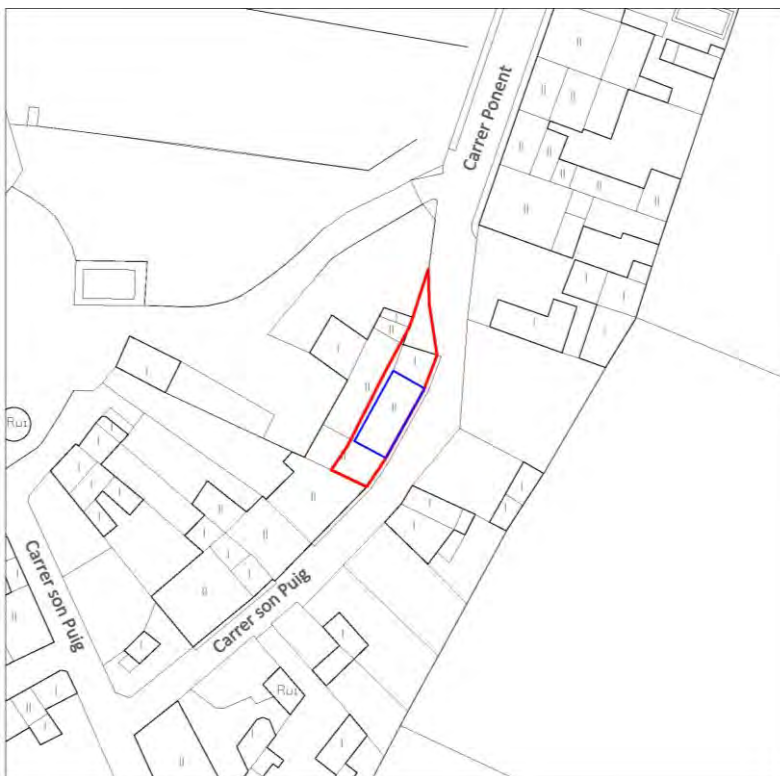
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

Finestra de tradició gòtica actualment invisible

SON ESTELAT

24-SU

Situació: Carrer Major, 66 i 66a

Referència cadastral: 6107041ED0960N0001XX,
6107042ED0960N0001IX

Coordenades: X: 506118 Y: 4390552

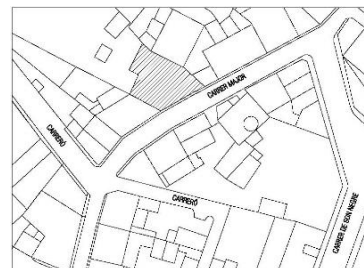
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: RE_CO

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:
Segle XVI-XVII / Gòtic / Residencial

Es tracta d'un conjunt de tres cases de tipologia gòtica de planta baixa més altell, una de les tres resta darrera d'una edificació més moderna. La més grossa és la que dona nom al conjunt que es troba reulat respecte a la línia del carrer.

Aquestes cases presenten eix de portal amb arc de mig punt amb una finestra petita a la part superior. La casa més gran té el portal amb un marc decoratiu realitzat amb carreus de petita mida i llargues dovelles a l'arc. La cornisa és molt simple.

Les cases es troben elevades respecte al nivell del carrer degut a la modificació d'aquest.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 47.

Ús actual: Residencial

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

Han sofert dos augments d'altura que es perceben per la diferència d'arrebossats i les noves obertures a la façana de la casa més gran.

El número 66a ha ampliat el seu volum mitjançant un tercer aiguavés a l'interior de parcel·la. S'ha modificat la composició de la façana principal de carrer mitjançant l'ampliació de la finestra del primer pis, que s'ha centrat respecte l'arc de mig punt de planta baixa, s'ha deixat la pedra dels murs exposada a cara vista marcant les juntes. També s'ha refet la coberta i el remat de doble filada de teules anterior, així com l'escala d'accés i s'ha instal·lat una barana.

Valoració conjunt:

Destacat conjunt de cases de tipologia gòtica, que s'han conservat de forma desigual.

Façana principal (n. 66a) foto 2014.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 2-Parcial afecta a les façanes la volumetria i la distribució estructural per conservar la tipologia del conjunt.. Possibilitat d'ampliació al fons de parcel·la, si no s'ha ampliat anteriorment, sense alterar l'estructura tipològica original, l'ampliació s'haurà de adossar a l'edificació principal i no superar el 50% del volum existent.

Reubicació del cablejat elèctric perquè no afecti a la composició de la façana. Conservació i manteniment del "racó" que configuren aquestes cases pel seu valor històric amb el molí d'en Blai, i composició volumètrica del conjunt. Rehabilitació de la façana mitjançant materials i tècniques constructives autòctones semblants a les originals.

Elements destacats/preservar:

Organització volumètrica gòtica. Composició de façana senzilla amb obertures centrades a l'eix del portal d'entrada de cada una de les cases. Obertures d'entrada en planta baixa en forma d'arc de mig punt amb carreus de petita mida i grans dovelles. Finestra amb capialt sobre l'arc de mig punt.

Intervencions preferents:

Restaurar l'acabat de la façana del núm 66 i recuperar-lo al 66a. Tractament dels acabats del sòcol.

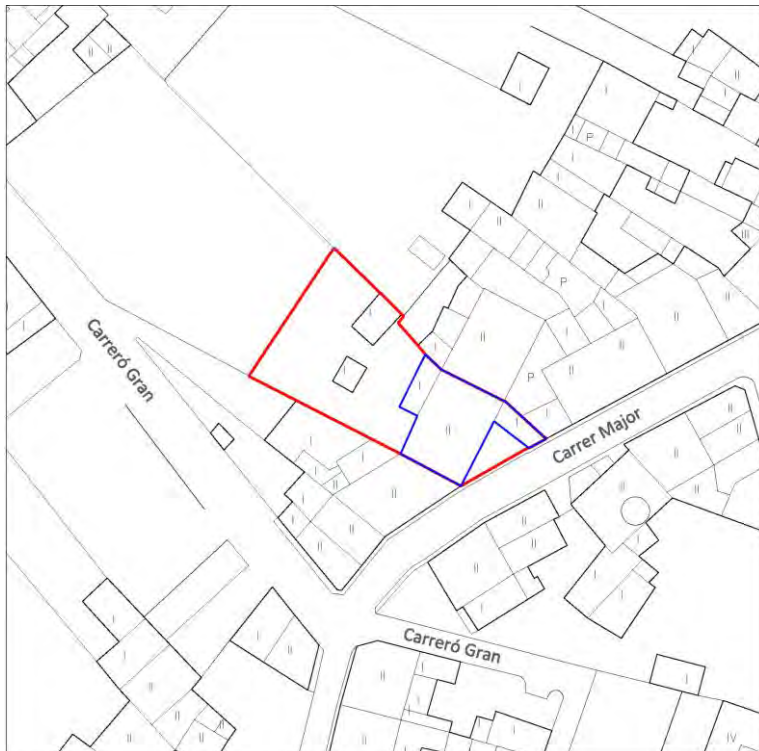
Usos permesos

Residencial i turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet la construcció de noves edificacions al pati davanter. Les possibles ampliacions respectaran la vegetació existent a la part posterior de la parcel·la.

 Delimitació de l'entorn protecció

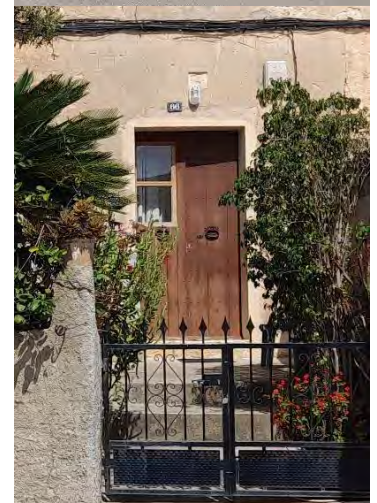
 Delimitació de l'element

Finestra capialt (n. 66a) foto 2014.

Remat de teules (n. 66a) foto 2014.

MOLÍ DEN BLAI

25-SU

Situació: Carrer Major, 63

Referència cadastral: 6204503ED0960S0001GU

Coordenades: X: 506145 Y: 4390540

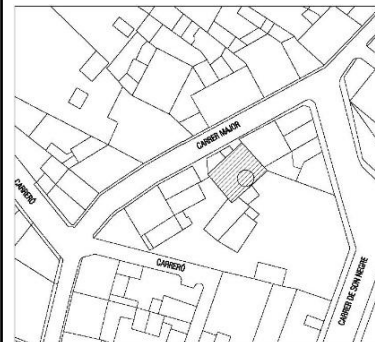
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl urbà

Qualificació urbanística: RE_CO

Categoria de protecció: Element etnològic

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Cronologia molt ampla, des del segle XVII (1694) fins al XX.

Aquest molí conegut com es Figueralars, va pertànyer a son Roig fins l'any 1742, en que Mateu Font i Roig l'establí a Rafel Bergas Blai.

Època de construcció i tipologia:

Segle XVII / Molí de vent fariner

Molí fariner de vent format per un volum cúbic de dues alçades sobre el que s'ubica un volum cilíndric.

L'habitatge i magatzem donen al carrer Major i presenten una senzilla façana amb distribució d'obertures regular, hi podem destacar el portal d'arc de mig punt, lleugerament rebaixat, de marès; a més d'una cornisa amb motllura, i les diferents peces de remat de les obertures. Per accedir al portal s'han de pujar uns escalons de gran format que semblen originals i que salven el desnivell natural del terreny.

La torre cilíndrica que és de paredat de pedres irregulars només conserva l'escala de cargol de pedra a l'interior, a través d'ella s'accedeix a l'envelador. També té una escala exterior per accedir a l'envelador.

La casa del molí que fita amb el carrer és obra del segle XIX, separada de la torre del molí, i endinsada respecte del carrer.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 18. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 337.

IPCE, Maria de la Salut, fitxa núm. 2. Associació d'Amics dels Molins de Mallorca.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat

Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 316.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 47.

Molinos viejos, harinera nueva. Margarita Sureda. Diario de Mallorca, 1990. p.10.

Ús actual: En desús.

Estat de conservació: Ruïnós. Han desaparegut elements estructurals.

No s'ha pogut accedir a l'interior del molí degut al mal estat de conservació, per això la catalogació s'ha fet des de l'exterior.

Intervencions realitzades:

Sembla estar en procés de reforma.

Valoració conjunt:

Conjunt d'interès tant per el molí com per la façana de la casa.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 aplica al molí i totes les parts tipològiques que el conformen, així com la façana i la volumetria general de la casa.

Restaurar, en mesura del possible la totalitat d'aquest element. Conservació de la façana, el pujador i la torre del molí.

Recuperació de la cornisa existent.

Conservació o rehabilitació de l'espai de reculada respecte al carrer.

Elements destacats/preservar:

Portal d'arc de mig punt. Cornisa amb motllura. Escalons d'accés. Torre i escala de caragol de l'interior. Escala exterior d'accés a l'envelador.

Intervencions preferents:

Conservació de la façana, el pujador i la torre del molí.

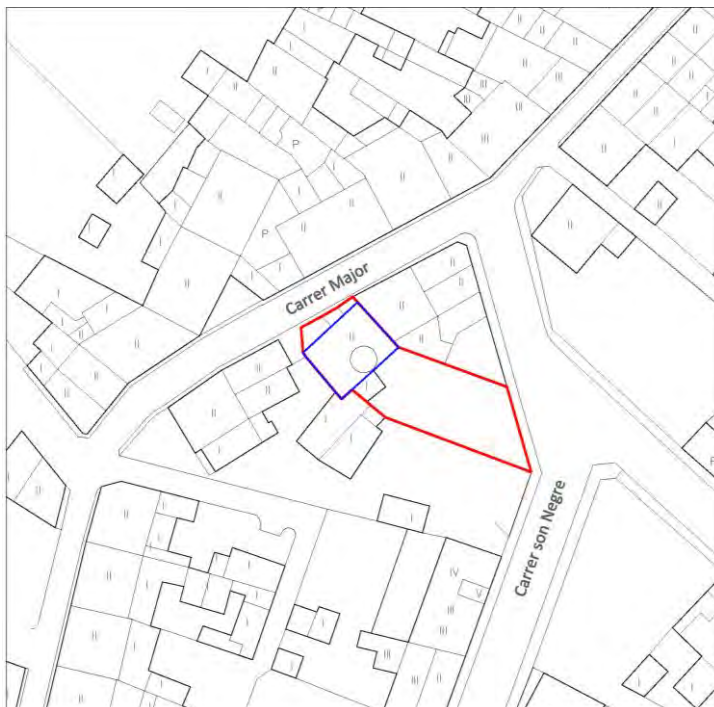
Usos permesos

Residencial i turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ

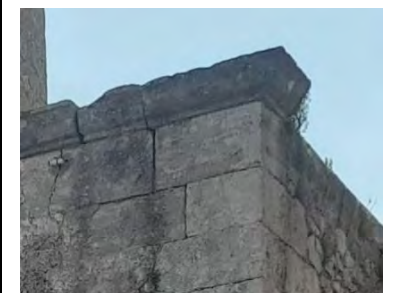
Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Conservació i manteniment de l'espai urbà configurat pel molí i les cases de son Estelat pel seu important valor històric.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

CARRERÓ SON NEGRE, 3

26-SU

Situació: Carreró Son Negre, 3**Referència cadastral:** 6306045ED0960N0001FX**Coordenades:** X: 506220 Y: 4390536**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl urbà**Qualificació urbanística:** RE_CO**Categoria de protecció:** Arquitectura civil**Nivell de protecció:** 3-Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

Resten elements del segle XVIII

Època de construcció i tipologia:

Casa rural d'origen aïllat i planta rectangular. Dues plantes amb coberta de teula a dues vessants, rematada amb cornisa també de teula.

Parets exteriors de pedra. Obertures, portes i finestres amb pedra carejada, així com cantells amb carreus de marés.

És una construcció senzilla però digna de ser conservada per la seva història i per tractar-se d'un habitatge dedicat a l'activitat agrícola.

Ús actual: Residencial i agrari**Estat de conservació:** Acceptable.**Intervencions realitzades:**

En procés de rehabilitació/reforma.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció:**

Conservació façanes i volumetria original.

Es permet l'ampliació del 50% del volum existent a situar al sud-est de la casa principal.

Elements destacats/preservar:

Tots els elements de pedra, tant cantonades com arcs, llindes i brancals.

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Residencial i turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ**Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:**

Es permet l'ampliació de l'edificació al sud est de l'edificació principal.

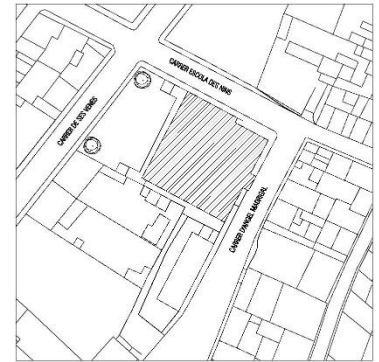
 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

ESCOLA DELS NINS

27-SU

Situació: Carrer Escola dels Nins, 8
Referència cadastral: 6303012ED0960S0001DU
Coordenades: X: 506269 Y: 4390289
Titularitat: Pública
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: EQ_AI/CU
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: Nivell 2 -Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:
 1932-1934 / Regionalista / Educació

Edifici construït per l'arquitecte Guillem Forteza entre 1932-1934, que forma part d'un pla de creació d'escoles a tot Mallorca, que foren projectades i construïdes pel mateix Forteza. Per tant, presenta moltes similituds amb l'Escola de Nines, del mateix arquitecte, època i pla de construcció d'escoles; encara que amb línies menys decoratives i més estilitzades, però sempre dins un estil regionalista.

És un edifici amb dues alçades estructurat al voltant d'un pati central amb cisterna. Aprofita el terreny salvant un gran desnivell amb un joc d'escales que ubiquen aules a la part baixa. Els amples finestrals proporcionen llum natural a les aules.

Igual que a l'Escola de Nines hi ha un portal principal protegit per un petit porxo amb unes columnes primes i sense decoració. També s'observa aquesta simplificació a les finestres que s'agrupen de tres en tres, proporcionant llum natural a les aules, sense cap tipus de decoració a les seves motllures. Les dues construccions mantenen els mateixos colors decoratius a les obertures.

Existeixen dos arbres d'interès ambiental, en concret dues moreres (*Morus alba*).

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 239.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 48 i 49. Per una nomenclatura popular dels carrers de Maria. Quaderns dels Infernets. G. Bergas, E. Pozo i M. Torelló. CIM i Ajuntament de Maria. Mallorca, 1997. p. 108.

L'arquitectura escolar de Guillem Forteza Pinya. Societat, cultura i política a la Mallorca de començament del segle xx. J. Mayol Amengual. Leonard Muntaner. Palma, 2011. p. 278-279.

Ús actual: Administratiu, cultural, social

Estat de conservació: Bo. Acceptable depenent de la zona de l'edifici.

Intervencions realitzades

Va realitzar-se una ampliació i es va implantar un nou cos independent, d'estil completament diferent a l'original, amb dues plantes d'alçada; a més d'altres reformes i condicionaments varis.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

Segons el nivell 2-Conservació de la composició general de volums, façanes i espais al voltant del pati central. Conservació de la distribució de l'edifici i colors pictòrics del conjunt. Soterrament de l'estesa elèctrica i retirada de l'enllumenat públic de la façana. Eliminació del mural/grafitti de la part baixa del pati. Endreçar al pati elements de mobiliari com les papereres, per no desvirtuar-lo.

Elements destacats/preservar:

Joc d'escapes. Portal principal protegit per un petit porxo. Distribució d'obertures. Tipologia docent amb un pati obert. Composició del pati amb 3 columnes a cada cantonada. Aula menjador-teatre, s'ha de preservar aquesta petita sala amb el seu escenari per formar part de la tipologia de l'escola i del model educatiu proposat.

Intervencions preferents:

Eliminació del mural/grafitti de la part baixa del pati.

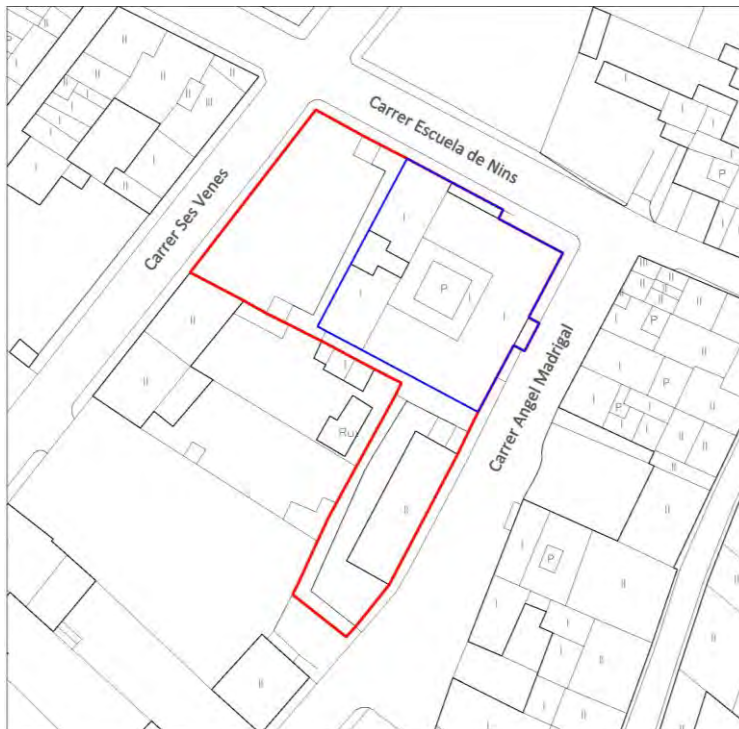
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

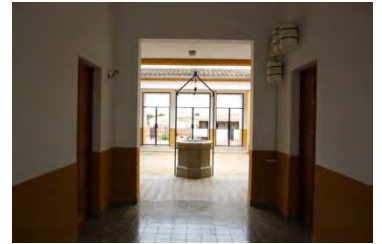
Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació i s'haurà de conservar la vegetació del jardí.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

SES CASES NOVES

28-SU

Situació: Carrer Villalonga, 1
Referència cadastral: 6204028ED0960S0001TU
Coordenades: X: 506086 Y: 4390273
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_CO
Categoria de protecció: Arquitectura civil
Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Casa bastida dins uns establits de Roqueta del segle XVIII.

Època de construcció i tipologia:

Segle XIX / Residencial

Casa amb dues crugies a doble vessant envoltada d'horts i de sembrats. Aïllada de les altres cases de l'entorn.

Les façanes principal i posterior presenten una distribució regular d'obertures pròpies de l'època. A la façana principal, hi trobem un gran portal d'arc de mig punt i un petit escut llis amb la inscripció "Ave Maria Puríssima".

Les cornises són de marès amb motllures.

Font d'informació:

Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP.

Ús actual: Residencial

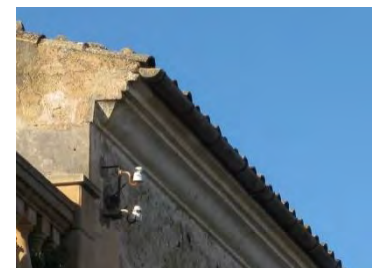
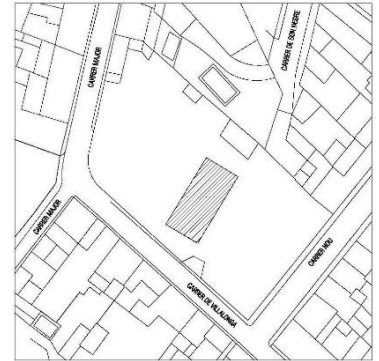
Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

Augment de volum amb la construcció d'una cotxeria amb un terrat superior.

Valoració conjunt:

Les imatges des de l'interior de la parcel·la s'han extret de l'*Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció:

El nivell 3 de protecció s'aplica a la façana i la volumetria general de l'edifici. Restauració de l'escut existent a la façana. No es permet la ampliació.

Elements destacats/preservar:

Portal d'arc de mig punt. Petit escut llis amb la inscripció "Ave Maria Puríssima". Cornisa de marès amb motllures.

Intervencions preferents:

Restauració de l'escut existent a la façana.

Usos permesos

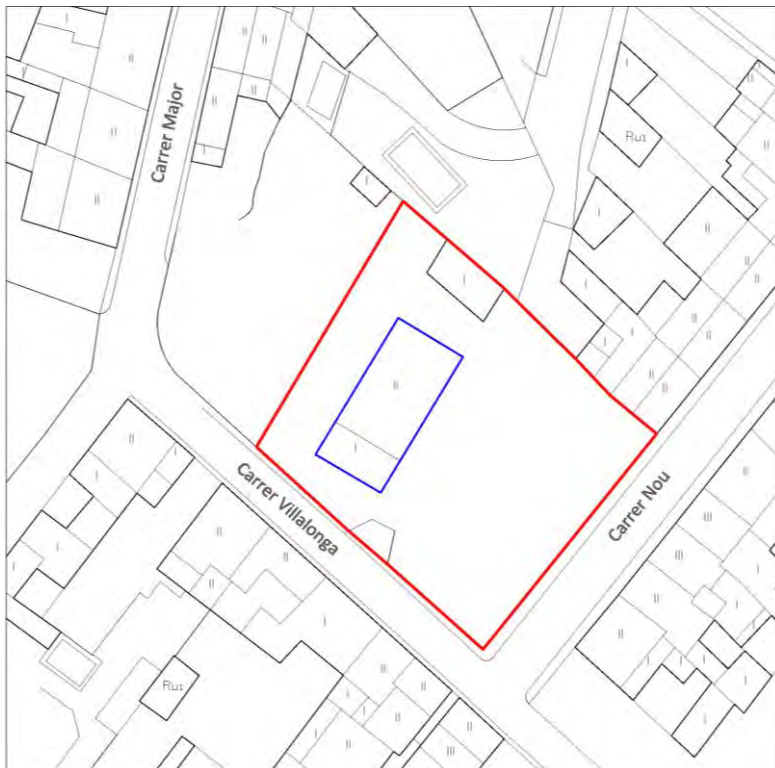
Residencial i turístic.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Àrea entorn de l'edifici on, descomptant l'àmbit ocupat per edificacions ja existents, no es podrà edificar sobre rasant per tal de mantenir el seu caràcter exempt.

No es permet l'ampliació de l'edificació i s'haurà de conservar la vegetació del jardí.

—
Delimitació de l'entorn de protecció

—
Delimitació de l'element

Portal d'entrada

Escut

CAN MALLOL

29-SU

Situació: Carrer de Villalonga, 20
Referència cadastral: 6103007ED0960S0001AU
Coordenades: X: 506079 Y:4390220
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_IP
Categoria de protecció: Arquitectura Civil
Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:
Segle XX / Residencial

Petita casa de dues plantes amb distribució simètrica de les obertures en la façana, amb dues crugies cobertes a doble vessant i un petit coll de cisterna a la carrera frontal. S'ha de destacar la senzillesa de la façana amb un portal de llinda i marc de calç a més d'una simple cornisa de llosetes de marès.

Font d'informació:

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 48.

Ús actual: Residencial

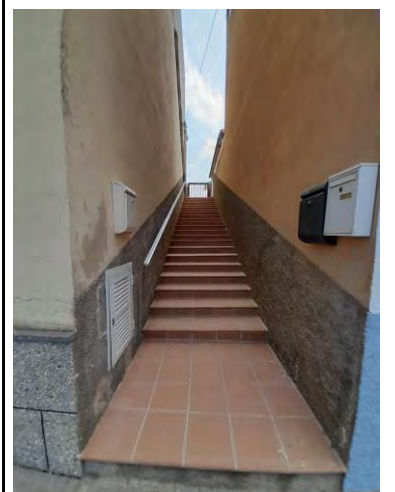
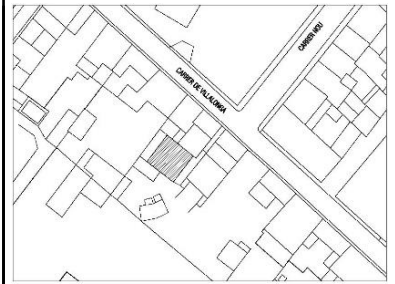
Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

Sembla que l'element, així com l'espai lliure de la parcel·la han estat objecte d'una reforma, però s'ha mantingut la volumetria i esquema de façana originals.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 3-Conservació de la façana de l'edifici.
Si mitjançant una rehabilitació l'edificació s'adapta a les condicions d'habitabilitat s'haurà de conservar, o reformar la façana i els seus remats mitjançant tècniques constructives semblants a les utilitzades originàriament. Preservació dels materials autòctons existents utilitzats.

Elements destacats/preservar:

Cornisa de llosetes de marès, llindes i brancals de pedra vistos.

Intervencions preferents:

Conservació de la composició i acabats de façana, especialment els remats de pedra de les obertures.

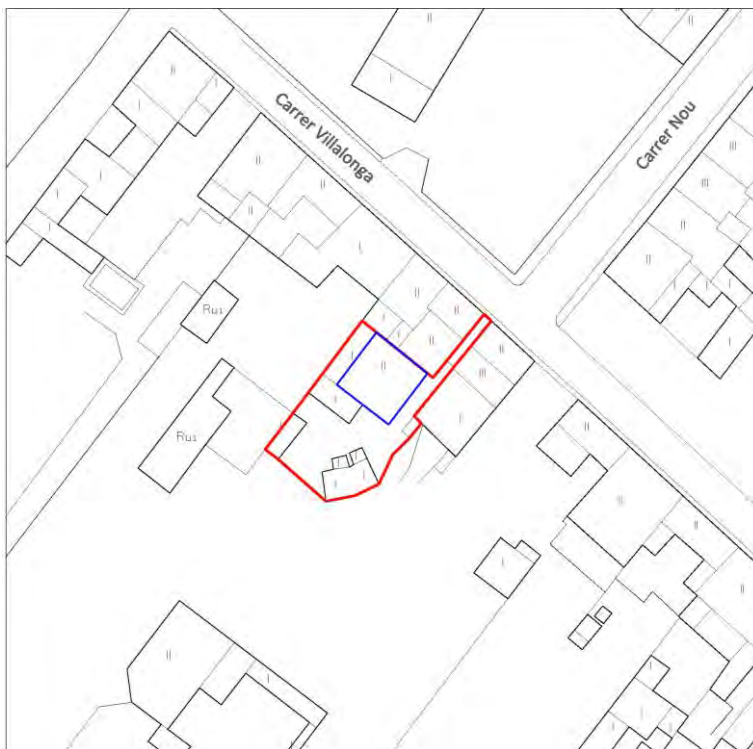
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació.

 Delimitació de l'entorn protegit

 Delimitació de l'element

CASES BESSONES

30-SU

Situació: Carrer de s'Arraval, 198-200
Referència cadastral: 6302042ED0960S0001DU
Coordenades: X: 506247 Y: 4390016
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl urbà
Qualificació urbanística: RE_NA
Categoria de protecció: Arquitectura Civil
Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:
Segle XVII / Gòtic / Residencial

Casa de tipologia gòtica, amb planta baixa més altell, portal amb arc de mig punt i petita finestra a sobre descentrada de l'eix; presenta una cornisa de teules.

El nom es deu a la simetria originària amb la casa núm. 200.

Són construccions, com d'altres del carrer, bastides dins les Rotes Comunes, que segueixen uns paràmetres constructius similars. Tota la línia de cases del carrer, orientada a llevant, es bastí entre els segles XVII i XVIII. L'altra costat ja és de cronologia més moderna.

Font d'informació:

Pobles de Mallorca, fascicle de Maria. AAVV. Diario de Mallorca i Krom Ediciones. Mallorca, 1988. p. 10

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 48.

Ús actual: Residencial

Estat de conservació: Bo

Intervencions realitzades:

A la casa bessona núm. 200 s'hi ha realitzat una obra de rehabilitació amb un augment d'altura i de volum, així com modificacions en la composició de façana. Amb aquestes modificacions es perd la simetria original. La façana de la núm. 198 ha estat modificada, eliminant els elements gòtics i renaixentistes originals. S'han eliminat els referits exteriors dels paraments verticals. S'ha modificat la seva volumetria augmentant dues plantes més als aiguavessos posteriors.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3-Conservació de la façana i la volumetria de l'aiguavés del carrer.

Recuperació del revestiment de la façana mitjançant tècniques constructives semblants a les utilitzades originàriament. Soterrament del cablejat elèctric existent. Es permet la remunta per equiparar amb la casa del nº 200, seguint els mateixos criteris compositius.

Elements destacats/preservar:

Portal amb arc de mig punt geminat.

Intervencions preferents:

Recuperació del revestiment de la façana mitjançant tècniques constructives semblants a les utilitzades originàriament.

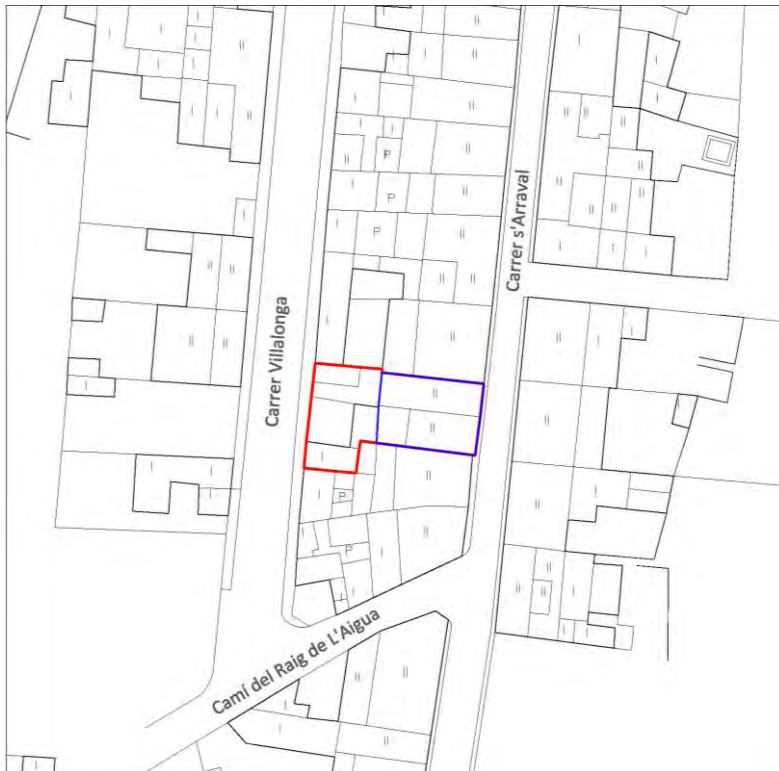
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

No es permet l'ampliació de l'edificació.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

ES POUETÓ

031-SR

Situació: Pol. 4 – Parc. 475, camí des Pouetó
Referència cadastral: 07035A004004750000LP
Coordenades: X: 507178 Y: 4390876
Titularitat: Pública
Règim del sòl: Sòl rústic
Qualificació urbanística: AIA_I
Categoria de protecció: Element Etnològic
Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Pou restaurat recentment per iniciativa privada i municipal.

Època de construcció i tipologia:

Possiblement època talaiòtica-sXIX / Pou

Es tracta d'un pou poc profund i estret, d'aigües superficials de greixina, que donava servitud d'aigua als terrenys del Pujolet. El fet d'estar a vorera d'un camí d'establiment de terres facilitava l'accés. Amb tota seguretat primer va ser el pou i després el camí. Podria tractar-se d'una peça molt antiga, àdhuc d'època talaiòtica, donada la poca distància amb el poblat de la Pleta des Pujolet. L'emparedat del pou podria ser més modern, del s. XIX

Font d'informació:

Publicació de B. Pastor Sureda a la revista Fent Carrerany 421, set. 2021

Ús actual: Pou

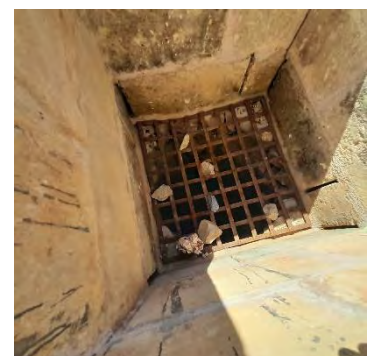
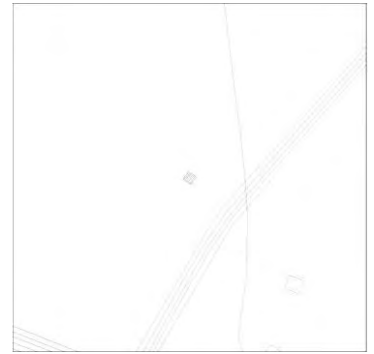
Estat de conservació: Bo

Intervencions realitzades:

Pou recentment restaurat, s'ha netejat de pedres i runes, i s'ha construït un nou coll, i una zona pavimentada al voltant.

Valoració conjunt:

-

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 2, és objecte de protecció la part enterrada del pou en sí.

Elements destacats/preservar:

-

Intervencions preferents:

Instal·lar reixa de protecció a la part superior del coll.

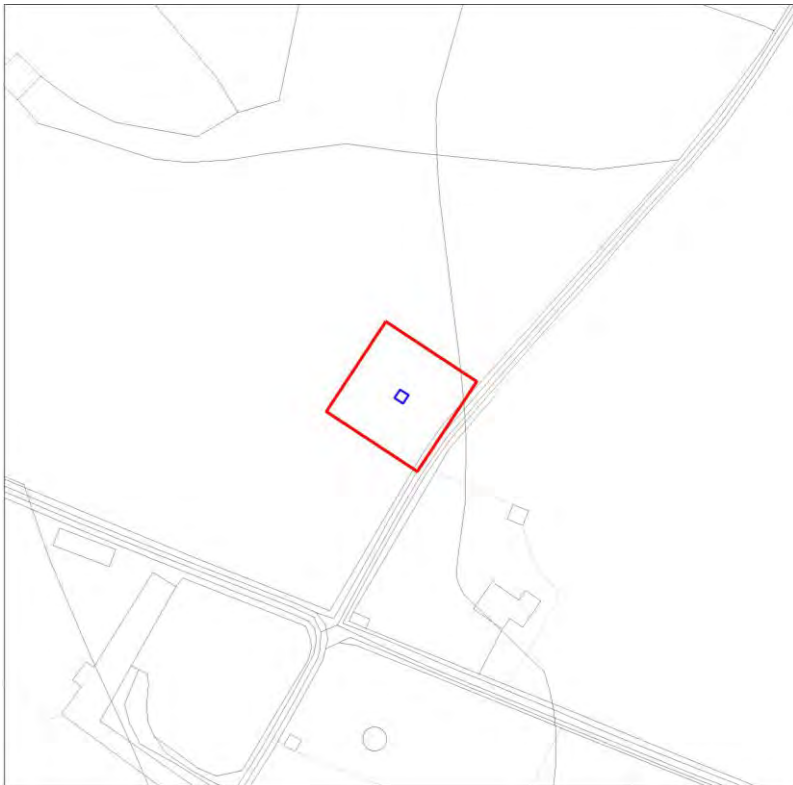
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Neteja i senyalització. S'ha de conservar la zona pavimentada al voltant del pou, que permet la seva fàcil ubicació.

 Delimitació de l'entorn de protecció.

 Delimitació de l'element

CASES DE LA BISBAL, POSSESSIÓ DE SA BISBAL

032-SR

Situació: Pol. 1 – Parc. 462 / 464, camí de Sa Bisbal

Referència cadastral: 07035A001004640000LI / 07035A001004620000LD

Coordenades: X: 507204 Y: 4393750, X:507458 Y: 4393599

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl Rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 3-Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Indefinida, en el segle XVI ja hi ha documentat un celler i un molí de sang a "Ses Cases". Sa Possessió ja està documentada al segle XV, tot i que hi ha constància documental de construccions en el segle XIV.

Època de construcció i tipologia:

Segles XV, XVI / *Arquitectura rural / Possessió Mallorquina*

La Possessió es tracta de dues construccions de planta rectangular amb coberta inclinada a una sola vessant a més d'altres construccions annexes que servien per als treballs propis del camp.

A les cases s'arriba pel camí de sa Bisbal. Habitatge de dos pisos amb dos aiguavessos, l'accés a l'interior es realitza per un portal rodó de mig punt. Existeix un celler al qual s'accedeix, des de la planta baixa de les cases, per una comporta i unes escales de cargol, també compte amb un portal d'accés a l'exterior obert al s. XX. Molí de sang fariner del qual només en queden algunes peces: la roda mestra de ferro, les dues moles rodones, la barra de fusta i el pinyó transmissor).

Per la seva forma podria haver estat una construcció defensiva, que a partir del segle XVII canviés de tipologia, amb l'obertura de finestres.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 2. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 150.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 181-191.

Ús actual: Habitatge i agrari (cases), en desús (possessió)

Estat de conservació: Acceptable (cases), ruïnós (possessió)

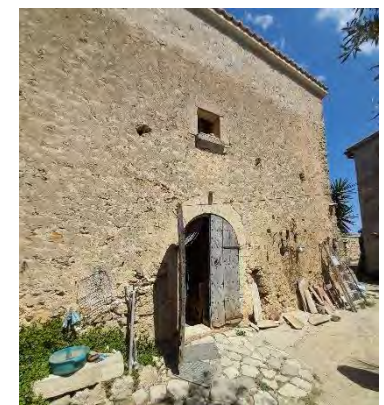
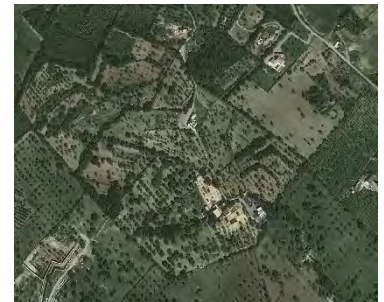
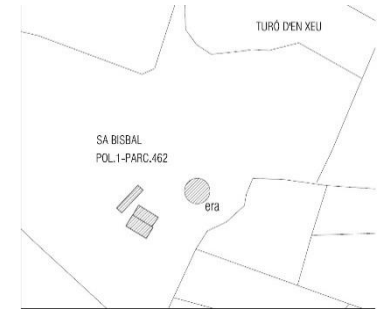
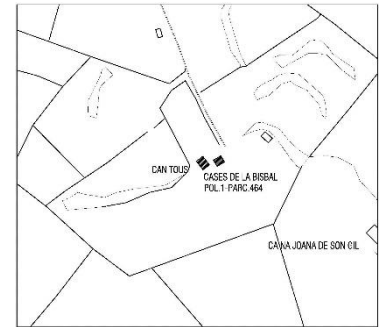
Intervencions realitzades:

S'han realitzat obres de reforma, canvi de coberta i augment d'alçada a les cases. La possessió està actualment abandonada.

Valoració conjunt:

De l'envolvent es preserven els elements originals principals tot i que s'han fet una sèrie d'intervencions a les cases i la possessió està abandonada i en procés ruïnós.

La informació dels interiors (celler i molí de sang) s'ha extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipi de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 3 afecta a la composició volumètrica i als elements de façana d'interès com les peces de remat de les obertures, acabats tradicionals, etc. Es podrà dur a terme obres de rehabilitació per adaptar l'element a l'habitabilitat i al seu ús mantenint els elements esmentats. Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Peces de façana originals. Canals de recollida d'aigües.

Intervencions preferents:

Conservació i manteniment de les façanes, i les seves peces singulars. Conservació i neteja de l'era a la Possessió.

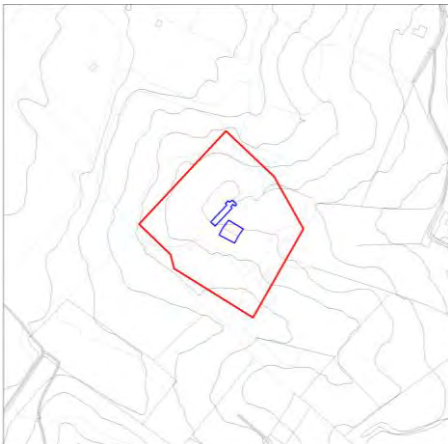
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del element patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

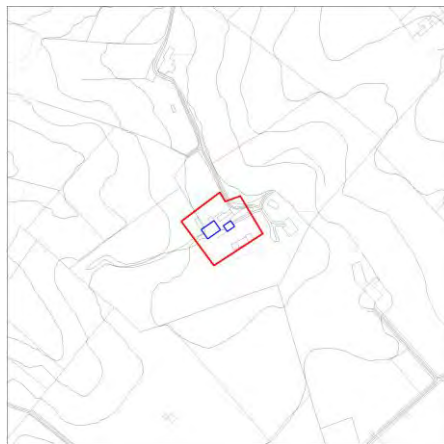
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

Possessió

Cases

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Cases

Possessió

ES REBOSTER

033-SR

Situació: Pol. 1 – Parc. 367, camí de Reboster

Referència cadastral: 07035A001003670000LI

Coordenades: X: 507458 Y: 4393607

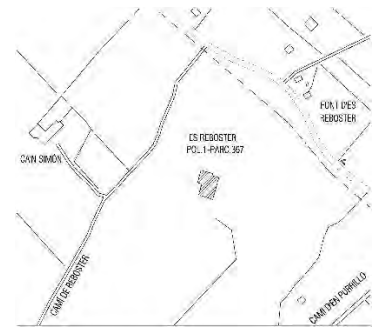
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 2.- Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

—

Època de construcció i tipologia:

Segles XVII-XIX / Possessió mallorquina

Petita possessió formada per quatre volums d'una sola alçada.

El principal d'ells presenta dues crugies i coberta a doble vessant. Podem identificar-hi el portal principal amb un arc de mig punt i un parell d'escalons que salven un lleuger desnivell. Al seu costat hi ha un coll de cisterna inserit a la paret i una finestra oberta on sembla que hi havia hagut una cotxeria. Tot el conjunt dóna a una clastra oberta.

Adossat al cos principal existeix un volum quadrangular cobert a una vessant ocupat per una cotxeria amb portal d'arc rebaixat. Els altres volums són a una vessant i contenen les típiques estades auxiliars d'una possessió: estables, porqueries i paller.

Un petit aljub de volta de canó emmagatzema l'aigua sobrant de la cisterna.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 14. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 223 i 224.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 56..

Ús actual: En desús.

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

S'ha realitzat alguna reforma per manteniment.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 2, és objecte de protecció la façana i la composició volumètrica dels edificis i els principals elements estructurals, així com els elements destacats.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Portal principal d'arc de mig punt amb escalons d'accés. Coll de cisterna inserit a la paret. Clastra. Construccions annexes: estables, porqueries i paller. Aljub de volta de canó.

Intervencions preferents:

Conservació i rehabilitació de la façana.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

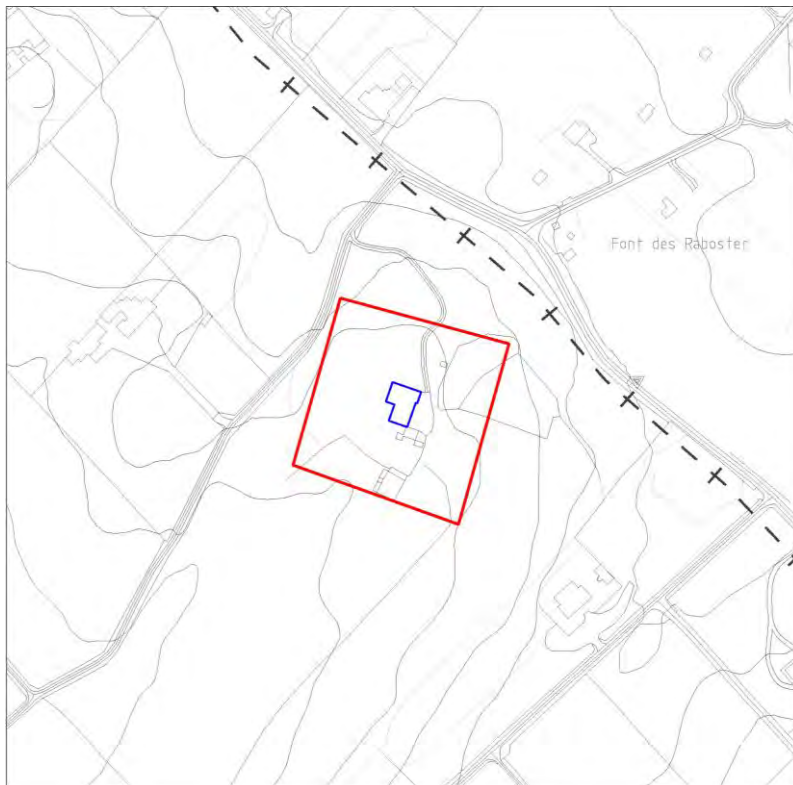

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

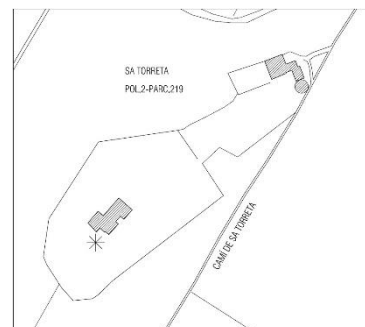
— Delimitació de l'entorn de protecció.

— Delimitació de l'element

POSSESSIÓ DE SA TORRETA

034-SR

Situació: Pol. 2 – Parc. 219, camí de Sa Torreta
Referència cadastral: 07035A002002190001BX
Coordenades: X: 507458 Y: 4392656, X: 507458 Y:4392656
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl rústic
Qualificació urbanística: AIA_E
Categoria de protecció: Arquitectura Civil
Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

La compra i establiment de la possessió per part de la família March (Verga) en la segona meitat del segle XIX, donà una gran empenta a la vinya i a noves construccions per a l'elaboració de vi.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII-XIX / Gòtic / Possessió mallorquina

Possessió composta per dues cases: unes del segle XVIII i les altres de finals del XIX, separades entre si per uns 300 metres. Ambdues s'ubiquen sobre altures naturals, amb un clar domini sobre el terreny circumdant.

Les cases més velles, tenen un origen estructural en un petit volum de dues crugies, amb característiques gòtiques. La façana presenta distribució irregular d'obertures i en ella destaca un portal d'arc de mig punt. Aquesta façana dóna a un petit pati o clastra, antigament tancada. A aquest volum inicial se li anaren afegint estructures auxiliars, d'ús agrari. A més hi ha un interessant coll de cisterna circular, realitzat amb peces tallades expressament per donar-li aquesta forma.

Les cases noves, més que la funció d'habitatge, que és patent, complien la funció d'allotjar un gran celler i un cup per a vi. Les cases presentaven unes estades per als missatges, una altra per als pagesos i una altra per als senyors. El cup ocupa la part baixa dels habitatges i té una sortida a prop de l'entrada al celler. Aquest celler presenta un alt sostre, realitzat amb planxes de fusta i sostingut per un altíssim pilar quadrat. Al seu interior, es conserven dues enormes botes de gran capa.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 17. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 229.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185.

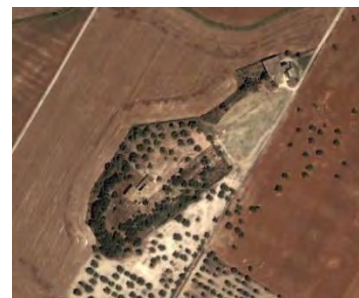
Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 61 i 62.

Ús actual: Agrari / En desús.

Estat de conservació: Acceptable: cases noves, celler i cases velles (estable i magatzem). Precari: cases velles.

Intervencions realitzades:

Substitució de coberta de les construccions annexes així com de l'antic celler. Obres de reforma i consolidació estructural a Ses cases velles.

Façana principal i portals.

Valoració conjunt:

Element que degut a la seva degradació ha sigut objecte d'intervenció sobretot en les construccions auxiliars agràries, però que conserva inalterat tant el nucli de les cases velles com noves, així com les seves façanes.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció**

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la composició de les façanes, volumetria dels edificis i el conjunt., així com els elements destacats.

Conservació, rehabilitació i neteja dels elements etnològics.

Elements destacats/preservar:

Façana principal de les cases velles. Portals d'arc de mig punt. Coll de cisterna. Era.

Intervencions preferents:

Seguir amb les obres de consolidació estructural.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ**Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:**

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

Ses cases velles cisterna.

Ses cases noves, conjunt.

Ses cases noves

POSSESSIÓ DE SON PEROT CLAPÉS

035.1-SR

Situació: Pol. 1 – Parc. 2**Referència cadastral:** 07035A001000020000LP**Coordenades:** X: 507458 Y: 4392865**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** SRG_F, AIA_E**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil / Arquitectura religiosa**Nivell de protecció:** 2.- Parcial**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Segles XVII-XVIII / Possessió mallorquina*

Possessió amb molta influència dins el terme. Les famílies Puigdorfila, Desclapers, Rossinyol de Saganada i Cerdó en van ser propietaris. Les cases han estat molt modificades a través dels segles, conservant alguns elements històrics, entre d'ells un arc d'ansa-paner.

Gran possessió organitzada al voltant d'una gran clastra. No presenta una distribució lògica dels volums que l'integren, sinó que presenta un creixement anàrquic producte de nombroses reformes.

L'edifici principal presenta una façana de dues plantes amb distribució relativament regular d'obertures. Destaquen els portals, tant el principal, amb una escala i llindar pla, com el de la cotxeria amb un gran arc d'ansa-paner, a més de dos balcons.

La clastra queda delimitada per una torre adossada a aquesta façana (coberta de quatre vessants), amb un gran aljub amb coll de cisterna octogonal sobre dues bases de graons a una banda i una galeria d'arcs rebaixats a mode de pòrtic monumental més una capella a l'altra.

La capella, que ja està documentada en el s. XVII malgrat l'edifici actual és posterior, és una estructura simple, amb coberta a doble vessant; a la façana trobam un portal d'arc lleugerament apuntat i una petita rosassa, més un campanar d'espadanya que corona el conjunt. L'interior és d'una sola estada, amb dues portes amb arcs apuntats (les quals donen a la sagristia i a la casa dels amos). El parament és de pedres irregulars amb les cantonades i el portal fets de pedres escairades.

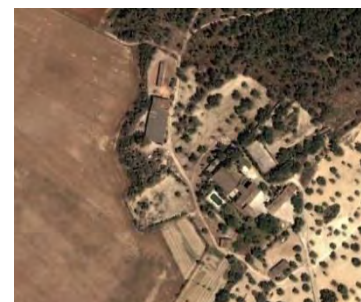
La casa dels senyors presenta una lògia més un petit pati a un lateral.

Hi ha una sèrie d'inscripcions i dibuixos gravats sobre una de les pilastres que aguanten l'arc. Una d'elles és un dibuix amb línies incises (una espècie de contes) i l'altra és una inscripció que cita: "Dia XI (...) Agost de lo Any 1801 Mori Juan Torello de edad de 68 ans anima e just(...)a maio(...) de dit lloc de".

Aquest pati té un enorme arc d'ansa-paner que va de costat a costat, vestigi d'una construcció més antiga. Al centre un coll de cisterna d'una sola peça sobre dues bases de graons octogonals, i en un lateral una porta simple que dona accés al celler de la possessió.

Gran celler cobert de dos aiguavessos sostingut per cinc arcs diafragmes. Per un costat del celler es pot accedir, per un passadís subterrani, a l'interior de la cisterna.

Podem trobar algunes inscripcions i dibuixos gravats sobre una de les pilastres de l'arc d'ansa-paner del pati; també a un brancal de la capella.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 13. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 82.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 185.
El patrimoni tuda de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tuda (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 317.
Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 55 i 56.

Ús actual: Residencial.

Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades:

Reforma de les façanes.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 2, és objecte de protecció la façana i la volumetria de l'edifici, així com els elements destacats.

Obres de conservació i de manteniment de la cisterna, de l'arc d'ansa-paner de la clastra, del celler i de la capella.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Inscripció. Clastra. Portal principal amb escala i llindar pla. Aljub amb coll de cisterna. Portal de la capella i rosetó. Campanar d'espadanya. Celler.

Intervencions preferents:

Obres de conservació i de manteniment de la cisterna, de l'arc d'ansa-paner de la clastra, del celler i de la capella.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turisme rural, agrícola.

Campanar d'espadanya

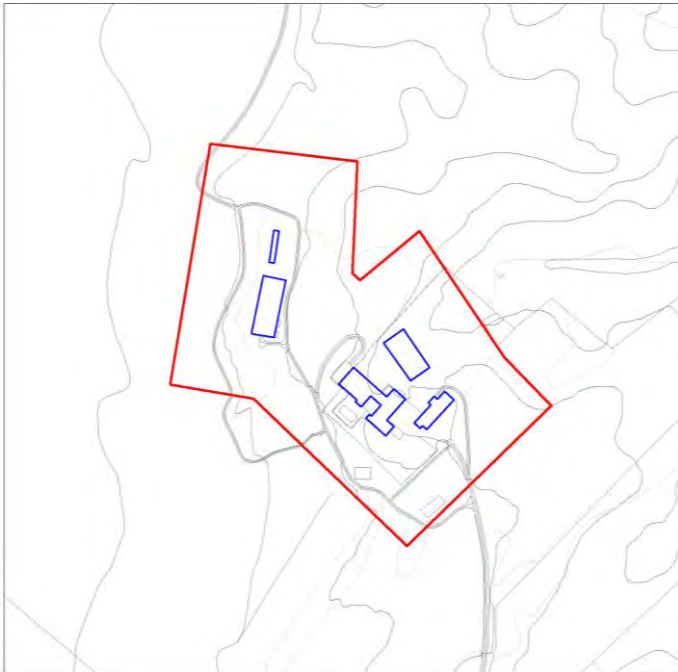
Rosetó

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.
En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

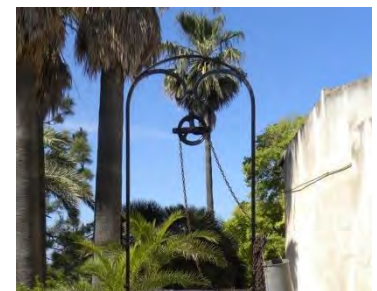
 Delimitació de l'element

Cisterna

Inscripcions

Coll de l'aljub

Escalons d'accés a la capella

Pati amb arc ansa-paner

POSSESSIÓ SON PEROT NOU

035.2-SR

Situació: Pol. 1 – Parc. 1, camí de Son Perot

Referència cadastral: 07035A001000010000LQ

Coordenades: X: 507458 Y: 4392660

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 2-Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

El 1920 es construïren les cases dels senyors, la del pagès i la capella.

Època de construcció i tipologia:

1920 / *Classicista* / *Possessió mallorquina*

Possessió formada per un gran volum cúbic de tres alçades, amb coberta a doble vessant i una petita terrassa superior. A la mateixa construcció, hi trobam la casa dels pagesos (part baixa) i la casa dels senyors (pis superior). La part frontal correspon a l'accés per als senyors, amb un jardinet al davant i una escala doble de caire classicista amb balustrada que duu a la planta noble (habitatge principal). Sota aquesta escala, entre dues columnes simples (octogonals amb capitell jònic), hi trobam el portal de la capella. Aquesta façana presenta una distribució completament simètrica dels seus elements, queda tancada per una magnífica cornisa que segueix la línia plana de la terrassa.

Un dels laterals de l'estructura està dedicada a l'habitatge dels pagesos, amb una distribució regular de les obertures en façana, hi destaca el portal de dintell pla. Davant d'aquest habitatge hi ha una pèrgola sostinguda per columnes octogonals. El seu lateral oposat és quasi idèntic, excepte en planta baixa, que té una gran cotxera i una sèrie de finestrons amb forma d'ull de bou, forma que es repeteix a la planta superior de totes les cares de l'edifici.

La zona del darrere es troba ocupada per una gran terrassa amb un aljub que presenta un coll de cisterna en un extrem. Aprofitant part de la terrassa, just al costat de l'habitatge dels pagesos, va ampliar-se el volum construït.

És ben peculiar el terrat mirador sobre les cases.

Aïllades, hi ha una sèrie de construccions que no tenen valor a nivell de catàleg.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 10. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 83.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 55 i 67.

Ús actual: Residencial.

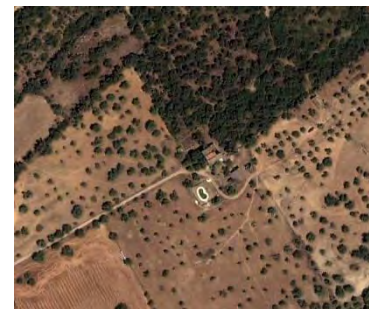
Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

Hi ha un afegit a la zona del darrere de les cases realitzat amb peces de marès.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell de protecció 2 afecta a la composició volumètrica i de façana així com als principals elements estructurals de la possessió i els elements destacats.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Interessant mostra de possessió construïda al segle XX. S'hi han trobat restes arqueològiques.

Portal de la capella, cornises, pèrgola, aljub i coll de cisterna i terrat.

Intervencions preferents:

Conservació del terrat-mirador existent. Manteniment de la capella.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

SÍNIA DE S'HORT DE SON PEROT

035.3-SR

Situació: Hort de Son Perot. Pol. 1 parcel·la 274,

Referència cadastral: 07035A001002740000LJ

Coordenades: X: 507458 Y: 4392654

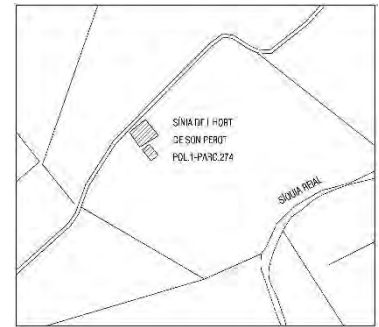
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Element etnològic

Nivell de protecció: 2-Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Indefinida, segles XVIII-XIX. Documentada en el segle XIX.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII-XIX / Sistema hidràulic

Sínia de tipus mallorquí que conserva només els elements estructurals d'obra. La roda, cadufos i altres elements s'han perdut. Queden el cintell, el pou ovalat folrat de pedra en sec i els murets semicirculars. El cintell elevat facilitava la conducció de l'aigua fins al gran safareig.

Devora la sínia hi ha una petita casa, que suposam era un obrador i, al mateix temps, un magatzem per a la zona circumdant de la sínia; i un gran safareig, amb una petita canal que duu l'aigua de la sínia fins a l'esmentat safareig.

Amb l'establiment de les terres, la sínia resta aïllada de la propietat de son Perot. En el primer terç del segle XX aquest hort formava part de les pertinences de son Perot Nou o de sa Tanca.

Font d'informació:

Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 91.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 62 i 65.

Ús actual: En desús.

Estat de conservació: Precari / Ruinós (casa)

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 de protecció afecta al conjunt del safareig i l'obrador.
Recuperació de l'estructura hidràulica i del cintell, així com de l'estructura del pou, respectant la distribució dels elements hidràulics.
Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Cintell, el pou ovalat folrat de pedra en sec i els murets semicirculars.
Safareig. Canalització.

Intervencions preferents:

Consolidar les parts ruïnoses a efectes de manteniment.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

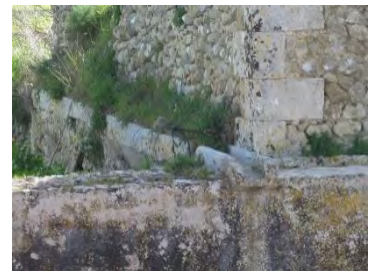
Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn i la vegetació.

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

POSSESSIÓ D'ES PUJOL

036-SR

Situació: Pol. 1 – Parc. 410**Referència cadastral:** 07035A001004100000LW**Coordenades:** X: 508066 Y: 4392804**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 3.- Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Segles XVII-XVIII / Possessió mallorquina*

Aquesta possessió fou reconstruïda pels seus nous propietaris ja que estava en ruïnes. No s'ha respectat l'estructura original i el resultat final suposa un complex sistema de volums adossats, que a més han rebut l'afegit d'elements externs a la possessió original, recuperats d'altres construccions. La façana principal presenta una composició anàrquica d'obertures, només respectant l'eix del portal principal i la finestra balconera a sobre. Tota aquesta façana i una lateral donen a una immensa superfície plana, com un gran mirador.

A la zona de darrere les cases s'hi ubicà (probablement) un cup i el corresponent celler. Almenys una enorme fornícula amb una gran aixeta donen una senya d'aquest ús a les estades del darrere.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 14. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 85 i 86.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185.

El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 317.

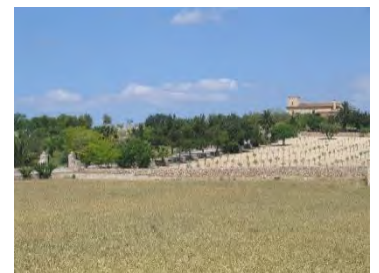
Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 54.

Ús actual: Residencial.**Estat de conservació:** Bo.**Intervencions realitzades:**

Obres de reforma i ampliacions no seguint la volumetria original.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de P.MARQUILAB 1995 SLP* o d'altres fonts bibliogràfiques.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la façana i la volumetria de l'edifici.

Conservació del portal principal d'ansa-paner, cisternes i elements exteriors de tipus etnològic.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Fornícula amb aixeta.

Intervencions preferents:

Conservació del portal principal d'ansa-paner, cisternes i elements exteriors de tipus etnològic.

Usos permesos

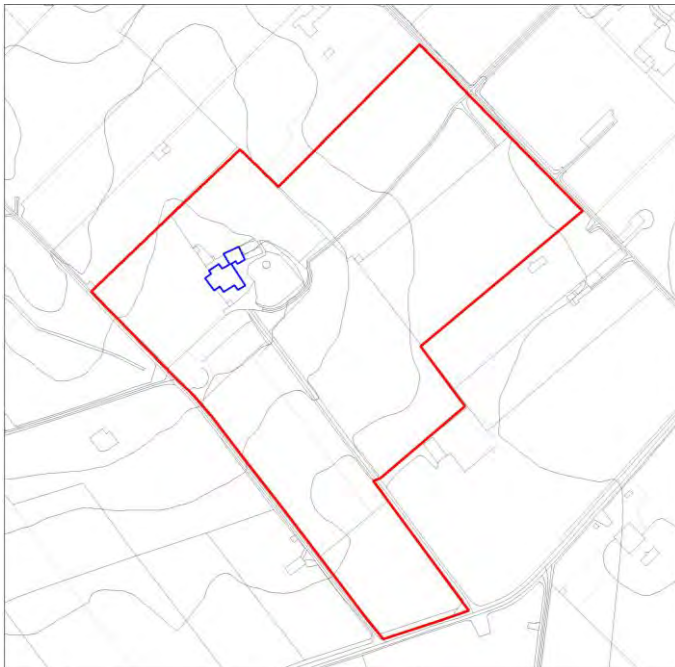
Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Escala i balconera

Cisterna

POSSESSIÓ DEL RAFAL ROIG

037-SR

Situació: Pol. 5 – Parc. 35, 152, camí de Rafal Roig

Referència cadastral: 07035A005000350000LP, 07035A005001520001BX

Coordenades: X: 508160 Y: 4392180

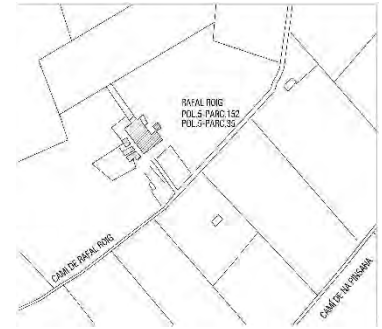
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl Rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 2-Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Les cases del Rafal Roig Vell, ja estan documentades en el segle XVI. Indefinida, segle XVIII-XIX.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII-XIX / Possessió mallorquina

Antiga possessió ara dividida en dues propietats iguals i que, per tant, han modificat les obertures exteriors, perdent la seva fisonomia original.

La casa és un gran volum de dues crugies (cobertes a doble vessant), més una sèrie d'afegits a la part del darrere que sumen crugies.

Frontalment, dona a una carrera amb restes d'empedrat de còdols.

La façana presenta dues alçades. L'antic portal principal era d'arc rebaixat i fou condemnat en dividir-se la casa principal. Una finestra resta tapada a la part superior. Posterior a la reforma, s'observen dos portals, dues finestres en planta baixa i dues finestres a la planta superior.

Distribució pràcticament simètrica.

S'han d'afegir dos colls de cisterna (un per propietat), destacant l'octogonal, original de l'antiga possessió.

Les parts del darrere i laterals es troben ocupades per cotxeries, graners, pallers i estables d'animals, amb alguns portals arquejats.

L'interior d'una de les cases, conserva intacta la cuina pagesa, amb una gran campana extractora de fums. També hi ha una gran pica de pedra usada com a rentador i una sèrie d'estants d'obra arrebossats amb cal. A l'entrada, es pot observar mig arc carpanell i un pilar que es correspon amb l'arc que dividia les dues crugies i l'antic vestíbul de la casa.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 14. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 158.

Ús actual: Habitatge a la parcel·la 35

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

S'han realitzat, en moltes ocasions, petites obres.

Valoració conjunt:

Una part de la casa està abandonada. Interiors no vistos.

La informació general i les fotografies dels interiors i les construccions auxiliars s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

El nivell 2 afecta a la composició volumètrica i de façana així com als elements destacats.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Carrera. Coll de cisterna octogonal (original). Cuina amb campana extractora de fums i cossi, rentador i estants d'obra. Mig arc carpanell a l'escala.

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

POSSESSIÓ DE SON NIELL

038-SR

Situació: Pol. 2 – Parc. 589, camí de Son Niell

Referència cadastral: 07035A002005890001BG

Coordenades: X: 504425 Y: 4391687

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII / Possessió mallorquina

Possessió de mida mitjana amb un gran volum constructiu amb coberta a doble vessant conformat per dues plantes i un semisoterrani.

El semisoterrani comprèn un antic celler amb un cup, de coberta plana sostinguda per tres arcs ansa-paners i que presenta nombrosos finestrons de ventilació. S'accedeix al seu interior a través d'un gran portal amb arc rebaixat. Davant d'aquesta entrada hi ha un porxo pràcticament tancat, amb dues finestres, un portal frontal i un finestral lateral.

Damunt d'aquest porxo hi ha una gran terrassa, que dóna a la façana principal de la casa. Aquesta, juntament amb la façana de darrere, són les úniques que presenten obertures amb una distribució clarament simètrica. Ambdues es troben rematades per una cornisa amb motllura.

A un lateral hi ha un petit cos que correspon a uns vells estables que estan coberts a una vessant. Cal destacar-hi la canal de recollida d'aigües pluvials sostinguda per mènsules de marès.

Els murs de la casa són de marès vist i els de l'estable de pedra lligada amb morter amb el referit que s'ha perdut parcialment.

Per altra banda separats d'aquesta construcció hi ha altres volums constructius, dels quals només destacam la cisterna amb un coll de forma octogonal.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 11. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 370.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 185.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 61.

Ús actual: Residencial.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

S'han realitzat obres de restauració i rehabilitació de la casa.

Valoració conjunt:

--

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la façana i la volumetria de l'edifici.

Conservació del celler i els arcs ansa-paners, així com el sistema de recollida d'aigua i el coll de la cisterna.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Citar la canaleta de recollida d'aigües pluvials, sostinguda per mènsules de marès, al costat del petit estable. Cisterna amb coll octogonal. Cornisa amb motllura.

Intervencions preferents:

Conservació dels arcs ansa-paners, així com el sistema de recollida d'aigua i el coll de la cisterna.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

POSSESSIÓ DE MONTBLANC

039-SR

Situació: Pol. 5 – Parc. 173

Referència cadastral: 07035A005001730000LK

Coordenades: X: 509703 Y:4391259

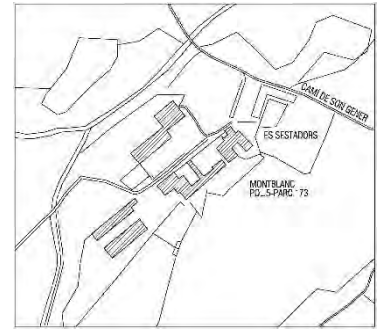
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Segles XVI-XVII. Les cases actuals són de 1960 aproximadament.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVI-XVII / Possessió mallorquina

Es troba en una zona poblada des de l'època pretalaiòtica.

Cases de nova planta, que res tenen a veure amb un estil d'arquitectura rural mallorquina. Es tracta d'una possessió de gran complexitat volumètrica, realment anàrquica.

Cal destacar algunes parts, com la façana principal, que dona a una clastra oberta a llevant, amb una gran escala monumental a un costat i una sèrie de portals i finestres amb un marc decorat. Aquesta part és la que presenta un criteri més unitari. L'escala duu a la planta noble, amb un portal que dona a una terrassa balustrada.

La zona del darrere està ocupada per una gran terrassa, igualment de barana monumental, amb balustres i una torre quadrada en un dels seus extrems. Torre que destaca entre tot el conjunt, a més d'estar rematada per merlets de tipus medieval.

És una còpia de la possessió de Defla a Sineu.

Font d'informació:

Gràn enciclopèdia de Mallorca. Volum 11. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 120 i 121.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

Inventar de l'arxiu municipal de Maria de la Salut. Marcus Maimó, Laura. C.I.M. Mallorca, 1991. p. 11.

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 53.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades:

Cases construïdes de nova planta. Gran quantitat de reformes a la segona meitat del s. XX.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la façana i la volumetria de l'edifici.

Manteniment de l'escala d'accés, balconades i torre de defensa.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

És la possessió més gran del terme municipal de Maria de la Salut.

Façana principal amb gran escala monumental i portals i finestres amb marc decorat. Clastra oberta. Terrassa balustrada. Torre rematada per merlets de tipus medieval.

Intervencions preferents:

Manteniment de l'escala d'accés, balconades i torre de defensa.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

Portal amb arc

Finestra amb arc

Detall de ceràmica

RAFAL NOU

040-SR

Situació: Pol.2-Parc.1005, 1006, 692, 696, 697, 1003, camí des Rafal Nou

Referència cadastral: 07035A002010050000LA, 07035A002010060000LB, 07035A002006920000LK, 07035A002006960000LI, 07035A002006970001BK, 07035A002010030000LH

Coordenades: X: 504587 Y: 4390938

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Arquitectura Civil, Element etnològic (sínia)

Nivell de protecció: 3.- Ambiental, 1.- Integral (sínia)

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

La casa aïllada, al costat del camí, és del s. XVIII. Les altres tres foren bastides en el s. XIX, com a conseqüència de la parcel·lació de la possessió. La sínia del Rafal Nou és d'origen islàmic i reconstruïda en els segles XVI-XVII i documentada al segle XX.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII-XIX / Residencial

Segles XVI-XVIII / Sistema hidràulic (sínia)

Petit nucli format per quatre cases i diverses construccions secundàries. Es tracta d'un conjunt allargat horitzontalment i orientat a llevant.

Tres cases es troben adossades inicialment tenien la mateixa fisonomia. Presenten dues altures, amb coberta a dos vessants. Totes elles presenten un gran portal d'arc rebaixat, encara que a dues d'elles l'han encugat parcialment. Als seus costats i a damunt hi ha unes finestres amb un marc ressaltat. Aquestes obertures estan situades unes sobre les altres amb un cert ordre, no del tot simètric. La casa del mig presenta una finestra de paller on s'hi pot accedir per una escala.

Adossades, i a continuació d'aquestes unitats, trobem una sèrie de cotxeries, dues d'elles són bastant modernes, éssent la d'enmig la més interessant, amb un portal d'arc irregular i amb un interessant col·lector d'aigües pluvials a l'esquerra. Finalment, trobem una casa separada de les altres per un hort tancat per una alta tàpia. Aquest hort presenta els dos únics portals d'accés a la casa. Aquest edifici és més petit que els descrits anteriorment encara que té dues altures i una coberta a doble vessant. Presenta una distribució irregular de les obertures a les dues façanes exteriors.

La sínia manté certa part dels seus elements estructurals: el pou folrat de pedra en sec, amb un petit túnel per a accedir al seu interior. Dels seus elements de fusta manté la roda, amb els seus pintes, a més del conjunt d'arbre, jou, balancí i rodet que movien la roda extractora d'aigua. L'aigua era dipositada en una pica i conduïda a l'hort mitjançant una petita canal.

Font d'informació:

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 185.

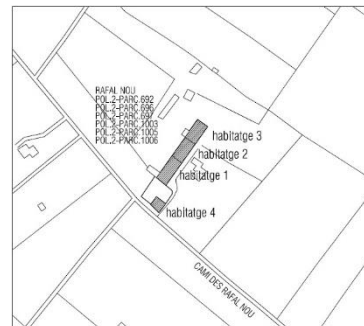
Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 61 i 62.

Ús actual: Residencial. En desús (sínia)

Estat de conservació: Bo (edificacions). Precari (sínia)

Intervencions realitzades:

La majoria dels volums han sofert restauracions i afegits com els existents a la zona del darrere de les cases. La sínia fou mecanitzada durant la dècada de 1960.

Vista frontal del conjunt

Valoració conjunt:

Ben conservat en general.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció**

Segons el nivell de protecció 3, són objecte de protecció les façana i la volumetria de l'edifici. Conservació i recuperació dels referits de façana, així com la distribució d'obertures i l'horitzontalitat de l'edifici.

Retirada del cablejat elèctric de les façanes i substitució de les canals de plàstic.

Conservació i recuperació dels referits de calç de la façana, així com la distribució d'obertures i l'horitzontalitat de la volumetria general de l'edifici.

Recuperació de l'estructura hidràulica i del coll de marès de la sínia.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

L'habitatge aïllat destaca del conjunt pel seu hort tapiat. Malgrat està restaurada, manté el seu aspecte antic. És possiblement l'edificació més antiga de les d'aquest rafal.

Col·lector d'aigües pluvials. Ornaments a les obertures de façana. Escala exterior.

A la sínia destaca el pou folrat de pedra en sec. Túnel. Mecanisme: roda, amb els seus pintes, l'arbre, jou, balancí i rodet. Canalització.

Intervencions preferents:

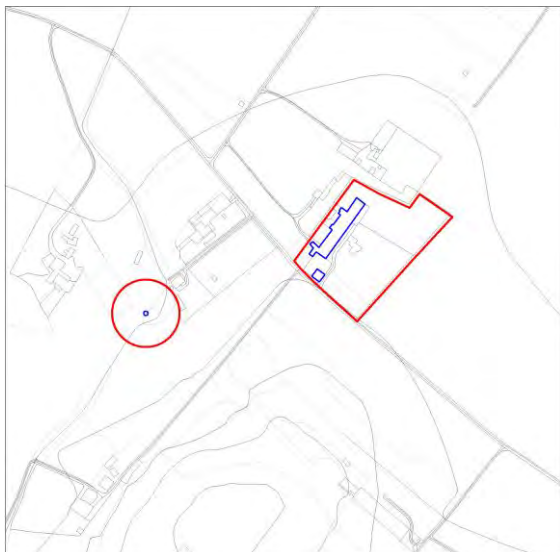
Conservació dels referits i peces destacades de façana, així com la distribució d'obertures i l'horitzontalitat de l'edifici.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

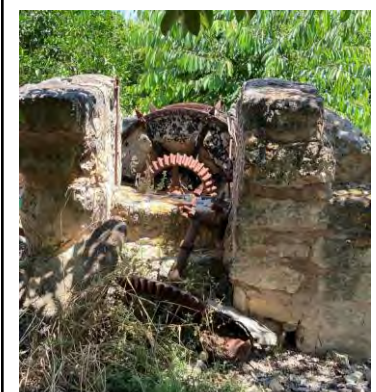
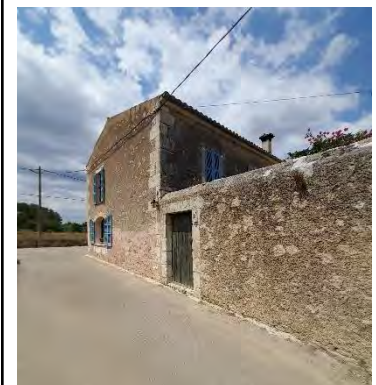
ENTORN DE PROTECCIÓ**Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:**

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

Sínia

POSSESSIÓ DE DEULOSAL

041-SR

Situació: Pol.4 – Parc.197, 898, 115, 872

Referència cadastral: 07035A004001970000LR, 07035A004008980000LK, 07035A004001150000LA, 07035A004008720000LX, 07035A004001970001LR (Molí i Sínia)

Coordenades: X: 507727 Y: 4390702, X: 507581 Y: 4390827, X:507178 Y: 4390875

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Arquitectura Civil, Elements etnològics

Nivell de protecció: 3.- Ambiental / 2-Parcial (elements etnològics)

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Indefinida, principalment segles XVI-XVII encara que arriba al segle XIX. Primera documentació al s. XIII.

Època de construcció i tipologia:

Segle XVII / Arquitectura rural

1880 / Molí de vent fariner

Segle XVIII / Sistema hidràulic

Es tracta d'una edificació formada per tres habitatges i uns annexes amb finalitats agrícoles. Les tres cases formen part d'un mateix cos. Dues de les façanes estan orientades a llevant i una a migjorn. Les tres resten integrades dins el paisatge agrícola dels voltants. Podem parlar així de ca l'amo en Julià, de ca l'amo en Miquel Cotó i de can Estelrich. Les tres cases actuals, segurament bastides sobre restes d'època talaiòtica, comprenen un conjunt d'estructures que van del segle XVII al XIX.

Ca l'amo en Julià: casa de dues plantes amb dues crugies i coberta a doble vessant. La façana dona a una carrera oberta amb un petit porxet a un costat i una sèrie d'annexes a l'altre, més una cisterna amb el coll quadrat. La construcció, possiblement, és posterior a la de ca l'amo en Miquel Cotó, la més antiga de les tres, però segueix el mateix estil i elements estructurals. Així podem destacar una façana amb poques obertures i distribuïda de forma irregular i amb un senzill portal rebaixat.

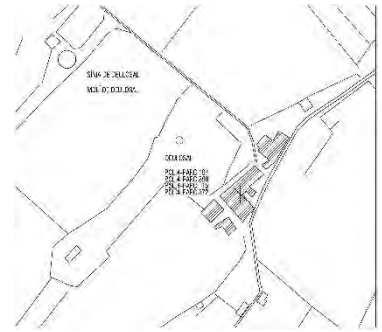
L'interior de les cases, actualment reformat, és simple, només citar els arcs de mig punt a la planta superior. Probablement una de les estades va allotjar un molí de sang, ja que s'hi conserven dues de les pedres de suport.

Ca l'amo en Miquel Cotó: és la més antiga de les tres cases que conformen el conjunt. La façana dona l'esquena a les altres dues i presenta una clau semitancada. Hem de distingir l'habitatge i l'edifici principal agrícola-ramader, les dues construccions amb planta baixa més altell. La distribució d'obertures és irregular a causa del pas de temps i l'evolució de l'edifici.

A la façana de l'habitatge hi trobem un portal d'arc rebaixat, un portal de cotxera també d'arc rebaixat i dues finestretes a la part superior amb ampit simple de marès i una àmplia carrera al davant. A l'interior trobam un vestíbul senzill amb un arc carpanell que divideix les dues crugies i una cuina molt deteriorada amb alguns canvis per tal de modernitzar-la que podrien datar-se a finals del segle XIX principis del XX.

La planta superior presenta arcs de mig punt.

L'estructura addicional està formada per un estable a la planta baixa i un magatzem del gra a la superior, les dues amb arcs de mig punt que divideixen les dues crugies.

Ca l'amo en Julià

Can Estelrich: és l'habitatge més modern (segle XIX) i també el millor conservat. Es tracta d'un volum de dues crugies, amb una coberta a doble vessant i una façana amb distribució regular d'obertures que dona a una carrera oberta. La façana presenta un portal d'arc de mig punt, unes finestres amb ampit moldurat i una cisterna amb coll quadrat. L'interior està molt ben cuidat i presenta un vestíbul ampli, amb un arc carpanell sostingut per pilastres quadrades que divideix les crugies de la casa. La cuina, està intacta, amb tots els elements originals: xemeneia amb gran campana extractora de fums, amb un cossi i un forn de pa, estants d'obra i picarentador de pedra. S'ha de destacar el trespol. De l'exterior també cal citar un dibuix que sembla un sol i el traçat d'un arc carpanell que mai no es va obrir.

S'ha de destacar del conjunt la complexa xarxa de canals de recollida d'aigua de pluja sostinguda per mènsules de marès que creua la façana de les cases.

A les proximitats destaquen una sínia i el molí de vent, que formen part d'un interessant conjunt agrari amb un hort tapiat i un safareig.

El molí de vent fariner fou usat per extreure aigua de la sínia en el moment en què aquesta deixà de ser usada per tracció animal.

El molí és una torre cilíndrica de 4.1 m de diàmetre, construïda a partir de paredat de pedres irregulars arrebossades, la qual ha estat rebaixada.

En aquest indret, hi ha hagut dues sínies, una al mig del corral tancat i l'altra a un extrem del tancat. Ambdues ja estan documentades en el segle XVIII, si bé són molt més antigues. Una d'elles només manté el cintell o base i el pou, folrat de pedra, amb les dues columnes i parets semicirculars. Tots els altres elements ja no existeixen des de fa molt temps, ja que tant el molí com la sínia es van mecanitzar en el segle XX.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 4. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 295 i 296. | Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 52 i 53.

Inventari dels molins fariners de vent. IPCE, Maria de la Salut, fitxa núm. 4. Associació d'Amics dels Molins de Mallorca. 1989-1991

Catàleg dels molins de vent fariners de Mallorca. Consell de Mallorca. Departament de Medi Ambient i Natura. Núm. registre: 211. Núm. Id. municipal: 004. A. Serrano, 28/01/2007.

Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca Ajuntament de Maria de la Salut. | El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 316. | Els Aljubs i pous públics a Maria. B. Pastor Sureda. Al V Congrés de Patrimoni: el nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor; Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca. 1999. p. 90 i 91.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 24 i 52.

Els molins de vent a Maria. "Fent Carrerany". B. Pastor Sureda. Maria, 1990. No. 45. p. 10 i 11.

Guia del Pla de Mallorca. Consell Insular de Mallorca. Palma, 1994.

Molinos viejos. Margalida Sureda. Diario de Mallorca. Palma, 1990. p. 10.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: Acceptable.

Intervencions realitzades:

Ca l'amo en Julià: Reforma interior. Nou revestiment blanquinós al molí.

Valoració conjunt:

Conjunt ben conservat amb poques alteracions a les cases. La informació i fotos de l'interior del molí i la sínia s'ha extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

Ca l'amo en Miquel Cotó

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de conservació les façanes, la volumetria i estructura tipològica a més dels elements destacats de les cases.

El nivell de protecció 2 afecta al molí i la sínia, que hauran de conservar a més del seu aspecte, l'estructura. Obres de recuperació del capell del molí i del seu ramell, sempre amb criteris rigorosos fonamentats en les solucions tècniques i constructives tradicionals.

Recuperació de l'estructura hidràulica de la sínia.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent de la possessió.

Elements destacats/preservar:

La xarxa de canaletes de teula àrab, sostingudes per mènsules de marès a totes les façanes del conjunt.

Ca l'amo en Julià: Exterior: carrera, petit porxo, cisterna amb coll quadrat. Interior: restes d'un molí de sang, arcs de mig punt a la planta superior.

Ca l'amo en Miquel Cotó: Exterior: clastra semitancada, carrera, portal d'arc rebaixat. Interior: arc carpanell a la planta baixa, arcs de mig punt.

Can Estelrich: Exterior: carrera, portal d'accés d'arc de mig punt, finestres amb ampit motllurat, cisterna amb coll quadrat, dibuix que sembla un sol i traçat d'un arc carpanell que mai no es va obrir. Interior: arc carpanell, cuina, trespol.

Cintell i pou de la sínia.

Intervencions preferents:

Reparació i restauració dels revestiments originals existents a la façana.

Conservació de la sínia.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

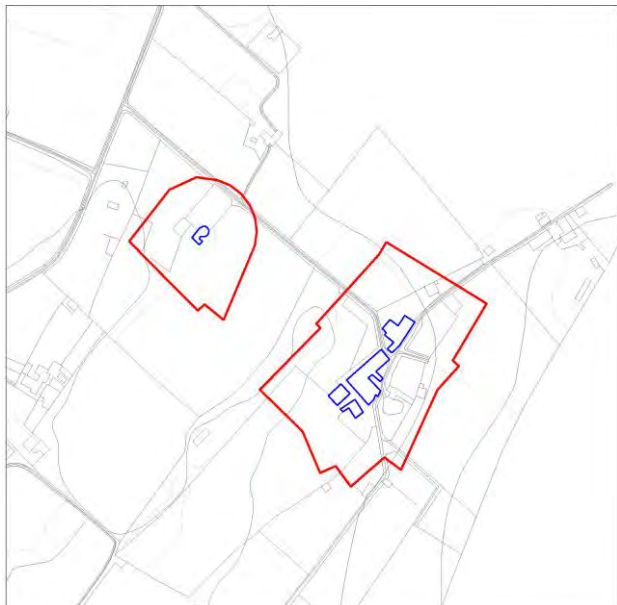

Can Estelrich

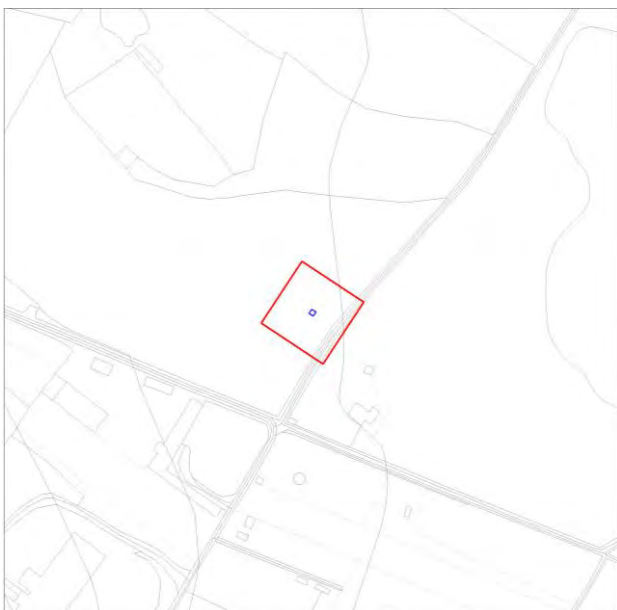
ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Neteja i senyalització de la zona i recuperació de l'obra hidràulica de l'entorn.
 Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.
 En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

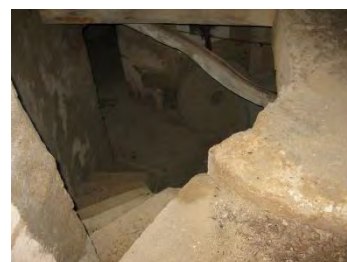
Possessió i sínia

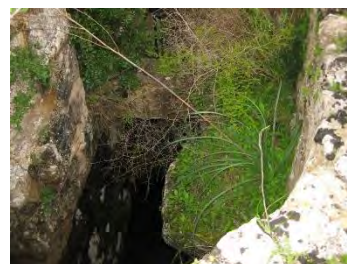
Molí

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

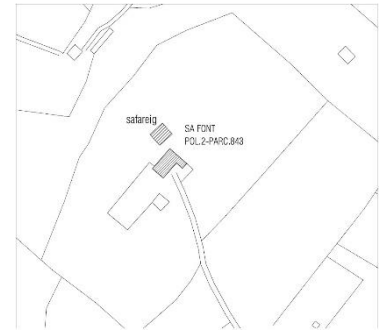
Molí

Sínia

POSSESSIÓ DE SA FONT

042-SR

Situació: Pol. 2 – Parc. 843**Referència cadastral:** 07035A002008430000LL**Coordenades:** X: 504444 Y: 4390601**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** SRG-F**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 3-Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Segles XVII-XIX / Possessió mallorquina*

Es tracta d'una petita possessió formada per un volum quadrangular de dues alçades (planta més altell) d'una crugia coberta a una vessant. La façana és molt senzilla i recorda a les cases de tipologia gòtica, amb un portal de llinda plana més una petita finestra d'altell (en aquest cas condemnada). Devora el portal hi ha una cisterna a més d'un petit volum adossat que correspon a una cotxeria que es troba coberta a una vessant. Aquesta façana dona a una carrera oberta; al lateral de la mateixa façana, en un extrem, hi localitzam unes quadres amb una finestra de pallar a sobre.

La part del darrere de les cases és molt diferent de la frontal, hi ha dues altures a causa del desnivell del terreny i les obertures són més grans, amb marcs emblanquinats, i amb una distribució completament anàrquica.

A més, s'ha de mencionar un enorme safareig a la zona del darrere, que suposam es nodria de l'aigua de la font (sa Font de na Pastora, pertinença de Roqueta) que dona nom a aquesta possessió.

Font d'informació:

--

Ús actual: Residencial.**Estat de conservació:** Acceptable.**Intervencions realitzades:**

Relativament reformada.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.*

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons nivell 3-Conservació de la façana i la volumetria. Es permetrà ampliacions de la planta pis per adaptar-la a les condicions d'habitabilitat, mantenint els acabats de façana i cornises.

Eliminació de la torreta elèctrica adossada a la façana de l'edificació. Neteja i recuperació del safareig. Eliminació de la canal que travessa diagonalment la façana. Substitució de les canals de PVC per unes altres d'un material més acord a la tradició.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Parets del tancament. Carrera i vorera d'accés. Cisterna. Safareig.

Intervencions preferents:

Conservació dels elements destacats i les peces especials de façana.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turisme rural i agrícola.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Cisterna

CA'N XUIA

043-SR

Situació: Pol. 2 – Parc. 1007

Referència cadastral: 07035A002010070000LY

Coordenades: X: 504131 Y: 4390513

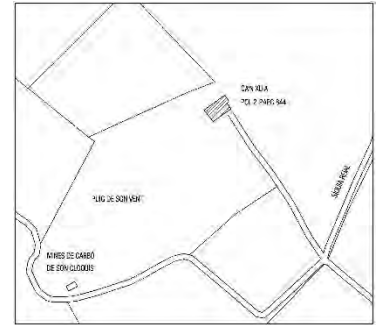
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 2-Parcial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Indefinida, segle XIX

Època de construcció i tipologia:

Segle XIX / Gòtic / Arquitectura rural

És una petita casa de pagès, amb una estructura típicament gòtica (de planta més altell), amb dues crugies i coberta a doble vessant.

La façana dona a una carrera oberta, amb un coll de cisterna rectangular a la part central. El portal principal és d'arc de mig punt i presenta una petita finestra sobre ell, a més d'estar pintat amb calç. La façana es tanca amb una senzilla cornisa de llosetes de marès.

A la part del darrere s'ubiquen les dependències agrícoles i, a un lateral s'observa una cotxeria de construcció relativament moderna, amb un embigat de biguetes de formigó.

Font d'informació:

--

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: Regular

Intervencions realitzades:

La façana manté un referit a base de calç. La part superior de tota l'estructura ha estat reforçada amb un anell de formigó.

Valoració conjunt:

La informació general i les fotografies s'han extret del *Catàleg del Terme Municipal de Maria de la Salut de Joan Morey Pizà, del 2002, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP* o d'altres fonts bibliogràfiques.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons nivell 3- Conservació de façana i volumetria.
Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Carrera oberta. Portal principal amb finestró a la part superior. Cornisa de lloses de marès. Cisterna de marès.

Intervencions preferents:

Conservació elements destacats.

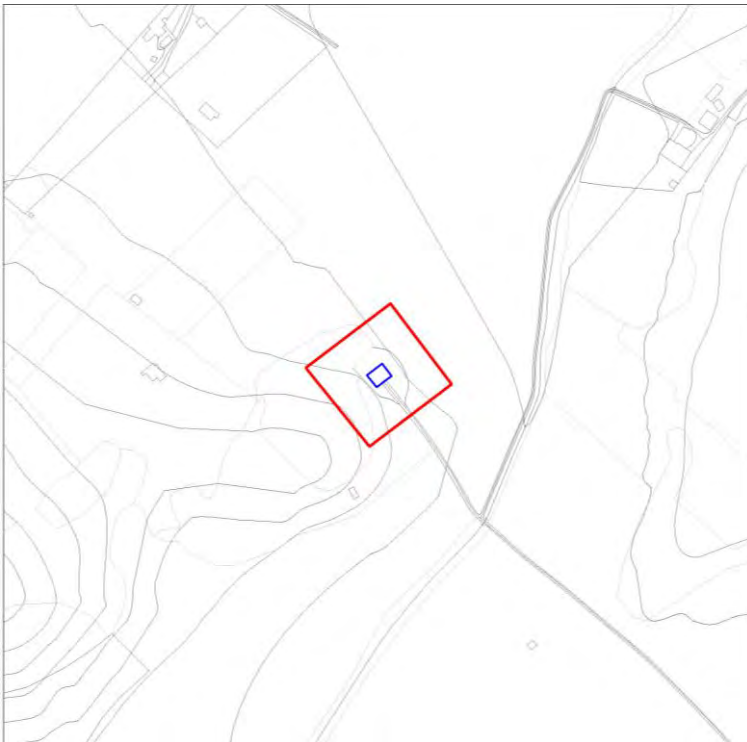
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.
En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

Cisterna

POSSESSIÓ DE LLAMPÍ

044-SR

Situació: Pol. 2 – Parc. 858 i 905

Referència cadastral: 07035A002008580001BD, 07035A002009050000LL

Coordenades: X: 503656 Y: 4390374, X:503529 Y:4390309

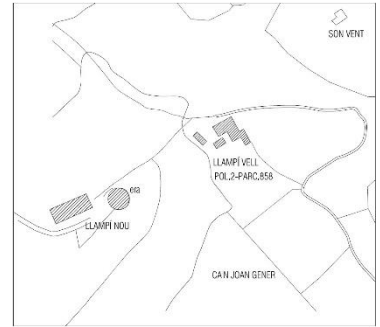
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: SRG_F

Categoria de protecció: Arquitectura Civil

Nivell de protecció: 3.- Ambiental

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

Les cases ja estan documentades en el segle XVI, encara que no quedin restes tan antigues. Indefinida, segles XVIII-XIX.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVIII-XIX / Possessió mallorquina

Es tracta de dues cases només separades entre elles per uns 200 metres: Llampí Vell i Llampí Nou.

Llampí Vell: és un contundent volum de dues crugies amb coberta a doble vessant. Es tracta d'una casa molt especial ja que, la façana principal s'ha convertit en la del darrere i a l'inversa. Així, trobam una façana molt simple amb una distribució regular d'obertures i un portal de dintell pla. La façana contrària, la del darrere, és més complexa, amb un portal d'arc de mig punt, que dona al vestíbul de la casa, amb una cisterna a un costat i una sèrie de volums annexes als seus costats. Es pot suposar que la inversió de la funció de la façana principal és bastant antiga, a causa de l'annexió d'aquests volums. Aïllada de la casa hi ha una era de batre bastant desgastada per l'erosió.

Llampí Nou: són unes cases relativament recents de dues crugies i coberta a doble vessant. Presenten una façana de pedra vista (possiblement fruit d'un raspat de façana amb pèrdua d'arrebossat). Les obertures es distribueixen de forma regular amb un portal d'arc rodó en el centre de la façana. Als costats, presenta diversos annexos com un colomer i una cotxeria, més moderns. Just devora les cases hi ha una era de batre, de gran mida i molt ben conservada.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 7. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 302.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 62 a 64.

Ús actual: Residencial.

Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades:

Ambdues cases han passat per nombroses reformes. Malgrat això, podem trobar-hi algunes zones que es mantenen intactes encara que no en el seu conjunt.

Valoració conjunt:

--

Llampí nou

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció les façanes i la volumetria de les parts originals de les cases.

Obres de conservació i de manteniment de les zones que encara es mantenen intactes a les reformes que s'han anat realitzant.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Eres de batre (principalment la de Llampí Nou). Escala d'accés lateral. Cisterna. Paret seca de tancament.

Intervencions preferents:

Restaurar algunes reparacions irregulars al referit de façana de Llampí vell.

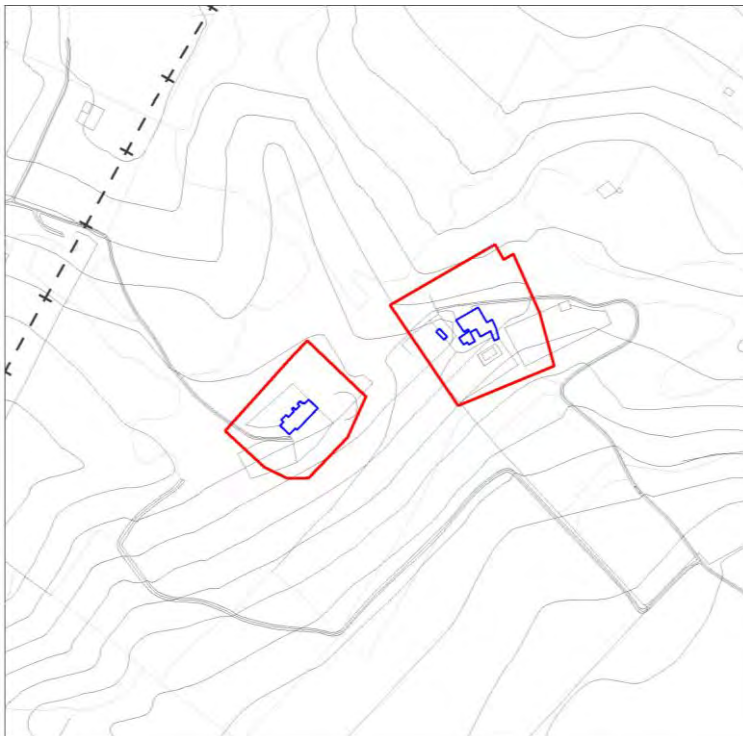
Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turisme rural i agrícola.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn. En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

Llampí vell

POSSESSIÓ DE ROQUETA

045-SR

Situació: Polígon 3 – Parcel·la 521 i 924 / 873 (Font de sa Gruta)

Referència cadastral: 07035A003005210000LH,
07035A003009240000LD, 07035A003008730000LH

Coordenades: X: 505693 Y: 4390298, X: 505473 Y: 4390370

Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_1

Categoria de protecció: Arquitectura Civil / Escultura heràldica
/ Element etnològic (Font de sa Gruta de Roqueta)

Nivell de protecció: 2.- Parcial / 4.- B.I.C. (Escut)

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

De la documentació històrica conservada es pot deduir que el nucli originari dataria del segle XIII. A causa de la posició estratègica de l'indret i les necessitats de defensa de la cavalleria, es degué configurar el nucli primitiu al voltant d'una gran clastra central que, des del primer moment determinaria la posterior ubicació dels edificis a construir.

Ampliació i millora de les dependències els segles XVI – XVII, possiblement amb restes del segle XV, substitució de les inicials per altres.

Posteriorment, al segle XIX, va sofrir grans reformes, entrada del neoclassicisme.

La Font de Gruta de Roqueta, històricament dins l'àmbit de la possessió ja està documentada l'any 1238.

Època de construcció i tipologia:

Segles XVI-XVII / Gòtic, renaixement-barroc i neoclàssic / Possessió mallorquina

Segle XIII Àrab / Classicista / Sistema hidràulic (font de mina)

Les cases de Roqueta constitueixen, a hores d'ara, un conglomerat d'edificis de complexa interpretació a causa de la gran quantitat de modificacions que han sofert al llarg de la seva història.

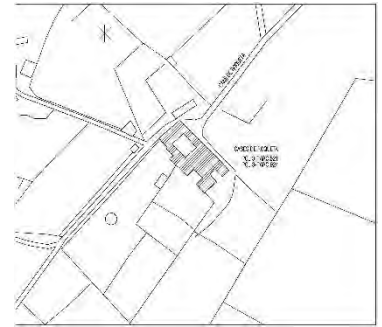
Corresponen a un conjunt d'edificis agrupats entorn a una àmplia clastra. Actualment les cases es troben subdividides ja que són tres els propietaris de la finca.

Es tracta d'un casal fortificat, bastit en torn a un eix central, el pati o clastra, al voltant del qual giraven totes les dependències. La comunicació amb l'exterior era a través d'un portal forà gòtic del segle XV. L'escut dels Font de Roqueta sobre el portal forà, la casa del pagès, i alguns arcs interiors conserven elements d'estil gòtic. La façana de les cases s'alça davant una carretera on conflueix directament el camí que ve del poble.

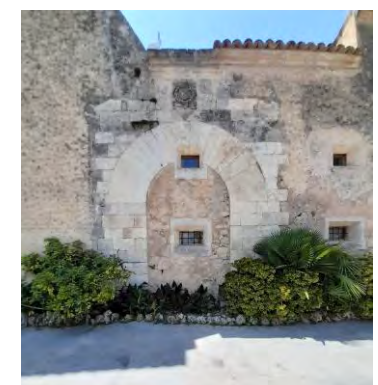
En el segle XVII, amb l'extinció dels Font i el pas de la propietat als Desbrull, ens trobam davant tres grans línies constructives: el celler, reformes a les cases i la construcció d'una nova capella, amb un portal interior i un altre exterior.

L'entrada a la clastra es realitza a través d'un portal d'estil neoclàssic amb un llindar pla rematat per un frontó triangular. Devora podem observar-hi l'antic portal gòtic d'accés, actualment condemnat, amb un arc de mig punt amb l'escut dels Font de Roqueta al sobreportal. Es tracta d'un blasó amb les armes dels Font de Roqueta. La pedra arenisca està molt malmesa i és difícil llegir l'escut. El blasó està envoltat d'una garlanda circular amb una sèrie de cordonets entrellaçats, completant així l'escut.

A la part inferior, hi ha un carreu de forma triangular que podria dur una data inscrita, encara que no es pot distingir clarament si és així.

Font de Sa Gruta

La façana principal deixa entreveure els volums laterals, més alts que el propi frontó i coberts a doble vessant. En tot el conjunt es juga amb tres o quatre alçades, amb una distribució d'obertures sempre ordenada i regular.

A aquesta mateixa façana s'obre el portal d'arc rebaixat d'accés a la capella (principis del segle XVII), a l'interior presenta una estança rectangular coberta per dos trams de volta d'aresta, amb l'alçat amb sis pilastres de tradició coríntia. La llum entra per dos finestrons. Les parets emblanquinades i els capitells pintats de color ocre. La capella està presidida per un retaule barroc tardà; part de la paret conserva pintures al fresc que presenten motius florals i d'animals que semblen del segle XVIII. El tram del presbiteri presenta una petita clau de volta on hi ha representada l'estigmatització de Sant Francesc d'Assís. L'oratori està presidit per un retaule de fusta tallada i policromada. Les pintures són de gran qualitat. Imatge de la Mare de Déu del Roser del segle XVIII. Coronant la façana de la capella hi ha un petit cloquer amb una campaneta que anunciava l'ofici; aquest singular campanaret presenta una obertura d'arc rodó i coronament piramidal rematat per una creu.

Respecte a la redistribució dels espais, en el segle XVIII s'obrirà un nou portal per accedir a la clastra, d'estil neoclàssic rematat amb un frontó triangular per tal de donar més espai a la nova escala projectada a la nova ala senyorial. Amb el desplaçament del portal forà s'aconseguirà un espai per bastir la peça més emblemàtica de la reforma, l'escala, a través de la qual s'accedia a les dependències dels senyors posteriors. Tant les escales com l'habitatge responen a models de Palladio. Es tracta d'una obra amb disseny d'Isidoro González que treballà a Mallorca entre 1790 i 1830. La cronologia de l'escala va entre 1807 i 1813. Actualment només en resta la part inferior, ja que tant la coberta com l'arc superior i part de les pilastres van ser desmantellades al primer terç del segle XX.

Mirant la possessió frontalment trobam a la dreta el celler que presenta una entrada independent, el frontal i el lateral tenen quatre alçades amb una distribució regular d'obertures.

La zona de l'esquerra i del darrere de les cases es troben restaurades o abandonades. Hi podem destacar un porxo sostingut per gruixudes columnes que cobreixen un terrat en altura amb un pou cobert amb volta. Tota la part del darrere correspon a la zona de l'habitatge i de magatzem per a servents i pagesos.

Quan entrem a la clastra podem observar el coll de la cisterna, el sòl empedrat amb cadenes de pedres calcàries que conformen un dibuix geomètric i la majestuosa escala d'estil neoclàssic que permet l'accés a la planta noble de les cases, les estances dels senyors, ben ornamentades amb pintures murals d'influència italiana, que es troben molt mal conservades, i alts enteixinats de fusta policromada.

La zona de baix la planta noble es troba rehabilitada i presenta, interiorment, nombrosos elements arquitectònics, com arcs i portals, que demostren la complexitat arquitectònica d'aquestes cases i la seva evolució contínua des del segle XV fins al XIX, moment al qual es va construir la nova zona dels senyors amb l'escala monumental i l'obertura del portal neoclàssic.

També hem de citar el jardí de tall neoclàssic amb pèrgoles sostingudes per columnes (molt deteriorades), amb un gran aljub amb terrat superior i un mirador, la Muntanya Russa, al qual es pot pujar per un camí en espiral. Als 2500 m² de jardí hi trobam escales, escultures, bancs, grutes, pèrgoles i petits habitatges per a animals.

Adicionalment, dins l'àmbit històric de la possessió, trobam la Font de sa Gruta de Roqueta. Es tracta de la font de mina més documentada del terme. La seva situació elevada permetia regar un gran espai. L'aigua sobrant a l'hivern, mitjançant síquies, desguassava a la Síquia Reial.

Documentada l'any 1238, es tracta d'una font de mina de l'època anterior a la repoblació catalana i que havia rajat de manera continuada fins a les perforacions de la segona meitat del s. XX i considerada en el seu origen com a gruta de caràcter classicista en el seu origen.

Té una escala que permet baixar fins al fons de la mina i té una volta de canó.

La vella mina segueix fins a dos dipòsits d'aigua (safareigs) que servien per regar els camps circumdants mitjançant una sèrie de canals adossades als marges de pedra en sec.

Font d'informació:

Gran Enciclopèdia de Mallorca. Volum 14. AAVV. Promomallorca Edicions. Mallorca, 1991. p. 375 i 376. | Pobles de Mallorca, fascicle de Maria. Diario de Mallorca i Krom Ediciones. Mallorca, 1988. p. 10. | Casas y jardines de Mallorca, col·lecció La Foradada. A. Byne i M. Stapley. José J. de Olañeta Editor. Mallorca, 1999. | Inventari de l'arxiu municipal de Maria de la Salut. L. Marcús Maimó. CIM. Mallorca, 1991. p. 11 i 12. | Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 184 i 185. | El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 317. Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 90. Maria de la Salut. FODESMA. Fullet informatiu. Editat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca / Ajuntament de Maria de la Salut. | Corpus de Toponímia de Mallorca. Fascicle 42. J. Mascaró Pasariús. Gràfics Miramar. Mallorca, 1962. p. 1308 i 1309. Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 56 a 60. | "La possessió de Roqueta (Maria). Evolució històrica" a Les possessions mallorquines, passat i present. B. Pastor Sureda. Documenta Balear, 2012. Els aljubs i pous públics a Maria, al V Congrés de Patrimoni: El nostre patrimoni cultural: el patrimoni menor. Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1999. p. 89.

Ús actual: Residencial/Agroturisme

Estat de conservació: Bo (zona rehabilitada i la major part de les cobertes); Acceptable (la resta).

Deficient (Escut, les pintures de la planta noble, el jardí i alguns elements arquitectònics [finestres, trossos de murs...]).

Intervencions realitzades:

Reformes i millores de les cases (obertura d'un nou portal a la façana i la construcció d'una nova ala, a més d'afegir una gran escala al pati) i del jardí final del s. XVIII i principi del s. XIX. . Algunes obertures de la façana principal es van reduir entre el s.XIX i principis del XX, però s'aprecia les obertures originals. Actualment s'ha rehabilitat la zona del celler com a habitatge i agroturisme i s'han fet reformes de consolidació estructural.

Valoració conjunt:

Conjunt de gran valor, interessant també perquè en part es conserva gràcies a l'ús agrari. Les intervencions fetes recentment han procurat ser respectuoses amb el bé i recuperar elements originals.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

És tracta d'una de les possessions amb més base històrica i artística del terme municipal.

El nivell 2 afecta a les façanes, la volumetria, la distribució estructural per conservar la tipologia del conjunt i als elements de la capella, el portal neoclàssic, el portal gòtic, i les pintures de les sales nobles. L'escut de Roqueta té declaració B.I.C (Nivell de protecció 4)

És important intentar recuperar aquests elements, tots en estat de deterior. Segons nivell 2-Restauració i recuperació de l'estructura hidràulica de la Font de sa Gruta de Roqueta. Senyalització.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Escut dels Font de Roqueta. Clastra i portal d'entrada amb frontó. Sòl empedrat i coll de cisterna de la clastra. Antic portal gòtic d'entrada.

Celler. Capella i cloquer. Porxo. Pou cobert amb volta. Escala d'accés a la planta noble. Pintures murals i enteixinats de fusta policromada. Altres elements arquitectònics. Aljub. Mirador. Pèrgoles i columnes del jardí així com altres ornamentacions com escales, escultures, bancs. Font de Sa Gruta, i canalitzacions d'aigua més antigues ("sa canaleta")

Intervencions preferents:

Recuperació i restauració de l'Escut i altres elements destacats tal com les pintures de les sales nobles i el portal d'estil neoclàssic. Seguir amb la conservació i consolidació estructural del conjunt.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

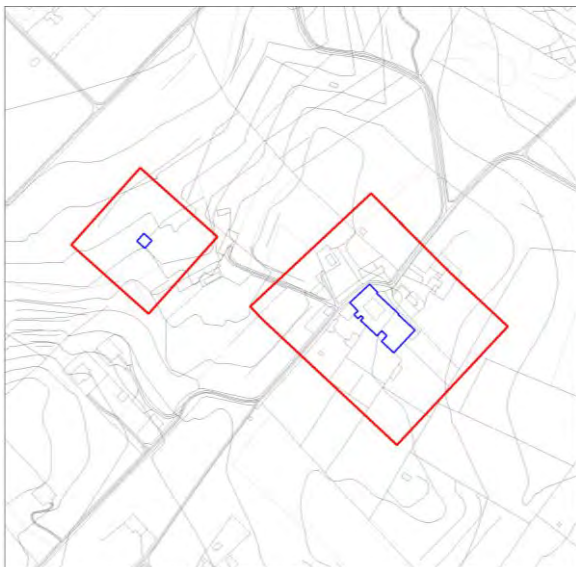
Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Sobre la parcel·la només es permetran actuacions encaminades a la conservació de la seva integritat, dels valors que conté i la restauració d'aquells que s'haguessin degradat. Sobre els tancaments, elements auxiliars, mobiliari, arbrat i la resta de vegetació significativa així com la carrera, clastra, pèrgola, aljub i mirador a més de les escales, escultures, bancs, grutes i petits habitatges per a animals que pugui contenir, només es permetran tasques de manteniment, consolidació i recuperació.

A l'entorn de protecció de la Font de sa Gruta:

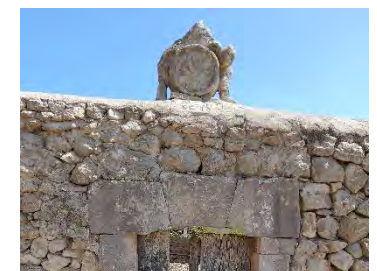
Neteja i senyalització de la zona a més de l'adopció de les mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones.

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

Delimitació de l'entorn de protecció

Delimitació de l'element

Font de Gruta

POSSESSIÓ DE SON FOGUERÓ

046-SR

Situació: Pol. 3 – Parc. 587**Referència cadastral:** 07035A003005870000LA**Coordenades:** X: 504259 Y: 4389737**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Arquitectura Civil**Nivell de protecció:** 3.- Ambiental**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

Casa bastida en el s.XVII ha estat reformada a principis del s.XX. A final del segle XX s'hi afegiren un conjunt d'edificis, canviant l'ús agrícola per un altre turístic.

Època de construcció i tipologia:

Segle XVII / Possessió mallorquina

Es tracta d'una vella casa de pagès convertida en Agroturisme. La reforma ha respectat l'estructura antiga de tres crugies i coberta a doble vessant. Manté una façana centralitzada entorn a un portal d'arc de mig punt lleugerament rebaixat i amb el marc emblanquinat. Just a devora hi ha un porxo de construcció moderna que ocupa el lloc de l'antic forn de pa. Interiorment, el que fou la zona antiga de l'habitatge manté encara l'essència.

La resta de volums són de construcció de nova planta o aprofitant restes d'estructures ramaderes. L'estil és moderat i es manté una visió de conjunt correcta.

Font d'informació:

Maria de la Salut: un exemple de canvi de paisatge dins el Pla de Mallorca. B. Pastor Sureda. Mayurqa 17. Mallorca, 1976. p. 185.

Maria de la Salut, Guia dels pobles de Mallorca. B. Pastor Sureda. Grup Serra i Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 2000. p. 23 i 62.

Ús actual: Agroturisme.

Estat de conservació: Bo.

Intervencions realitzades:

Reformada el 1914 i molt reformada a finals del segle XX. Restaurada i rehabilitada (elements més antics), estructures de nova construcció (zona d'habitacions).

Valoració conjunt:

Element adaptat a nou ús d'agroturisme que conserva el caràcter original al volum principal, tant a la façana com a altres elements constructius (dentells de fusta, porxades, canals, empedrats).

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Segons el nivell de protecció 3, és objecte de protecció la façana i la volumetria de l'edificació principal, i els elements destacats.

Es podrà ampliar fins a un 50% de volum i/o sostre de l'edificació existent.

Elements destacats/preservar:

Disposició de la façana. Portal d'arc de mig punt rebaixat. Cisterna de la façana. Empedrats.

Intervencions preferents:

Conservació del referit de la façana, i les seves peces especials.

Usos permesos

Els previstos a la normativa municipal vigent, sempre que no comportin deterior del bé patrimonial protegit. Habitatge, turístic, agrícola i equipament ambiental.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Manteniment i conservació de les edificacions originals, així com de l'entorn.

En cas d'ampliació situar l'edificació exempta de les existents.

 Delimitació de l'entorn protegit

 Delimitació de l'element

ES VELAR

J.01-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 17, carretera Santa Margalida

Referència cadastral: 07035A005000170000LJ

Coordenades: X: 508610 Y: 4392830

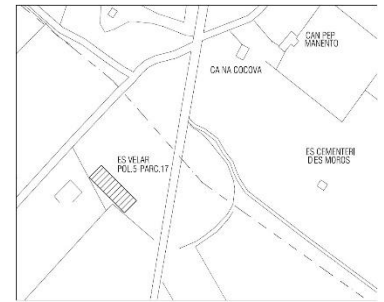
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl Rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic – B.I.C.

Nivell de protecció: 4.- Derivat legislació sectorial

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Període talaiòtic / Poblament talaiòtic

Aquest gran poblament talaiòtic, amb la construcció de la nova carretera Petra-Sta. Margalida, ja dins el segle XX, restà dividit en dos. Les terres de conrò i la mateixa carretera han fet malbé les restes arqueològiques.

El topònim Velar pot ser tengui a veure amb el de la Vila. La proximitat del pou d'Hero ens podria dur a pensar que en aquest indret s'originà un nucli urbà medieval.

Poblament emmurallat que tan sols queden alguns elements aïllats. Es troba en una zona plana d'aprofitament agrícola amb conreu d'ametllers i pastures. S'hi han trobat restes de ceràmiques talaiòtiques i romanes.

Originàriament tenia forma ovalada i unes dimensions de 200 metres de llargària per 100 metres d'amplària.

Amb funcionalitat diversa: hàbitat, cultural, industrial, de defensa, enginyeria...

Es calcula que pogué estar habitat entre els anys 1400 i 123 a.C.

Ús actual: --

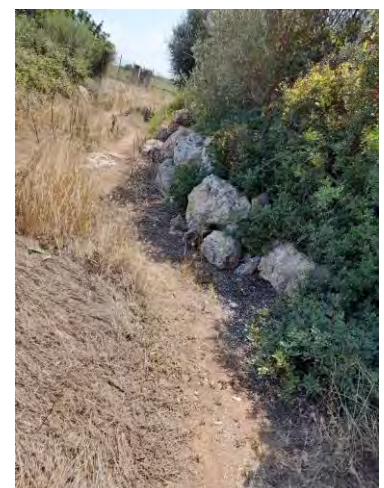
Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

Actualment es poden observar restes de l'antiga murada a l'est de la carretera de Santa Margalida. A l'oest la vegetació impedeix l'apreciació del jaciment.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

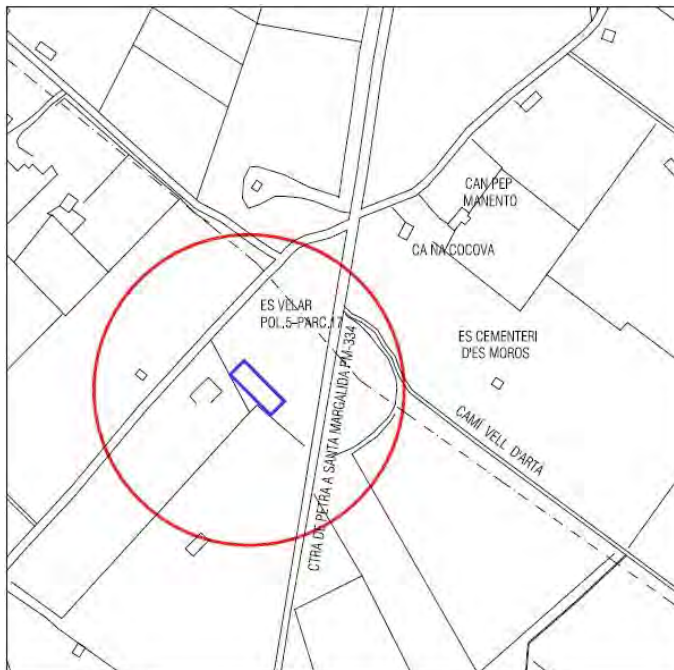
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

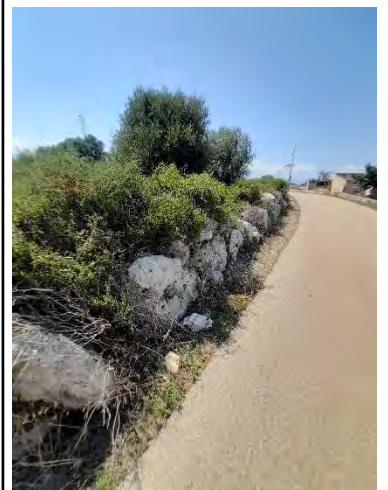
Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

ES PUJOL

J.02-SR

Situació: Pol. 1 - Parc. 410

Referència cadastral: 07035A001004100000LW

Coordenades: X: 508068 Y: 4392801

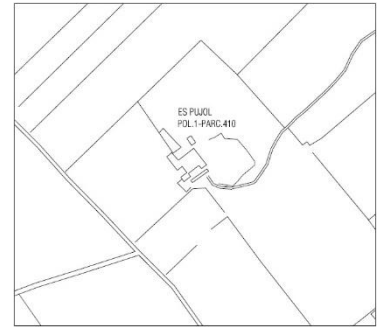
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat de legislació sectorial, Element Catalogat

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Ferro / Romà / Assentament / habitació

Restes d'un parament de grans blocs de funcionalitat indeterminada. A darrere es veuen altres dos murs que podrien ésser contemporanis. Les cases de la possessió i les eres es construïren sobre el jaciment i modificaren l'estructura del parament per adaptar-lo a les necessitats de les obres d'ús privat. El punt més ric en restes era el conjunt de l'era. S'hi han trobat restes de ceràmiques en superfície descobertes per prospecció.

Es troba sobre un turó que permet un ampli domini visual. La terra és prima amb conreus d'ametllers i pastures.

Font d'informació:

Fitxa 28/02 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: Deficient

Intervencions realitzades:

S'ha modificat el parament per tal de poder-hi construir a sobre les cases de la possessió així com una antiga era que en l'actualitat s'utilitza com aparcament. Les restes talaiòtiques han estat malmeses i, molta de la pedra, reaprofitada per a modernes construccions.

Valoració conjunt:

Del monument només en resten alguns elements aïllats a causa de la seva modificació i arrassament quasi total. Desmantelament intencionat d'estructures

La informació i fotografies s'han extret de la Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

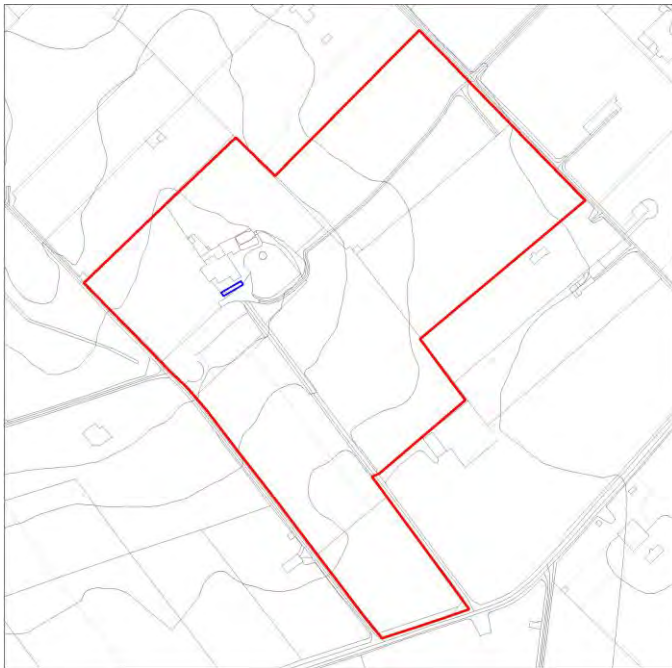
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

TALAIOT DES RAFAL ROIG

J.03-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 63 i 147

Referència cadastral: 07035A005001470000LE

Coordenades: X: 508323 Y: 4391725

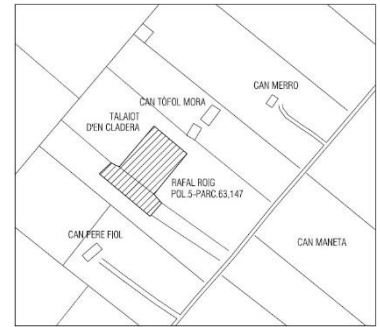
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C.

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Bronze III / Ferro / Talaiot / Assentament

Conjunt talaiòtic sota abundant vegetació. Actualment és una pleta de garriga. Així i tot ha permès conservar una part dels recintes. Es conserva un talaiot de planta quadrangular amb restes d'habitacions. Es troba en una zona plana d'aprofitament agrícola amb conreus d'arboris i pastures.

Doble funcionalitat: d'habitatge i de defensa.

Hi ha hagut reaprofitament de pedres per a altres construccions i tancaments. Formava part del triangle talaiòtic de Deulosal i Es Pujolet.

Font d'informació:

Fitxa 28/03 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: Agrari.

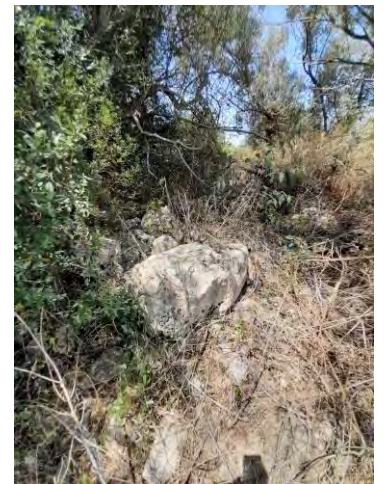
Estat de conservació: Deficient

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

Manquen alguns elements estructurals del monument i no és possible la reconstrucció hipotètica degut a l'abundant vegetació.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

Talaiot de planta quadrangular amb restes d'habitacions.

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

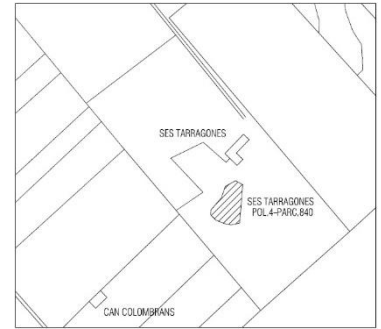
—
Delimitació de l'entorn de protecció

—
Delimitació de l'element

SES TARRAGONES

J.04-SR

Situació: Pol. 4 - Parc. 840**Referència cadastral:** 07035A004008400000LX**Coordenades:** X: 508212 Y: 4391084**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic- B.I.C.**Nivell de protecció:** 4.-Derivat legislació Sectorial.-B.I.C**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Bronze III / Ferro / Romà / Talaiot circular*

Talaiot circular del qual només en queda la meitat. Manté l'estructura i una part de la seva originària forma circular. Probablement formava part d'un conjunt més gran, avui difícil de localitzar. Es troba en una zona plana d'aprofitament agrícola. El talaiot se situa sobre una petita elevació del terreny.

Doble funcionalitat: d'habitatge i de defensa.

Analitzades fotografies aèries antigues, així com plànols parcel·l·laris, es pot suposar que aquest talaiot seria un extrem del gran conjunt talaiòtic de Deulosal, reutilitzat en època romana. La troballa en superfície de ceràmica talaiòtica, així com de ceràmica i monedes romanes.

Font d'informació:

Fitxa 28/04 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

El patrimoni tuda de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tuda (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 315-318.

Pregó de les festes de Maria de la Salut, any 1986. B. Pastor Sureda.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: Deficient

Intervencions realitzades:

S'hi ha afegit una construcció annexa.

Valoració conjunt:

El monument només és identificable en planta i tan sols resten alguns elements aïllats.

La informació i fotografies s'han extret de la *Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Eliminació de l'edificació annexa. Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

Part de l'estructura circular originària.

Intervencions preferents:

Demolició de l'edificació annexa.

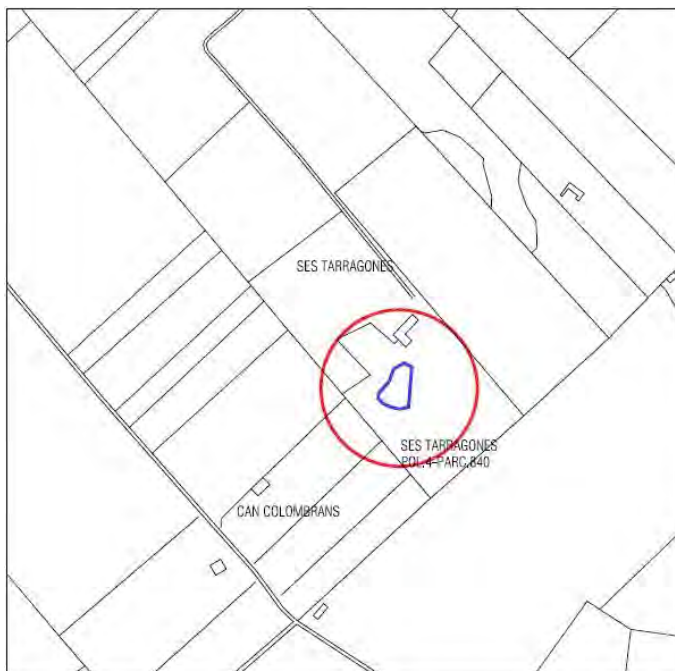
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

SES TARRAGONES 2

J.05-SR

Situació: Pol. 4 - Parc. 257**Referència cadastral:** 07035A004002570000LO**Coordenades:** X: 508235 Y: 4391330**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat.**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Ferro / Cova/abric*

Cova artificial retocada del talaiòtic final. Es troba esfondrat tot el paladar i només queden petites entrades a la cova. Se situa sobre una zona plana de conreu.

Es tracta d'un abric molt semblant als de sa Torreta i sa cova des Garriguer de Montblanc. La seva ubicació, entre el poblat de Deulosal i el del Rafal Roig, es podria tractar d'un lloc d'enterrament.

Font d'informació:

Fitxa 28/05 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

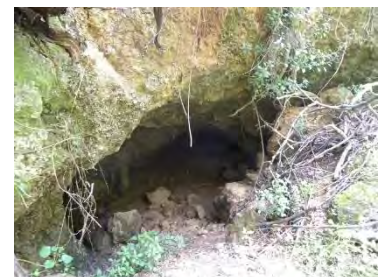
Ús actual: --**Estat de conservació:** Deficient**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

Tan sols resten alguns elements aïllats.

La informació i fotografies s'han extret de la Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

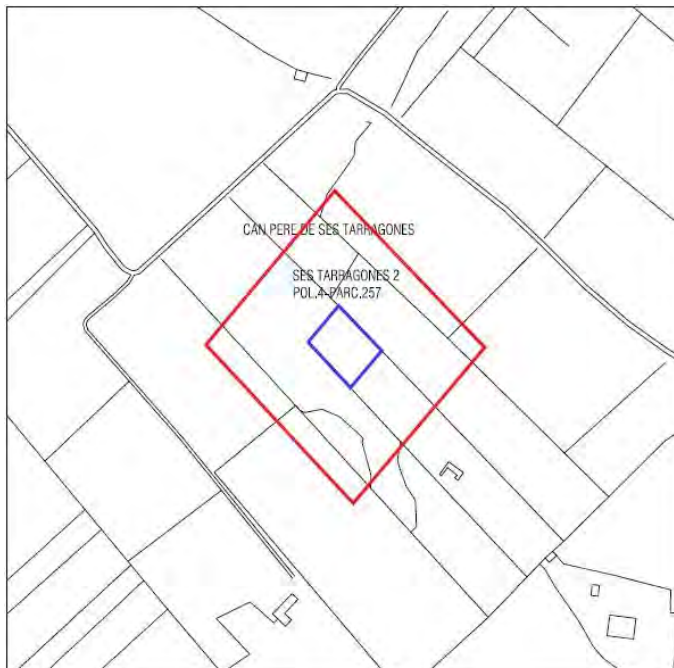
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

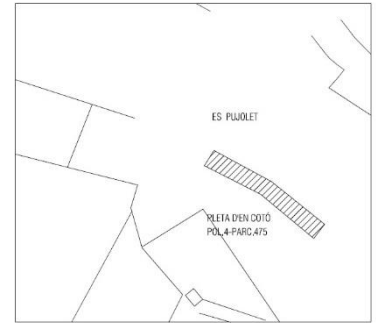
— Delimitació de l'entorn de protecció

— Delimitació de l'element

PLETA D'EN COTÓ

J.06-SR

Situació: Pol. 4 - Parc. 475**Referència cadastral:** 07035A004004750000LP**Coordenades:** X: 507080 Y: 4391030**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** SRG_F**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C.**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Bronze III / Ferro / Romà / Poblal*

Poblal talaiòtic que conserva part de la murada i dues parets a l'interior, així com una porta d'entrada. Se situa sobre un petit turó a una zona plana amb aprofitament agrícola de secà.

Doble funcionalitat: d'habitatge i de defensa.

S'hi han trobat restes de l'època talaiòtica (ceràmica) i romana (ceràmica, monedes, paviment...)

Alguns materials han estat reutilitzats en la construcció de noves parets.

Segons la descripció que fa l'arqueòleg Miquel Oliver, any 1942, el poblal era "un círculo de piedras enormes, al parecer con cuatro puertas, de las cuales todavía se conservan dos. El diámetro de este recinto amurallado será de unos 70 metros. Las puertas tienen de ancho metro y medio, las jambas unos tres metros de alto". Segueix explicant els canvis que ha sofert en el conreu i que han fet mal bé el conjunt emmurallat (Revista Documenta, p. 154-155, 1942).

Font d'informació:

Fitxa 28/06 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

El patrimoni tudat de Maria de la Salut (1836-1994), al III Congrés, el Nostre Patrimoni Cultural: el patrimoni tudat (1836-1994). Societat Arqueològica Lul·liana. Mallorca, 1995. p. 315-318.

Pregó de les festes de Maria de la Salut, any 1986. B. Pastor Sureda.

Ús actual: --**Estat de conservació:** Acceptable**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

El monument només és identificable en planta o tan sols resten alguns elements aïllats.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

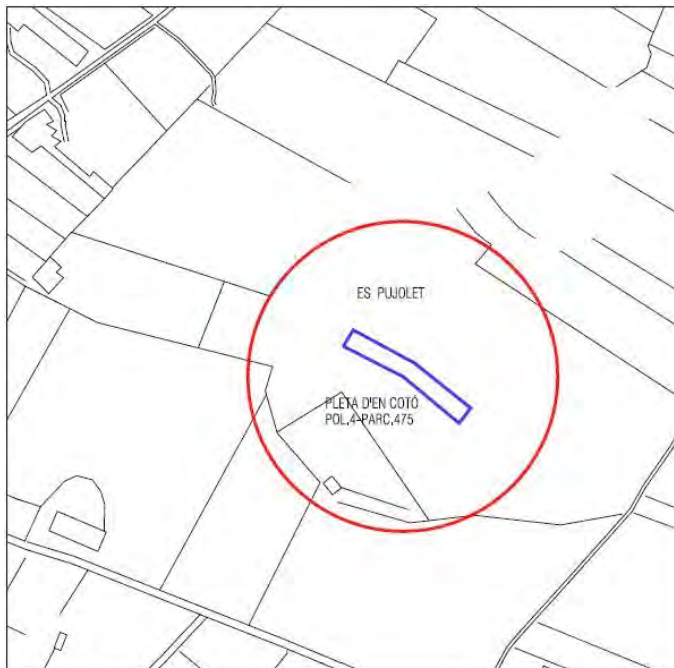
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

ELS CASTELLOTS DES GASSONS

J.07-SR

Situació: Pol. 1 - Parc. 28, 29, 109, 110, 112 a 117, 633, 764, 817, 864

Referència cadastral: 07035A001000230000LU

Coordenades: X: 506735 Y: 4392205

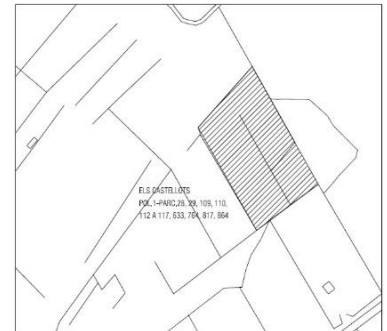
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C.

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Bronze III / Poblal

El topònim Castellots ens vol indicar una murada talaiòtica o un conjunt constructiu de navetes o talaiots. Per la forma que manté, segons les fotografies aèries analitzades, pot tractar-se d'un conjunt emmurallat.

Restes visibles de dos ortostats de murada. En alguns sectors sembla que el jaciment conserva una certa potència. Se situa sobre un turó, en una zona plana de conreu arbori i de pastures.

Possible doble funció: d'habitatge i de defensa.

Han aparegut en superfície monedes romanes i restes de ceràmica de distintes èpoques.

Molts dels arbres existents, figueres i ametllers, aprofitaren les excavacions existents. Actualment es tracta d'un indret molt parcel·lat.

Font d'informació:

Fitxa 28/07 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: Deficient

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El monument només és identificable en planta o tan sols resten alguns elements aïllats.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona. Adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

Restes de murada.

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Els genèrics de la memòria.

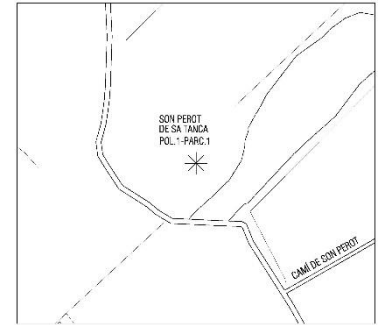

 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

SON PEROT DE SA TANCA

J.08-SR

Situació: Pol. 1 - Parc. 1**Referència cadastral:** 07035A001000010000LQ**Coordenades:** X: 506517 Y: 4392807**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_E**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Medieval islàmic / Alqueria*

No s'observen estructures. Amb funcionalitat indeterminada.

Es troba en una zona de planes i turons, el jaciment se situa sobre un aflorament rocós (dins un claper de garriga) vora una zona de conreus arboris i de pastura.

Font d'informació:

*Fitxa 28/08 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.***Ús actual:** --**Estat de conservació:** La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

*

Situació de l'element

RAFAL ROIG

J.09-SR

Situació: Pol. 5 - Parc.4,7,9 a 12,27,36 a 38, 152 a 155

Referència cadastral: 07035A005000350000LP

Coordenades: X: 508117 Y: 4392193

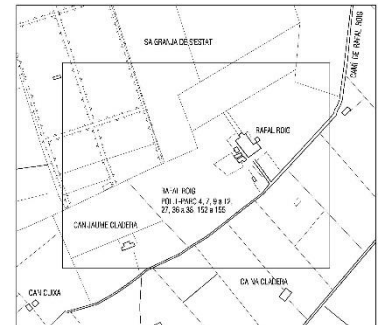
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_I

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Medieval islàmic / Medieval cristià / Alqueria

Zona de turons i plana. Els jaciments es troben al llarg de la serreta en els seus punts més alts. Terres d'aprofitament agrícola (arboris i pastures). S'hi han descobert restes ceràmiques en superfície per prospecció.

No s'observen estructures però es poden delimitar 3 zones:

- 1) A la banda Est de les cases s'hi han trobat abundant ceràmica islàmica i romana (a la part alta islàmica i a la d'abaix romana)
- 2) Al voltant de l'era (on hi ha el punt geodèsic): ceràmica islàmica
- 3) A la tanca d'aquesta: ceràmica islàmica i medieval cristiana.

Sembla que hi havia 3 cases separades. A les tres zones s'hi ha trobat teula islàmica.

L'actual Rafal Roig era conegut en l'Edat Mitjana com Columbars, que indicaria lloc d'enterrament. Podria tractar-se d'un columbari, edifici funerari romà.

Font d'informació:

Fitxa 28/09 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació:

La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

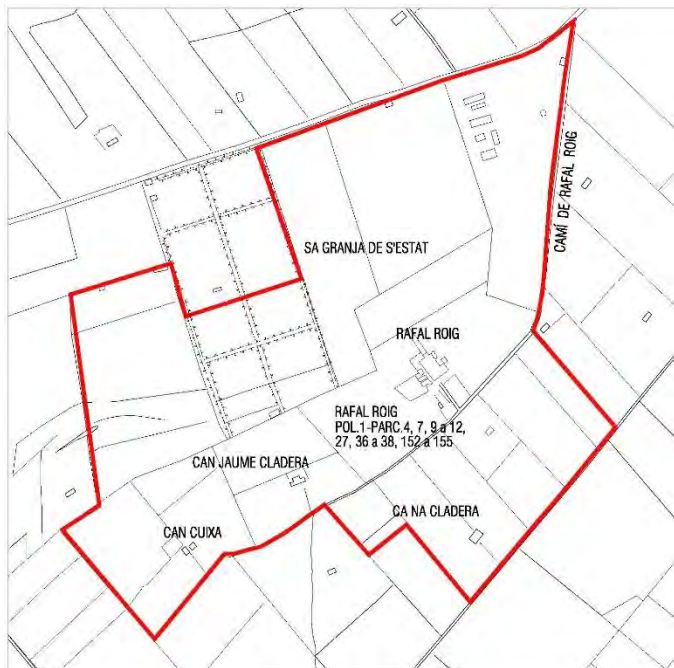
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

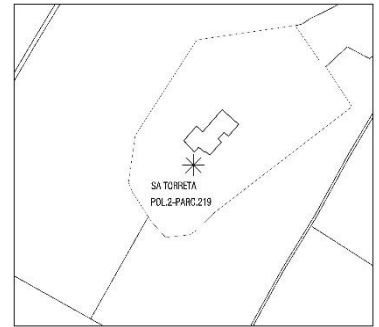
Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

SA TORRETA (CASES)

J.10-SR

Situació: Pol. 2 - Parc. 219**Referència cadastral:** 07035A002002190000LZ**Coordenades:** X: 504951 Y: 4392655**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_E**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat.**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Indeterminat / Indeterminat*

Sobre un turó aïllat que domina una extensa plana. Zona apta pel conreu (ametllers i pastures).

No s'observen estructures; tan sols un petit coval.

Podria tractar-se d'un abric d'enterrament talaiòtic al costat de l'era.

Font d'informació:

Fitxa 28/10 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni..

Ús actual: --**Estat de conservació:** --**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

No s'ha alterat el jaciment des de la documentació de la Carta Arqueològica, però alguna pedra de dimensions considerables s'ha després degut a les arrels de la vegetació.

La informació i fotografies s'han extret de la Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts Bibliogràfiques.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

SON VENT

J.11-SR

Situació: Pol. 2 - Parc. 851

Referència cadastral: 07035A002008510000LK

Coordenades: X: 504063 Y: 4390692

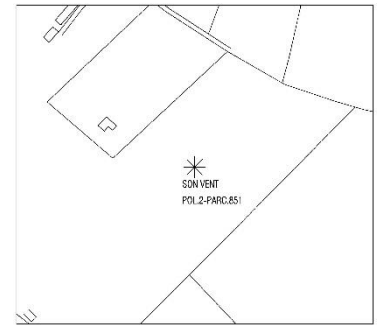
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Indeterminat / Indeterminat

En una zona de plana, turons i terra grassa. El jaciment se situa a l'ampit del turó.

No s'observen estructures. En superfície s'hi han trobat algunes restes ceràmiques. No es pot determinar amb exactitud el lloc de l'establiment.

De funcionalitat indeterminada encara que possiblement habitatge.

Font d'informació:

Fitxa 28/11 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: --

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

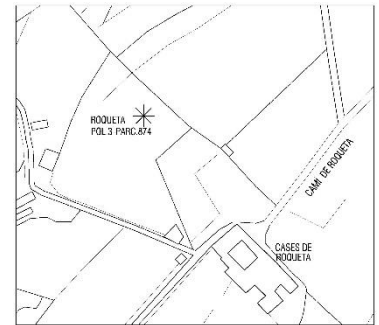

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

ROQUETA

J.12-SR

Situació: Pol. 3 - Parc. 874**Referència cadastral:** 07035A003008740000LW**Coordenades:** X: 505630 Y: 4390396**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Ferro / Medieval islàmic / Indeterminat*

No s'observen estructures. D'ús indeterminat. Es troba en una zona de turons i planes amb terra grossa, conreu arbori i pastures. El jaciment es troba sobre un turó amb ample domini visual. S'han trobat restes de ceràmiques.

Font d'informació:

Fitxa 28/12 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

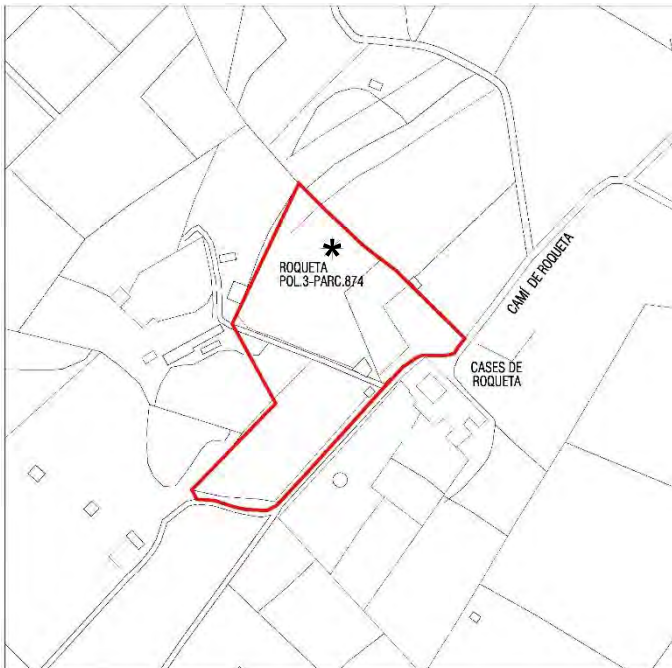
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

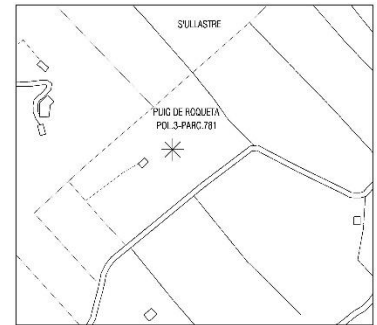

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

PUIG DE ROQUETA

J.13-SR

Situació: Pol. 3 - Parc. 781**Referència cadastral:** 07035A003007810000LA**Coordenades:** X: 505226 Y: 4390074**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Medieval islàmic / Indeterminat*

D'ús indeterminat. No s'observen estructures. Es troba en una zona de turons i planes. El jaciment situat sobre un turó de terra prima amb afloraments. La plana és de terra grossa amb arbori i pastures. S'hi han localitzat, per prospecció en superfície, restes de tipus ceràmic.

Font d'informació:

Fitxa 28/13 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: Agrari.

Estat de conservació: La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

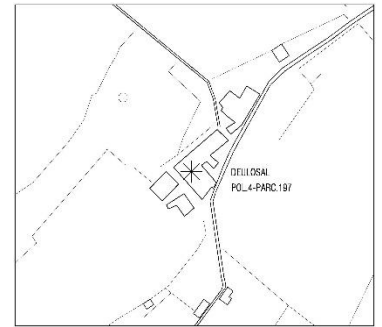

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

DEULOSAL

J.14-SR

Situació: Pol. 4 - Parc. 197**Referència cadastral:** 07035A004001970000LR**Coordenades:** X: 507715 Y: 4390700**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Ferro / Medieval islàmic / Sitja / Alqueria*

No s'observen estructures. Només es pot veure una sitja. Es troba en un turó de terra prima i grassa que domina una plana amb afloraments rocosos. El conjunt de les tres cases i annexos d'animals (sestadors, sostres, era...) estan bastits sobre un gran conjunt talaiòtic allargat. Restes de ceràmica talaiòtica, romana i musulmana, així com la reutilització de pedres en construcció d'edificis més moderns ens ho indiquen.

Font d'informació:

Fitxa 28/14 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu .

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

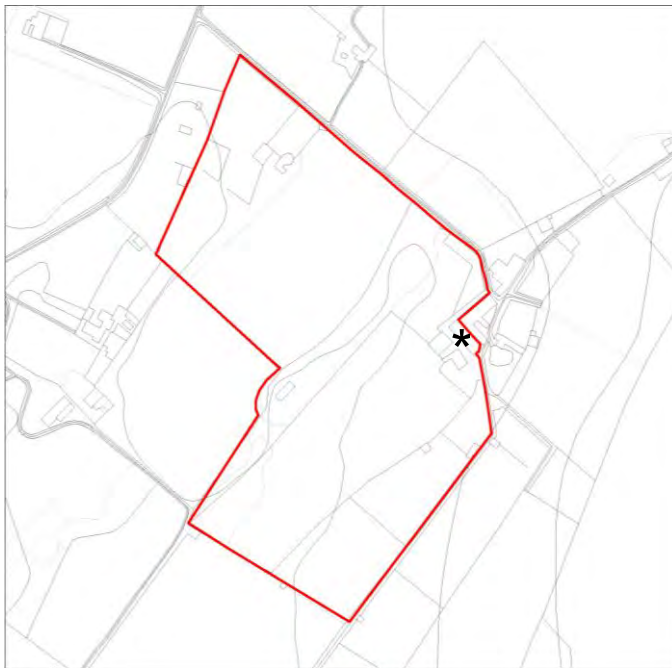
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

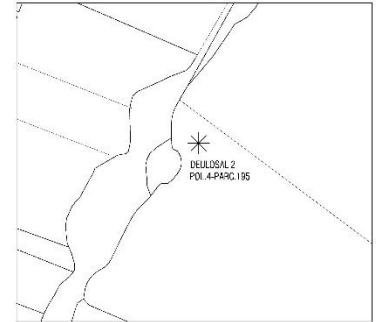

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

DEULOSAL 2

J.15-SR

Situació: Pol. 4 - Parc. 195**Referència cadastral:** 07035A004001950000LO**Coordenades:** X: 507261 Y: 4390520**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Ferro / Indeterminada*

No s'observen estructures. Es troba en una petita elevació del terreny existent en una zona de turons i planes amb terra grassa de secà amb arbori i pastures. S'hi han trobat algunes restes ceràmiques en superfície.

Font d'informació:

Fitxa 28/15 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

* Situació de l'element

MONTBLANC

J.16-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 129

Referència cadastral: 07035A005001290000LP

Coordenades: X: 508528 Y: 4390055

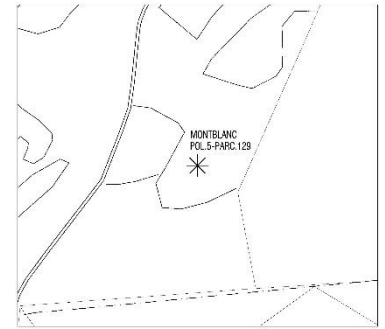
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: AIA_E

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Medieval islàmic / Alqueria

No s'observen estructures. No s'ha pogut localitzar el lloc exacte de l'establiment. Es troba en una zona de pla d'explotació hortofrutícola. El jaciment es troba en terra prima (garriga amb conradissos) de figuerals. S'hi han trobat algunes restes de ceràmica medieval en superfície, entre l'explotació agrícola.

Font d'informació:

Fitxa 28/16 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: La classificació del monument està pendent de la realització d'excavacions arqueològiques.

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

El Jaciment no s'ha pogut localitzar o té una ubicació indeterminada, degut a la seva situació propera a zones de cultiu.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Treballs de prospecció, estudi i delimitació física del jaciment.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

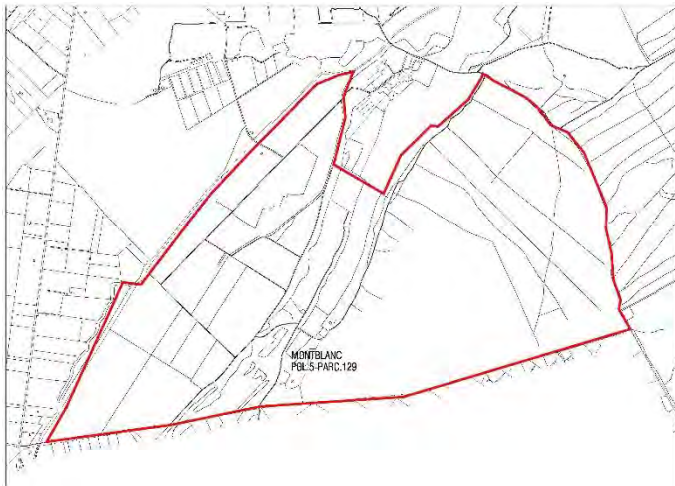
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.
Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

CAS GARRIGUER A MONTBLANC

J.17-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 173**Referència cadastral:** 07035A005001730000LK**Coordenades:** X: 512032 Y: 4392075**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** SRP_G**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Bronze II / Cova*

En una zona plana de garriga hi trobam una cova natural modificada; només visible en part pel fet que està tapiada. Té un costat esfondrat. Possible funció funerària.

Font d'informació:

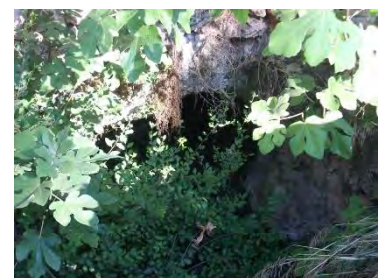
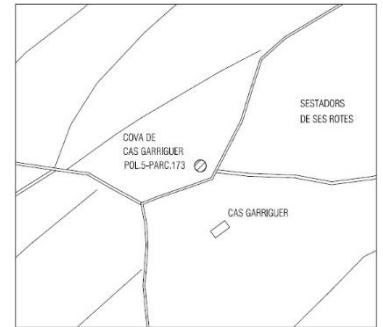
Fitxa 28/17 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --**Estat de conservació:** Acceptable**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

La informació i fotografies s'han extret de la Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona a més de l'adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. No es permetran modificacions que afectin a la seva estructura, ni al seu traçat, ni als elements d'acabat; tampoc que afectin al sòl ni al subsòl així com les excavacions, en no ser que siguin autoritzades per la Comissió Insular de Patrimoni Històric. Cas que es vulgui procedir al reforç d'aquestes coves si es consideren en perill d'enfonsament, es farà amb elements metàl·lics per tal que es diferenciïn clarament de la resta d'elements originals.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

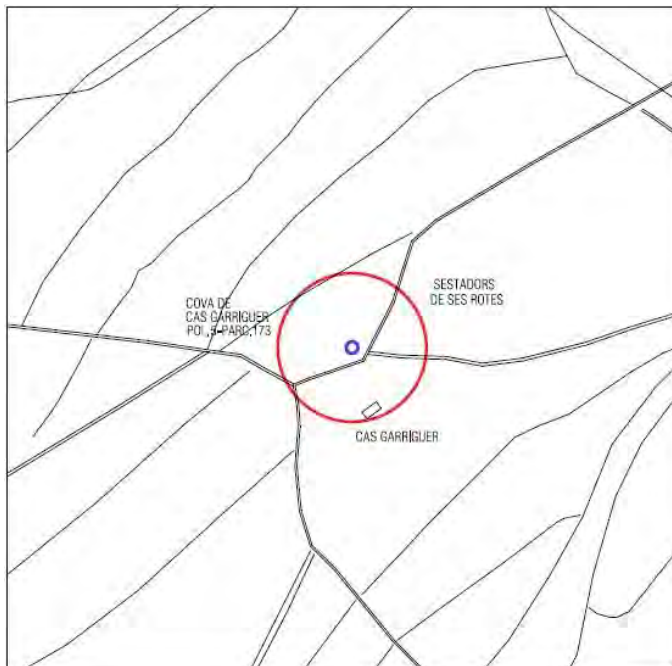
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la. Els genèrics de la memòria.

—
Delimitació de l'entorn de protecció

—
Delimitació de l'element

SES ROTES NOVES

J.18-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 171, 176 a 179

Referència cadastral: 07035A005001290000LP

Coordenades: X: 513914 Y: 4393450

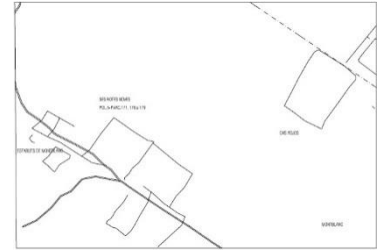
Titularitat: Privada

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: SRP_G

Categoria de protecció: Jaciment arqueològic

Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Bronze II / Naveta d'habitació

Conjunt de navetes amb altres estructures difícils de definir a causa de la vegetació existent. Cal destacar les parets rectes, semblants a murades, que tanquen algunes estructures navetiformes. L'establiment es troba sobre un aflorament rocós en una zona plana de garriga d'escassa utilitat agrícola. Pel nord hi passa el torrent de Binicaubell. Amb funcionalitat indeterminada i d'habitatge.

Formaven part d'un gran conjunt talaiòtic conegut com Es Castellots, dines les Rotes Noves de Montblanc.

Font d'informació:

Fitxa 28/18 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --

Estat de conservació: Deficient

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

La informació i fotografies s'han extret de la *Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona a més de l'adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. Prospeccions i excavacions arqueològiques. Consolidació. Delimitació física i tancament. Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la.

Elements destacats/preservar:

--

Intervencions preferents:

--

Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la. Els genèrics de la memòria.

 Delimitació de l'entorn de protecció

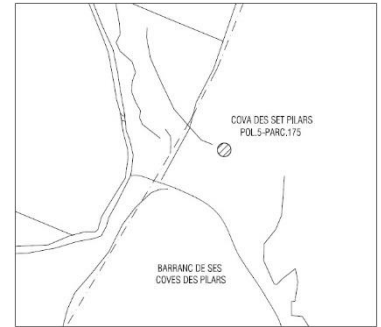
 Delimitació de l'element

COVA SET PILARS DE MONTBLANC

J.19-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 175
Referència cadastral: 07035A005001750000LD
Coordenades: X: 513193 Y: 4393608
Titularitat: Privada
Règim del sòl: Sòl rústic
Qualificació urbanística: SRP_G
Categoria de protecció: Jaciment arqueològic
Nivell de protecció: 4-Derivat legislació sectorial, B.I.C.

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i tipologia:

Ferro / Medieval islàmic / Cova / Alqueria

A la vessant del torrent de Binicaubell en una zona de garriga d'escàs aprofitament agrícola trobam una alqueria islàmica de la qual no s'observen estructures. A més, una cova artificial, de planta irregular, anomenada dels set pilars, dels quals només en conserva tres. Aquesta cova es troba en part esbucada.

Va ser donada a conèixer per Cristòfol Veny. S'hi han fet troballes de ceràmica i ganivets de l'Edat del Bronze.

Font d'informació:

Fitxa 28/19 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: Sestador.

Estat de conservació: Acceptable

Intervencions realitzades:

--

Valoració conjunt:

La informació i fotografies s'han extret de la *Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona a més de l'adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. No es permetran modificacions que afectin a la seva estructura, ni al seu traçat, ni als elements d'acabat; tampoc que afectin al sòl ni al subsòl així com les excavacions, en no ser que siguin autoritzades per la Comissió Insular de Patrimoni Històric. Cas que es vulgui procedir al reforç d'aquestes coves si es consideren en perill d'enfonsament, es farà amb elements metàl·lics per tal que es diferenciïn clarament de la resta d'elements originals.

Elements destacats/preservar:

Cova artificial. Pilars.

Intervencions preferents:

--

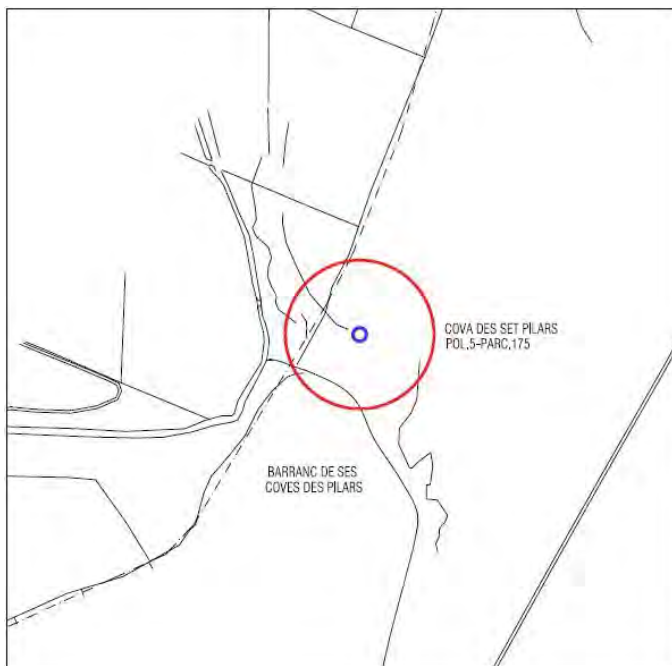
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

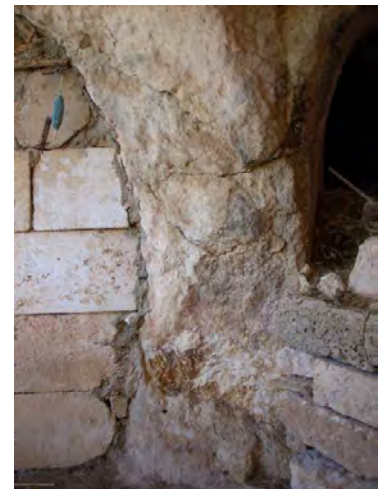
Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la. Els genèrics de la memòria.

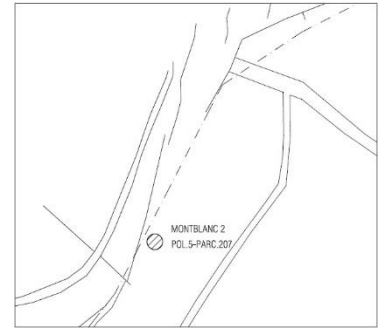
 Delimitació de l'entorn de protecció

 Delimitació de l'element

MONTBLANC 2

J.20-SR

Situació: Pol. 5 - Parc. 207**Referència cadastral:** 07035A00500207**Coordenades:** X: 512521 Y: 4393058**Titularitat:** Privada**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** SRP_G**Categoria de protecció:** Jaciment arqueològic**Nivell de protecció:** 4-Derivat legislació sectorial, Element Catalogat**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i tipologia:*Ferro / Cova*

Coval natural modificat que conserva tres grans pedres de tancament. Es troba al vessant del torrent de Binicaubell en una zona poc apta per l'agricultura.

Font d'informació:

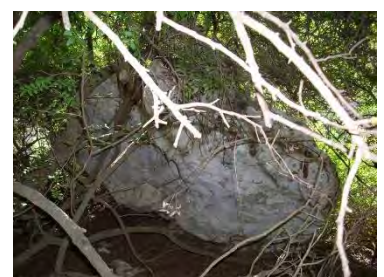
Fitxa 28/20 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Direcció General de Cultura. Servei de Patrimoni.

Ús actual: --**Estat de conservació:** Acceptable**Intervencions realitzades:**

--

Valoració conjunt:

La informació i fotografies s'han extret de la *Carta Arqueològica de l'antic servei de Patrimoni del Govern Balear, de l'Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipal de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca*, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP o d'altres fonts bibliogràfiques

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Neteja i senyalització de la zona a més de l'adopció de les de mesures necessàries per garantir la seguretat i salut de les persones. No es permetran modificacions que afectin a la seva estructura, ni al seu traçat, ni als elements d'acabat; tampoc que afectin al sòl ni al subsol així com les excavacions, en no ser que siguin autoritzades per la Comissió Insular de Patrimoni Històric. Cas que es vulgui procedir al reforç d'aquestes coves si es consideren en perill d'enfonsament, es farà amb elements metàl·lics per tal que es diferenciïn clarament de la resta d'elements originals.

Elements destacats/preservar:

Cova natural. Pedres de tancament.

Intervencions preferents:

--

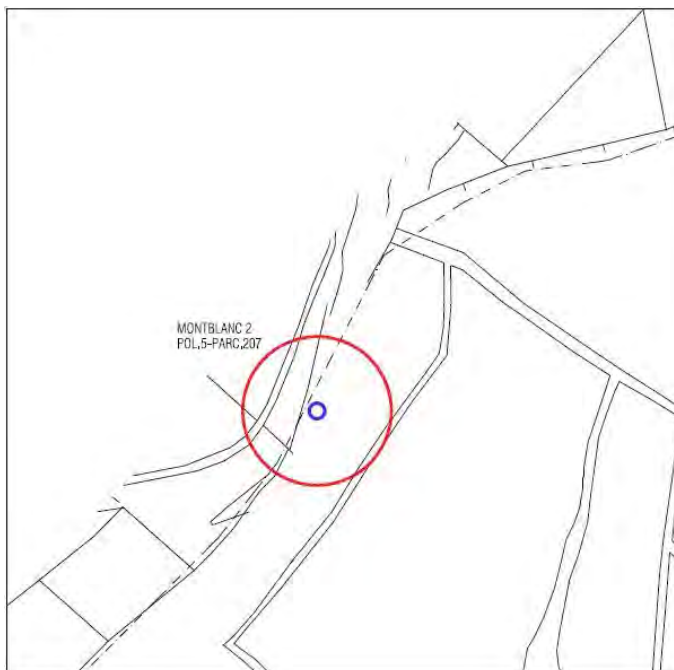
Usos permesos

Limitació d'usos agrícoles amb tècniques tradicionals per tal de no fer malbé el jaciment. Investigació i divulgació del patrimoni.

ENTORN DE PROTECCIÓ

Condicions d'intervenció a l'entorn de protecció:

Control arqueològic durant qualsevol moviment de terra dins la parcel·la. Els genèrics de la memòria.

—
Delimitació de l'entorn de protecció

—
Delimitació de l'element

RUTA ARTÀ - LLUC

P.01-SR

Situació: Est del terme municipal

Referència cadastral:

Coordenades: Est X: 514239 Y:4393376, Oest X:509598 Y:4391879

Titularitat: Pública

Règim del sòl: Sòl rústic

Qualificació urbanística: SRP_G

Categoria de protecció: Paisatgístic/ambiental

Nivell de protecció: 5- Paisatgístic

DESCRIPCIÓ

Notícies històriques:

--

Època de construcció i descripció:

La ruta d' Artà a Lluç té cinc etapes. La tercera etapa de la ruta té una longitud total de 31 km, de Betlem a Santa Margalida, dels quals 12 km passen pel terme municipal de Maria de la Salut.

Aquesta ruta connecta amb la xarxa de camins del terme com el camí de Son Marí, camí de can Manera, camí dels Establlits de Montblanc, camí vell d'Artà i el camí vell de Maria.

La ruta té un valuós entorn natural amb parets i murs de pedra molt característics de la zona.

Font d'informació:

Pla especial d'Ordenació i Protecció de la ruta Artà – Lluç. Consell de Mallorca, Departament de Medi Ambient.

Estat de conservació: Acceptable

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

Condicions d'intervenció

Protecció d'elements integrants de la ruta d'acord amb les determinacions de la norma 50 del PTM.

S'estableix una àrea de protecció paral·lela a la ruta, des de l'eix d'aquesta, amb una amplada de 25 metres a cada costat.

Intervencions preferents:

La xarxa de camins, de titularitat pública, que conformen el traçat s'ha de mantenir en condicions de ser transitada i oberta al públic. No s'autoritzarà cap intervenció que limiti aquestes condicions.

Usos permesos:

Es prohibeixen les actuacions que puguin malmetre o perjudicar el patrimoni catalogat, les visuals, l'entorn o la qualitat paisatgística de la ruta.

L'autorització de qualsevol tipus d'intervenció dins la franja de la protecció estarà condicionada a la presentació d'un estudi que justifiqui la seva adequada integració al paisatge i que no malmet o perjudica les visuals o l'entorn paisatgístic.

CAMINS

P.02-SR

Situació:**Referència cadastral:****Coordenades:****Titularitat:** Pública**Règim del sòl:** Sòl rústic**Qualificació urbanística:** AIA_I**Categoria de protecció:** Paisatgístic/ambiental**Nivell de protecció:** 5- Paisatgístic**DESCRIPCIÓ****Notícies històriques:**

--

Època de construcció i descripció:

Camins limitats majoritàriament a ambdós costats per murs de paret seca; encara que alguns trams són les mateixes edificacions les que limiten amb el camí i en altres ocasions no hi ha tancament excepte una reixa metàl·lica o una paret de marès o de formigó.

Font d'informació:

Adaptació del Catàleg de Béns Patrimonials del Terme Municipi de Maria de la Salut al Pla Territorial de Mallorca, del 2014 de PMARQUILAB 1995 SLP

Estat de conservació: Acceptable, Regular**Intervencions realitzades:**

Algun tancament i mur rehabilitat o refet amb formigó. Construccions noves adossades als camins.

CONDICIONS D'ORDENACIÓ**Condicions d'intervenció**

Manteniment dels tancaments paredats tradicionals. Rehabilitar i reconstruir parts on no queden murs.

Elements destacats/preservar:

Tancaments de paredat tradicional que limiten els camins i murs de sosteniment de paret seca.

Intervencions preferents:

Paredar els murs de formigó vist. Eliminar les construccions modernes de blocs de formigó sense referir adossades al camí. Reparar els esbaldrecs de les parets seques.

